

FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7,-FF
BELÇİKA: 50,-BF
HOLLANDA: 9,-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10,-KRn
İSVEÇ: 8,-KRn
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

2. NOVEMBER 1984
NUMMER: 43
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

Türkiye Kürdistanı'nda halka karşı ilan edilmemiş savaş sürerken operasyonlar Irak topraklarına da sıçratıldı

İşte “demokrasimiz” !..

BU İNSANLAR
SAVAŞ ESİRİ
DEĞİL YURTTAŞ

Türkiye Kürdistanı'nda 15 Ağustos'tan bu yana sürdürülen askeri hareket olanca acımasızlığı ile sürüyor. Bölgedeki Kürt köylerinin hemen tümü özel komando birliklerince basılıyor ve insanlara savaş esirlerinden de beter işkenceler uygulanıyor. Bu arada askeri hareket sınırların ötesine geçti ve Irak topraklarındaki Kürt özerk bölgesine yivlendi.

● Yazış: Sayfa 12 ve 3'te

TKP ve IKP, Kürdistan'daki askeri saldırıyla ilgili ortak açıklama yaptılar

Türkiye Komünist Partisi (TKP) ile Irak Komünist Partisi (IKP) Merkez Komiteleri, Türkiye ve Irak Kürdistanı'nda Türk Silahlı Kuvvetleri'nce sürdürülen “harekat”la ilgili ortak bir açıklama yaptılar. Her iki partinin ortak açıklaması aynen şöyle:

“Türk Silahlı Kuvvetleri'nin birlikleri Türkiye ve Irak toprakları üzerinde Kürt halkına karşı ilan edilmemiş bir savaş, barbarca bir saldırı sürdürüyorlar. Kısır bir süre önce halk düşmanı Türk ve Irak rejimleri arasında-

dakilerinin de işine geliyor, çünkü kendileri de kimi yayılmacı şoven hedefler peşindeler. Düşmanca saldırı ve tahakküm anlayışına her iki ülkenin egemenliğini tehlikeye düşürmekte, dış güçlerin bu ülkelerin iç işlerine karışma olanaklarını arttırmakta ve bölgede dünya barışını tehdit etmektedir.

Irak Komünist Partisi ve Türkiye Komünist Partisi: Türk birliklerinin Irak topraklarından derhâl çekilmesini; Kürt halkına karşı sürdürülen Kürt köylerinin tahakkümünün, ilerles-

**Faşizm
kana doymuyor:
Hıdır Aslan da
idam edildi**

İlyas Has'ın idam edilmesinin hemen ardından Hıdır Aslan da 25 Ekim Perşembe sabahı Burdur Cezaevi'nde idam edildi. “Anayasa”ya zorla gıyaset-

Toplantıyı FDEF, FTİB, HTİB, İSTİB, İBTİB ve Londra Halkevi ortaklaşa düzenlediler

Frankfurt'ta yabancı işçilerin haklarıyla ilgili uluslararası

Bölge saldırganıdır. Türkiye'nin Irak topraklarını Irak topraklarına geri vermesi, uluslararası hukukun gerektirdiği bir sorundur. Türkiye'nin Irak topraklarını Irak topraklarına geri vermesi, uluslararası hukukun gerektirdiği bir sorundur. Türkiye'nin Irak topraklarını Irak topraklarına geri vermesi, uluslararası hukukun gerektirdiği bir sorundur.

Türk birliğinin Irak topraklarını Irak topraklarına geri vermesi, uluslararası hukukun gerektirdiği bir sorundur. Türkiye'nin Irak topraklarını Irak topraklarına geri vermesi, uluslararası hukukun gerektirdiği bir sorundur. Türkiye'nin Irak topraklarını Irak topraklarına geri vermesi, uluslararası hukukun gerektirdiği bir sorundur.

Yeni bir sene başlıyor. Türkiye'nin Irak topraklarını Irak topraklarına geri vermesi, uluslararası hukukun gerektirdiği bir sorundur. Türkiye'nin Irak topraklarını Irak topraklarına geri vermesi, uluslararası hukukun gerektirdiği bir sorundur. Türkiye'nin Irak topraklarını Irak topraklarına geri vermesi, uluslararası hukukun gerektirdiği bir sorundur.

uluslararası bir konferans toplandı
Federal Almanya'da, "Yeni yabancılara yasasına karşı tam hak eşitliği" başlığı altında düzenlenen Konferans, 27 Ekim günü Frankfurt kentinde, DGB Haus salonlarında toplandı. Büyük bir kalabalık tarafından büyük bir ilgiyle izlenen konferansa tammyış bilim adamları ve hukukçular yanında SPD ve DKP de konuşmacı göndererek katıldı. Diğer Batı Avrupa ülkelerinden katılan konuşmacılar arasında İngiliz İşçi Partisi Parlamento Grup Başkanı Yardımcısı Alf Lomas ile Hollanda Pasifist Sosyalist Partisi senatörü Van der Lek de yer alıyordu.

Maliye Bakanı ile İçişleri Bakanı değişti... ama hükümet krizi bitmedi

"Arıkan olayı"nın anlamı: Türkiye'de demokrasi gibi hükümet de göstermelik

● Yazısı Sayfa 5'te

Özal hükümeti 6 Kasım seçimlerinin ikinci yılına ciddi bir sarıya giriyor. Geçtiğimiz günlerde mecliste yapılan tartışmalar sırasında Maliye Bakanı Vural Arıkan kalktı, kürsüden, bir başka hükümet üyesini, İçişleri Bakanı Tanrıyar'ı Kapıkule gümrüğündeki yolsuzlukla ilgili olarak çok ağır bir biçimde suçladı. O kadar ki, kendisine bağlı yüksek dereceli memurlara işkence bile yaptığını açıklıyordu. Olayın daha da büyümesini engellemek için İçişleri Bakanı istifa ettirilirken, bu "denizli" yapan Arıkan'a da, Kenan Evren'in onayına isten el çektilirdi.

İktidardaki Anavatan Partisi'nin ve Özal hükümetinin "göstermelik" olduklarını, Türkiye'de bakanların bile herhangi bir konuda söz sahibi olmadıklarını bundan daha iyi gözler önüne seren bir olay bulmak gerçekten zordur. Türkiye basınıının gülerince manşet yaptığı, ama gerçek nedenini bir türlü yazamadığı bu sarınsının temelinde yalnızca Özal hükümetinin değil, bütün bir 12 Eylül rejiminin ve onun "demokrasi"nin derinleşen krizi yatıyor.

Demokrasinin kendisi daha baştan "naylon" olursa, artık öteki herhangi bir kurumunun "sahici" olması mümkün mü? Kırz, "naylonluk kırzı"dır. Bu "naylonlaşma" demokrasinin yüürölde sokulan bugünkü ANAP ve MDP dışındaki hiçbir partiyi 6 Kasım'daki seçimlere sokmasıyla sürdü. Hepsi de "naylon" bu partilerle sahici bir meclis kurulabilir miydi? Böyle "nay-

Naylon demokrasi

Ahmet KARDAM

lon" bir meclisten sahici bir hükümetin çıkması mümkün müydü?

Meclisteki üç partiden hiçbir kongre yapacak gücü ve cesareti kendisine bulamıyor. Bunlara "parti" demeye bile bin şahit ister. Alın meclisi. Bugüne kadar hangi ciddi yasa, meclisin onayından geçti? Herşey hükümet kararlarıyla yürüyor. Hangi önemli iç ya da dış politika olayı mecliste tartışıldı? Koskoca İncirlik üssünün Lübnan savaşı sırasında Amerikan ordusunun amrine verilşini, milletvekilleri de herkes gibi basından izlediler, Amerikan Kongresi'nin "Ermeniler" konusundaki kararına herkes ayağa kalktı, ama konu mecliste getirilebildi mi? Alın Türkiye Kürdistan'daki son olayları. Meclis ne kelime, hükümet bile olaylardan ancak 4 gün sonra toplanabili. Toplandığında da zaten yapacak birşey kalmamıştı. Başbakan Özal Bodrum'daki tatilini yanında kesmek gereğini bile duymadı.

Niye dursun ki? Anayasa Başbakanın ve hükümetin görev ve sorumluluğunda ne yazarsa yazsın, "işbölümü" çok açık. Başbuğ basının bile say-falarına yansıyan bu işbölümüne göre, dış politikaya da, iç politika da, bütün güvenlik konularına da gene Evren ve öteki generaller bakıyor. İktidarı

aslan payı hep onlarda. Ekonomik konularına iş IMF ve onun memuru Başbakan Özal bakıyor. Öteki bakanlar yalnızca birer "teknisyen". Meclisin, onun içindeki partilere ve milletvekillerine gelince: Bunların da görevi ele güne karşı "Türkiye'de demokrasi var" dediret-bilmek. Varlık nedenleri bundan ibaret. Demokrasi denen şey Türkiye'de o kadar yok ki, hükümet üyeleri bile "demokrasizlikten" yakınıyorlar, bakanlıklar arasındaki sorunların halininde bile çözüm yolu olarak işkenceye başvurulduğu itiraf etmek zorunda kalıyorlar. Maliye Bakanı Arıkan'ın meclis kürsüsünden yaptığı açıklamaların önemi de burada yatıyor.

Bir yanda halkın artık kaldıramayacağı bir pahalılık ve işsizlik. Öte yanda durmadan kabaaran ve neredeyse "goğnuluk" haline gelen "vatan hainleri" listesi. Ama bütün bunlara karşılık, büyük halkın sorunlarını çözmek için isteklerine doğru dürüst yanıt veremeyen naylon partiler, naylon bir meclis, naylon bir hükümet. Bu "naylonluk kırzı" boyasına derinleşmiştir ki, generaller, demokrasiyi yakından uzaktan ilgisiz bulunmayan kendi Anayasalarını bile uygulamaya ve iktidarı kendi kurdıkları naylon partilerle bile, biraz daha olsun paylaşmaya cesaret edemiyorlar. "Arıkan" olayının temelinde yatan işte bu kırzıdır.

"Türkiye demokrasisi geçiyor" diyenlerin, meclis ve hükümet içindeki bu son olaydan öğrenecekleri çok şeyler olsa gerek.

Hidır Aslan'ın yaşamını kurtarmak için 23 Ekim gecesi Paris'te yapılan gösteri

Fransız Parlamentosu'nda Hidır Aslan için saygı duruşu

Hidır Aslan'ın idam edilmesi ve Türkiye Kürdistanı'nda halka karşı girişilen operasyon Batı Avrupa'da geniş tepkilerle karşılandı. Fransız hükümeti adına yapılan açıklamada, "Bu tür uygulamalara karşı gerekeni yapmaya kararlıyız" denildi.

● Yazısı Sayfa 4'te

ŞU BİZİM TÜRKİYE

Bu fotoğrafların yayını artık yasak !..

Bu sayfada sunduğumuz fotoğrafların Türkiye'de yayınlanması sıkıyönetim tarafından resmen yasaklandı. Türkiye Kürdistanı'nda estirililen zalim baskıyı olanca çıplaklığı ile sergileyen bu fotoğrafların yayınlanmasından Evren, Özal, Necdet Üruğ gibi rejimin elebaşısı pek tedirgin oldular. Özal "Bu haberler Bizim Radyo tarafından veriliyor. Bu fotoğraflar Türkiye'de demokrasi yok dedirtmek isteyenlerce kasıtlı olarak çekiliyor. Bu yayınları yapan, fotoğrafları basanlar hakkında tahkikatlar yapılması gerekir" dedi. Ardından tekelci basın genel yayın müdürleri başta olmak üzere gazete yöneticileri Ankara'da Genelkurmay'a, İstanbul'da 1. Ordu Karargahı'na çağrıldılar ve operasyonla ilgili fotoğraflar konusunda sert bir dille "uyanıldılar". Nitekim uyarının ardından bu sayfada sunduğumuz benzer fotoğrafların yayını bıçak gibi kesildi. Sadece Genelkurmay'ca dağıtılan ve silahlı çatışmada öldürülen "Kürt teröristleri"nin kanlı resimleri, aynı yolun yolcularına ibret olması ve destekçilerin gözünü korkutması için yayınlanabiliyor. Haber olaraksa sadece Genel Kurmay'ın resmi açıklamaları ile yetinilmesi gerekiyor.

"Düşman esir alınmış, köy meydanında toplanmış ve operasyon başarıyla tamamlanmıştır komutanım!".

"Huzur Operasyonu" bir Kürt köyünde huzur dağıtırken...

Türkiye Kürdistanı'nda
estirilen azgın şoven dalgayı
örtbas edebilmek için Türkiye
boyalı basını her türlü
cambazlığı deniyor. Bir Kürt
köyünü basıp kadın ve erkek
tüm yetişkinleri köy
meydanına savaş esiri gibi
dizen komando birliklerinden
üç er, ellerinde silahlarıyla
köyün bir başka köşesinde bu
pozu veriyorlar. Gazete,
fotoğrafı "Ordu gittiği yerde
çocukların eğitimine de
yardımcı oluyor" başlığı ile
sunuyor. İsteyen inanın,
istemeyen...

DAVRANMA YAKARIM

Bire dört: Tepeden turnağa silahlı dört komando eri, yoksul bir Kürt köylüsü ve bilekleri kelepçeli...

Görey başarıyla yerine getirildi ve "kahraman" bir komando biri yaşlı, ikisi küçük üç
azlı teröristi yakaladı. Ama parmak gene de tetikte. Çünkü resimde görülen üç teröristten
özellikle küçük olanları çok tehlikelidirler ve her an kalaynikoflarını çekip...

TÜSTAV

Irak topraklarına girilmesini kabul etti. İran ise reddetti. Gazeteler İran'ı ve Suriye'yi suçlayan haberlere ağırlık vermeye başladılar

Güneş Operasyonu sınırın dışına yayılıyor

Türkiye Kürdistanı'nda 15 Ağustos günü silahlı Kürt gerillalarının Eruh ve Şemdinli kasabalarına baskın yapmalarıyla başlayan olaylar zinciri Ekim ayının ortalarından itibaren ani bir turnasına geçti ve Türk Silahlı Kuvvetleri bir yandan Iraklı gerillaların operasyon uygulamaları, bir yandan da, benzeri operasyonlara izin vermediği anlaşılan İran'la politik ilişkilerde belirgin bir sertleşmeye yöneldi.

Nitekim bölgede ordunun yürüttüğü "Huzur Operasyonu" yeni bir nitelik ve yönetime kazandı ve "Güneş Harekati" adını aldı.

Şimdi de Güneş Harekati

"Güneş Harekati" ile ilgili gazetimize ulaşan çok kıstıllı bilgiler, ordunun bir yandan Türkiye Kürdistanı'nda halka karşı ilan edilmemiş savaşı sürdürdüğünü, bir yandan da Kuzey Irak'ta Mesut Barzani'ye bağlı peşmergelerin, Irak Komünist Partisi'nin peşmergelerin denetiminde olan özerk bölgeye saldırdığını anlaşıyor. Irak Kürdistanı'na yönelen askeri harekatin, Talabani ile Irak rejimi arasındaki görüşmelerin anlaşmazlık sonucu

kesilmesi ve Talabani'nin "Ateş-kes bitmiştir" açıklaması yaptığı güne rasmaları gecikmelerin bir başka ve ilgi çekici yönünü oluşturuyor.

Nitekim aynı günlerde Irak Komünist Partisi bir bildiri yayınlarken, Kürdistan'dan dört gün süreyle Irak Kürdistanı'na jet uçaklarıyla desteklenen saldırılar yaptığını ve sivil halkı hedef aldığını açıkladığı ve uluslararası kamuoyunun desteğini istedi.

Barzani'nin protestosu

Mesut Barzani'nin lideri olduğu Kürdistan Demokratik Partisi Federal Almanya Temsilciliği tarafından yapılan resmi açıklamada "Kürdistan Demokratik Partisi'nin Türk makamlarına karşı faaliyet gösteren Kürt gruplarıyla bir tür ilişkileri bulunmadığını" belirtti. Barzani peşmergelerinin Irak'ın Zah, Amudeya ve Şaran yörelerinde "konumlandıklarını" kaydedilerek bu bölgeye ve özellikle Mergosor, Brades kasabalarına bombalama girişimleri protesto edildi.

Ekim ayının ikinci yarısında ilkin Dişlerli Bakanı Vahit Halefoğlu'nun Irak'a

gidip Evren'in mesajını götürmesiyle başlayan hızlı ve ilginç bir diplomatik etkinlik, İçişleri Bakanı Ali Tanrıyar başkanlığında bir başka diplomatik heyetin İran Devlet Başkanı ile görüşmesiyle devam etti.

Hızlı diplomatik trafik

Gazeteler Irak'la temasların sonucunu "Irak kışak hareketi yaşanıyor, ancak sınır operasyonları için Türk birliklerinin Irak'a girmesine izin verileceği" biçiminde duyurdular. Buna karşılık gene gazeteler İran'ın benzeri bir operasyona "Irak rejiminin rahatlamasına sağlayacak hiçbir olgudan yararlanmasına izin veremeyeceği" gerekçesiyle karşı çıktığını duyurdular. İzleyen günlerde ise Türk gazeteleri İran ile Türkiye'nin ilişkilerini "şekerlen" olarak nitelendirip ve Suriye ile İran'ın "Aynılık teröristlere dolaylı ve dolaysız yardım ettiklerini" ilişkin haberlere ağırlık verdiler.

İran uyarıyor

Geçen yıl Türk ordusunun Irak topraklarında en az elli kilometre kadar ilerleyerek gerçekleştirildiği askeri operasyon sırasında, Irak hükümetinden izin alınmasında ilişkin tek bir satırık gazete haberinin çıkmadığına dikkat çeken siyasi gözlemciler, bu kez "sınır dışı operasyonları" için Irak ve İran "izin istemesi"nin gazetelere özellikle ve önceden sızdırıldığı belirtiler, "olayın askeri yönünden çok, propaganda yönünden ağır basıldığını" işaret ediyorlar. Eruh ve Şemdinli baskınlarıyla daha sonra çeşitli "pusu çatışmaları" Türk Silahlı Kuvvetleri'nden iki subay, iki astsubay, on üç erin öldürüldüğü "uygun bir bahane" olarak değerlendirilen Türkiye'nin, İran hakkındaki beklentilerin bir gelişme sonucu bölgedeki hassas dengenin değişmesi olasılığına karşı kimileri serüvenler için siyasal taşıyıcıyı din ve siyaset tutma yoluna güttüğü anlaşıyor. Nitekim İran'ın resmi haber ajansı IRNA tarafından duyurulan İran Dişleri Bakanlığı açıklamasında "dünyanın bu bölgede bu tür hareketlerin gereğini artırdığını"

tümüne yayıldı. Bu arada sınır köylerini boşaltılması hazırlıklarında da girişildiği BBC tarafından duyuruldu. Yan sayfa sunduğumuz fotoğraflarda gözlemleneceği üzere Kürt köyleri askeri birliklere önce sarılıyor, ardından da didik didik aramıyor. Bölgedeki baskı ve işkence saldırısının bilançosu konusunda Türk Genel Kurmay'ının resmi açıklamaları dışında bilgi edinmek mümkün olamıyor. Resmi açıklamaya göre şu ana kadar 1415 Kürt köylüsü gözetilme altında, bunların sadece 619'u serbest bırakıldı; 60'ı sıkıyönetimce serbest bırakıldılar, 517'sinin sorgularının sürdüğü bildirildi. Gene resmi açıklamaya göre operasyon sırasında toplam 10 "terörist" öldürüldü.

Nitekim Denge Komkar tarafından Federal Almanya'da yapılan bir açıklamada 20 Eylül günü "silahlarımızı teslim edin" çağrısına uymadıkları iddiası ile Kürt

Jirki aşiretine ait Genzag, Zorova ve Pertavin köyleri başta olmak üzere on köyün askeri uçaklara bombalandığı ve saldırıdan ölenler öldürüldü bildirildi.

Bu arada resmi açıklamalarda birbirleriyle apıkça çekilen iddialar da yer alıyor. Evren ve Özal ısrarla bölge halkının Kürt gerillalarına karşı olduklarını vurgularken, Halkçı Parti Başkanı Necdet Çalp'ın "bölgeye yiyecek ve giyecek mal sevkiyatının sıkıyönetim birliklerince son derece kısıtlanmasında bölge halkını sıkıntıları sokmaktadır" yolu açıklaması ilk iddia ile çelişen bir "durum" olduğunu ortaya koyuyor. Keza MDP Başkanı Sunalp'ın "eşkiyanın gürültü almalı, yüz Lira'lık malı haktan bin Lira'ya satın aldığından için halka sırım görülmüyor beceriyorlar. Doğu'ya acele ekonomik yardım gerekir" demesi de bu çelişkinin bir başka kanıtı oluşturuyor.

"Doğu" ve "Demokrasi"

YAKIN tarihimizde, hiçbir konu, hiçbir sorun, hiçbir kavram "Doğu" ve "Demokrasi" kavramları kadar birbirine bağlanmadı. Hiçbir siyasi ilişki ve çekiş, "Doğu" yani "Kürt ulusal sorunu"yla "demokrasi" kavramı kadar birbirinin içinde, birbirini belirleyici bir bütün meydana getirmiş. Ve yine hiçbir konu, egemen sınıf ve güçler tarafından bu kadar tehlikeli, boyüne tabi, bu denli ırkçıca hale getirilmiş. İki konu, iki sorun, iki kavram arasındaki iç içeliğin en iyi açıklaması, işçi sınıfının bilminde var: "Başka halkları köle eden halkın kendisi de özgür olamaz".

YAKIN tarihimizde, diyalim Cumhuriyet tarihinde, Doğu bölgelerine, Kürt halkına, Kürt ulusal hareketine yönelmiş tek bir baskı, tek bir zulüm yoktur ki ardından veya onünden Türk emekçi sınıfları, demokrasi güçlerine, genel olarak demokrasi üzerine yeri bir saldırı, yeni baskılar, yeni ve ağır tehditler gelmemiş olsun. 1925-1930'lar arasındaki büyük Kürt ayaklanmaları döneminin, aynı zamanda, genç burjuva Cumhuriyet'i'nin vadedtiği demokrasi üzerinde ilk ağır baskıları uygulayıp, özellikle yeni fihlenmekten olan komünist hareketi ve liberal muhalefeti en ağır ezdiği dönemlerden bir olduğunu hatırlamak yeter. Doğru da! ayaklanmalar bahane edilerek, 1925'de Takrir-i Sükûn (sükûneti sağlama) Kanunu çıkarıldı. Sonra, Şeyh Said İsyanı'nı Cumhuriyet'e karşı sadece gerici feodal güçlerin ayaklanmasıdır ibaret olarak değerlendirildi ve Doğu'da

YORUMSUZ

Devletin bütünlüğü tehlikededir!!!..

Devletin ülkesi ve toprağı ile bütünlüğüne kastedilmektedir. Gerekirse köylüleri silahlandıracağız ve vatanımızı savunacağız. (Kenan Evren, 15 Ekim. Gazetecilerle uçak sohbetinden.)

Bir avuç eşkiya ve mevzii olaylardır!!!..

Bir avuç eşkiyaya karşı hükümetin, devletin heyecanlanmasını doğru görmüyoruz. Bazı ayrıntılı unsurlar tarafından yürütülen mevzii olaylardır bunlar.. (Turgut Özal, 17 Ekim. TBMM'ndeki konuşmasından)

Napalm bombaları hedefte...Peki hedef kim?

Güneşdoğdu Anadolu'da "Fevzi Uçaner '84 Tahrikatı'nda hava kuvvetlerimizle bağlı jetler, napalm bombalarını tam hedeflerine attılar... (Bir haberden, 6 Ekim. Milliyet)

En iyisi İran'a savaş açalım

Hainler sınırımızı ihmal, Kürd-Ermeni işbirliğini İran destekliyor (1. Sayfa başlığı, 12 Ekim. Milliyet)

Hainler sinirimize tımandı. Kürt-Ermeni işbirliği İran destektör (1. Sayfa Manşetli. 12 Ekim. Milliyet)

Mağara kovuğu mu? Sınırların ötesi mi?

Ya İran ve Irak toprakları üstünde kanun hakimiyetini kurar ya da Türkiye yala-min kovuşuna girip başını ezer. (Nazlı Ilıcak. 17 Ekim. Tercüman)

Silahlı kuvvetlerimiz nerede çarpışıyor acep?

Irak içinde bir askeri hareket başlatılmış, silahlı kuvvetlerimiz Irak içinde çarpış-makta ise bu operasyon Meclis'te anlatılmalı bir gizli oturum yapılmalı değil miydi? Bu yapılmamıştır. (Necdet Calp. 17 Ekim TBMM konuşmasından)

Valahı, sınırlarımızın dışına çıkmadık...

Doğu bölgelerimizde kendi sınırlarımız içinde bazı askeri operasyonlar var. Ama bu operasyonlar hiçbir zaman kendi topraklarımızın dışına çıkmadı. (Dışişleri Ba-kanı Halefoğlu. 17 Ekim. Basın açıklamasından)

Çıktık ama çok çıkmadık...

Ordumuz Irak'a girdi. Türkiye, Irak toprakları içinde 120 kilometre uzunluğunda 30 kilometre genişliğindeki şerit içinde... (1. Sayfa Manşetli. 17 Ekim. Tercüman)

Türkiye'de insan haklarının durumunu sergileyen program olağanüstü etkili oldu

Evren-Özal demokrasi BBC ekranında

İngiltere'nin BBC televizyonu Türkiye'deki rejimi, baskı ve işkenceleri konu alan ve bir saat süren "unutulmayan mahkumlar" adında bir program yayınladı. 17 Ekim akşamı saat 20.10'da yayınlanan programın bir bölümünde çekimi Türkiye'de yapılan film gösterildi, işkence görünenler anneleri, işkencenin geçmişi iki kez ve aydınlar dilekçesi konusunda Yalçın Küçük konuşturuldu. Ayrıca Programa Mehmet Ali Dikerdem, Bennet Paşa, Türkiye'de gazetecilik yapan David Barchard, Uluslararası Af Örgütü Türkiye Seksiyonu Başkanı Ann Burley, Avrupa Konseyi üyesi Elmquist, avukat Hüseyin Yıldırım ve Muhafazakar Parti'den Avrupa Parlamentosu Başkan Yardımcısı Lady Elles konuşmacı olarak katıldılar. Mehmet Ali Dikerdem'in konuşmasıyla başlayıp, yine onun konuşmasıyla son bulan programda, Dikerdem habasına karşı yapılan baskıları anlattı ve bunları "Gestapo yöntemi" olarak niteledi. Ann Burley Türkiye'de işkencenin sistemi bir hal aldığını söylerken, Lady Elles, "Türkiye'nin insan haklarına saygılı olması gerekir" dedi. Richard Barchard, Türkiye'de durumun aşırmakta olduğunu, baskı ve kısıtlamalar yüzünden gazetecilik yapmakla gerekçe daha çok gültük çektiğini söyledi. Avrupa Konseyi üyesi Elmquist, Türkiye'de aldatıldıklarını ve Türkiye'nin geçtiğini Mayıs ayında Konsey'e kabul edilmesini bir hileyle gerçekleştirdiğini söyledi. Program İngiltere'de olağanüstü yankı uyandırdı ve The Times, Guardian ve Listener gazetelerinde olaya geniş yer verildi. Türkiye Büyükelçiliği ise, ilk önce programın yayınlanmasını engellemek için girişimde bulundu ve program yayınlandıktan sonra da "Bunların hepsi yalan" demekle yetindi. BBC'nin bu etkililiğini boyalı başında da büyük öfke yarattı (yanda).

aykırılımlarını dünyayı bu yöne sürükleyerek bir tür hareketleri gerçekleştirip artıracak ve tüm bölgelerin güvenliğini tehlikeye so-kacak için Türkiye'yi uyarıyoruz" den-di. Özal'ın hem de TBMM'nde yalanla-masına rağmen Türk ordusunun Irak'a girdiği, sadece dış haber kaynaklarından değil, 15 Ekim tarihli Anadolu Ajansı bülteninde de yer aldı. Ancak bu haber kısa süre içinde bizzat Anadolu Ajansı tarafından (!) iptal edildi.

Sınır köyleri boşaltılacak

Türkiye Kürdistan'daki olaylar bir yandan böyle hızla ve tehlikeli bir biçim-de bir dış politika sorununa dönüşürken Türkiye sınırları içindeki sındırme ve zulüm operasyonu da alanca ağırlığıyla sü-rüyor. Bölgede Kürt gerillalarının silahlı vur-kac eylemleri sürüyor ve son olarak üç er'i daha pusuya düşürüp öldür-melerinden sonra operasyon bölgenin

zaman, Seydi Saad isyanını Cumhuriyet'e karşı sadece resmi feodal güçlerin ayağılanmasından ibaret olarak değerlendiren ve Doğu'da alınmaktaki olan baskı "tedbir"lerini olumlu karşılayan, kimi kaskılarla de-aklaşayan çok güçler, daha birkaç ay geçmeden, baskıların em- ağını üzerlerine duyular ve Takrir-i Sükûn Kanunu'nun en büyük kurbanları kendileri oldular.

NEREDEYSE üç aydan bu yana, Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu'sun-da ve hatta komşu ülkelerin sınırlarında da təcavüz ederek, Kürt hal-kına karşı gerek bir savaş sürdürebiliyor. Alın Türkiye gazeteleri, bakın birinci sayfalarına. "Kansızlar", "Hainler", "Düşman temizlendi", "İnlerinde yakalandılar" gibi gözözüdmüş, kan kokan başlıkların altın-daki fotoğraflara bakın. O fotoğraflara "haydutlar" değil, hatta "Peş-mergeler", Kürt gerillaları değil yoksul Doğu halkını, zulüm altında inleyen, inliyen, işkenceyi ve zulmü kader bilmiş çilekşer Kürt hal-kını görebeksiniz. Kürt bölgelerinde aylardır sürdüren operasyon, çelişik resmi açıklamaların tersine, birkaç yüz Kürt gerillasına karşı değil, bölge halkına, Kürt halkına karşıdır ve onlarla birlikte Türkiye emekçi halkına, Türkiye demokrasi güçlerine karşıdır. Üç aydan bu yana faşizmin baskılarının, en görmeyen gözlerden bile kaçmayan yükselişi, antidemokratik uygulamalardaki yoğunlaşma, Evren-Özal rejiminin daha da zalimleşmesi, daha da yasa tanımaz hale gelişi, işçi sınıfı üzerindeki baskılara birlikte demokratik aydınlar üzerinde-ki baskıların da yoğunlaşması, Kürt halkına yönelik baskılara paralel gelişmektedir.

TÜRKİYE'de demokrasi savaşının, demokratik baş düşülerinden biri, her zaman, ama bugün her zamankinden de daha fazla, Kürt halkı, Kürt ulusal hareketi karşısında taktılan tutumdur. Türkiye'de, çoğu konuda liberal düşünün, demokratik konularda bulunan kişi-lerin bile, Kürt sorunu karşısında inanılmaz bir bağnazlık içine girdikleri görülür. Son günlerin gelişmeleri, kökük çok derinleride, egemen güçlerin onlarca yıllık ideolojik saldırısında bulunan Türk şovenizmi-ni, gürölmedik ölçülerde azgınlaştırmıştır. Gerçekleri görmekten kork-madan konuşacak olursak: şovenizme, Kürt düşmanlığında en büyük yarar ve çıkar gören faşist çevre ve şoven çevreler, egemen güçler, emperyalizm bir yana, görece demokrat ve solda sayılan si-yasal parti ve kanatların yetkililerinden, tüm 12 Eylül dönemi boyun-ca Cunta'ya kalemlerini yapmayı reddeden namuslu, demokrat yaz-ar ve aydınların büyük bölümüne kadar, son derece geniş bir çev-re bugün Evren'in, Özal'ın ağızıyla konuşabilmekte; şovenizm histe-risini kapılmış olarak, rejime ve hükümete, konuya ilişkin tek eleştiriyi "yeterince sert olmamak" biçiminde getirebilmektedir. Dahası ve da-ha da tehlikeli, Güneydoğu olayları, aylardan beri geniş emekçi yığn-larında, halk yığınlarında Türk şovenizmini kırılmekle veya aydınlar arasında "tam demokrasiye geçilecekti, rejim yumşayacak" ya da "olaylar çıktı" tepkisini doğurmak için kullanılmakta ve bunda oldukça başarılı olunmaktadır. Faşizme karşı savaşım ve demokrasi savaşımı açısından, bu ortam, bu psikoloji, bu şovenizm salgını en büyük güncel tehliktir.

SİMDİ, tutarı demokratlara, işçi sınıfı Türk ve Kürt devrimcilerine düş-en, doğal başlıklarla, demokrat çevrelere ve emekçi yığınlarla bile buluşturulan şovenizm histelerini yıkılabilecek, "Doğu" sorunu, yani Kürt halkı ve Kürt ulusal hareketi sorunuyla demokrasi arasındakı kopmaz bağın bir somut biçimde gösterebilmekte, Kürt bölgelerinde yaşayan gerçekleri, aylardır sürdüren sözde operasyonun ardındaki emper-yalist faşisi planlar- slogancağıllık ve laf devrimciğinden kurtula-rak- ve sibrila sergileyebilmektedir. Baskıların esir esir eden halkların, baskıların esaretine göz yuman, gerekçe bulan kafaların kendile-rinin de asla özgür olamayacağını anlatılabilmeliyiz. Bunun en iyi ka-nıtı ise, Türkiye'de son birkaç aydır yaşananlardır.

Güneydoğu'da Kürt halkına yönelen terör ve son idamlar, Avrupa kamuoyunda büyük tepki doğurdu

İşte dayanışma !... Hıdır Aslan için Fransız Parlamento'sunda saygı duruşu

İlyas Has'ın ardından Hıdır Aslan'ın da 25 Ekim sabahı idam edilmesi ve öte yandan Türkiye Kürdistanı'nda yürütülen operasyon Batı Avrupa kamuoyunda geniş protestolara yol açtı. Bu protesto hareketlerinin önümüzdeki günlerde daha da genişlemesi bekleniyor.

Fransa

25 Ekim Perşembe sabahı Hıdır Aslan'ın idam edilmesi, Fransa kamuoyunda büyük tepki yarattı ve haberin duyulması radyoda, televizyonda ve basında geniş yankılar uyandırdı. Haber radyo-nda verildiği sırada toplantı halindeki parlamento, o anda oturuma başkanlık eden Parlamento Başkanı Yardımcısı Guyduclon'e'nin önerisi üzerine "saygı duruşu" anlamında çalışmalarına 5 dakika ara verdi. Aynı anda, senatoda ise bir dakikalık sessiz saygı duruşunda bulunuldu. Ardından, Fransa Hükümeti adına Dışişleri Bakanlığı sözcüsü, basına yaptığı açıklamada, "hükümetimiz bu politik idamı kesinlikle kınamaktadır. Diğer batılı ülkelerle birlikte bu tür uygulamaları durdurulması için gerekeni yapmaya kararlıyız" dedi.

Hıdır Aslan'ın idamından iki gün önce, 23 Ekim akşamı, infazı önlemek amacıyla Türkiye Büyükelçiliği önünde gösteri düzenlemiş olan Fransa Türkiye Derneği, Hıdır Aslan'ın idam edilmesi üzerine sendikale ve demokratik örgütlere acil bir çağrı yaparak Perşembe akşamı ikinci bir gösteri daha düzenledi. Fransa Türkiye Derneği'nin bu çağrısını FKP, Sosyalist Birlik Partisi, CGT, Genç Komünistler Birliği, Genç Hristiyanlar Birliği, Demokratik Hukukçular Birliği ve 17 Türkiye örgütünü oluşturdugu "Türkiye ve Kürdistan'da İdamları, İşkenceleri ve Baskıları Durdurma Komitesi" destekleyerek, bini aşkın insan sürekli yağın yağmura rağmen gösteriyi katıldı. "Kafil Evren" sloganının dakikalarca söylendiği bu habersiz gösteriyi polislin dağıtım istemesi üzerine, elçilik önünde toplanan kalabalık

Hıdır Aslan'ın asılmasına olağanın dışın-
da geniş yer verdi. Üç kanaldan yapılan
yorumlarda ortak görüş, Türkiye'deki
sivil görünümülü rejimin gerçek yüzünün
bir kez daha ortaya çıkması olmasıydı.
26 Ekim Cuma sabahı ise, radyolar habere

yeniden yer verirken, olayın yorumu-
na gazetemiz temsilcilerinden Mahmut
Değer'e yaptırıldı. Ayrıca, Fransa bası-
nı Hıdır Aslan'ın idamına geniş yer verdi
ve olayı knadı. Özellikle l'Humanite ga-
zetesi haberi birinci sayfadan ve altı sü-

tun üzerinden "İsyan ediyoruz" biçimin-
de verirken, başyazısını ve dokuzuncu
sayfasının tümünü Türkiye konusuna
ayrdı.

Öte yandan, aralarında ressam Ernest
Pignon, filozof Lucien Sève, yazar Mad-
lene Riffaud, gazeteci Michel Cardoze,
şair Gullivie ve avukat Frederic Ney'in
de bulunduğu 33 ünlü kişi, idamları pro-
testo etmek amacıyla 30 Ekim Salı sabahı
saat 6'dan geçe yansı 24'e kadar Türkiye
Büyükelçiliği önünde "demokratik
nöbetçilik" yapmaya karar verdiler ve
Fransız aydınlarını bu nöbete katılmaya
çağırıldı.

İlyas Has'ın idamından sonra Hıdır
Aslan'ın yasamını kurtarmak için Avrupa
başkentleri çeşitli girişimlere sahne
olmuştu. Paris'te 23 Ekim Salı akşamı
Türkiye Büyükelçiliği önünde toplanı
düzenlenen, aynı gün Fransız Komün-
ist Partisi'nin Avrupa Parlamento'su
üyeleri M. Gremetz de Paris'te Başka-
m Pflimlin'e basılarak Hıdır Aslan'ın
yasamını kurtarılması için girişimde
bulunmasını istiyor. Pflimlin de Türkiye
hükümetinin Ortak Pazar düzeyindeki
temsilcisiyle basurarak idam cezalarını
durdurulmasını istiyordu.

Bunun dışında Belçika Komünist Parti-
si (BKP) Başkanı Luis Van Geyt de,

Dışişleri Bakanı Tindemans'a bir mektup
göndererek, idamı kesinleşen Hıdır Aslan
ve haklarında idam kararı verilen
diğer politik mahkumların hayatlarını
kurtarması için girişimde bulunulması-
nı istedi. Mektupta, Türkiye'nin NATO
ve Avrupa Konseyi üyesi olduğu, Ortak
Pazar'la bu ülke arasında ortak anlaş-
masının bulunduğu hatırlatılarak, "Bu
kararların aynı olduğu ülkeler, rejime
karşı olanları idam cezasının uygulanması
karşısında tepki göstermek yükümlülüğü
altındadırlar" denildi.

Yunanistan'da da, Yunanistan Komün-
ist Gençlik Örgütü temsilcisi Türkiye
Büyükelçiliği'ne bir protesto bildirisi ve-
rerek, İlyas Has'ın idamını knarken Hıdır
Aslan'ın da idam edilmemesini iste-
di.

Kürdistan'daki operasyona tepkiler

İdamların yanı sıra Türkiye Kürdistan-
n'da Kürt halkına karşı girişilen hare-
kat da Avrupa kamuoyunda tepkilere
kayıştı. Federal Alman parlamento-
sunda Yeşiller grubu, Türkiye'deki rejim-
in "Kürt ulusuna karşı savaş açtığını"
söyleyerek insan haklarını ayaklar altına
almamasını protesto etti. 26 Ekim günü
Yeşiller grubunun önergesiyle mecliste
gerekçeleri Türkiye ile ilgili oturumda,
Yeşiller ve SPD milletvekilleri Federal
Almanya ve Türkiye arasında bir gün önce
imzalanan "askeri yardım anlaşması"-
na siddetle karşı çıktılar ve bu yardımları
nı Kürt halkına karşı kullanacağını
söylediler. İlk hükümet arasında imzalanan
anlaşmayı Federal Almanya'nın
Türkiye'ye 130 milyon Mark'lık "askeri
hibe" yapması öngörülmüştü. Yardım,
84 Temmuz ve 85 Aralık arası dönemi
kapsıyordu.

Protestolara yanıt veren Devlet Bakanı
Müllemann, "Kürt ulusuna karşı savaş
açıldığı doğru değildir" dedi ve "Bu savaş-
lığın ılışlığını isteyecek Türkiye hükümeti
ile diyalog içinde olmamızın" salık ver-
di. Askeri yardımı da esas olan Mülle-

F.Almanya'da "Eylem Günü": 17 Kasım

Mein
Freund
ist
Türke!

Federal Almanya'daki Türküvelli 11 örgüt, "Kürdistan halkına karşı savaşa son",
"İdamlar, işkenceler durdurulsun", "Politik tutuklulara özgürlük, genel af" bel-
gileriyle yılbasına kadar sürece bir kampanya başlatmaya kararlaştırdılar ve 17
Kasım gününü de "Genel Eylem Günü" ilan ettiler.

Birlik Yolu, DİBAY, HİDEF, GERCEK ADK, İsci Gençler, KKDK, KOMKAR,
KURD-KOM, Kurtuluş, Kürdistanlı Devrimciler ve Proleter Dayanışma tarafından
başlatılan kampanyada, yılbasına kadar Avrupa Konseyi'ne, Türkiye'nin üyeliliğinin
gözetin geçirilmesi isteyen 50 bin kartpostal gönderilmesi hedefleniyor. Gene bu
kampanyanın bir parçası olarak 17 Kasım günü, 11 örgüt tarafından Federal Alman-
ya'nın her yerinde standart açılacak, bildiriler ve söz konusu kartlar dağıtılacak.
İyari nöbetleri yapılacak.

si gösteriyi polislin dağıtmak istemesi üzerine, elçilik önünde toplanan kalabalık radyo evine doğru yürüyüşe geçti. Radyo evini de polislin kordon altına alması üzerine, kalabalık tekrar "Katil Evren" sloganını atarak dağıldı.

27 Ekim Cumartesi günü de 17 Türküyei örgüt Sen Lazare Gan'ndan Türkiye Büyükelçiliği'ne doğru bir yürüyüş yaptı. FKP'nin de desteklediği ve 1000'den fazla kişinin katıldığı yürüyüşte, idamların durdurulması ve genel af ilan edilmesi istendi.

Fransız televizyonunun üç kanalı da, hem 20 ve hem de 23 haberlerinde

karşılıklı olarak bir tartışma oldu. 17 Kasım günü, 17 örgüt arasında bir Federal Zıman'ın her yerdinde standart açılacak, bildiriler ve söz konusu kartlar dağıtılacak, uyarı noteleri tutulacak.

Fransa'da 17 örgüt ortak komite kurdu

Fransa'da, 17 Türküyei örgüt eylem birliği karar alarak, cuntanın baskı uygulamalarına karşı birlikte hareket etmek amacıyla "Türkiye ve Kürdistan'da İdamları, İşkencileri ve Baskıları Durdurma Komitesi" ad altında bir komite oluşturuldu. İşkencenin, idamların durdurulması ve politik genel af istemleri doğrultusunda çeşitli etkinlikler yapmak üzere bir araya gelen Türküyei örgütler Ala Rızgarı, Anadolu-Der, ATT, Avrupa'da Dev-Genç, Birlik Yolu, Denge Komal, Emegin Birliği, Fransa Türküyei İşçiler Birliği, Gerçek, İçi Gerçek, Kürdistan İşçi Partisi Geçici Birlik Komitesi, KKK-F, Koç-Kak, Kurtuluş, Kurî-Kom, Proleter Dayanışma ve Tekosin'dir.

İçin yitilmiş işçilere Türkiye hükümeti ile diyalog içinde olmaları" salık verildi. Askeri yardımı da savunan Mollamann, Türkiye'nin "Batı'nın güvenliğini güvence altına almadakı öpdi bir müteffik olduğuna" söyleyerek, SPM ve Yeşiller'i "NATO'yu zayıflatmayı hedeflemekle" suçladı.

Türkiye Kürdistan'ndaki operasyon İsveç'te de tepkilere yol açtı. Operasyonu protesto etmek amacıyla düzenlenen yürüyüş ve mitinge 600 kişi katıldı. İSTİB ve Kürt örgütlerinin katıldığı protesto gösterisinde, Türkiye ve Irak Büyükelçiliklerinin önüne kadar yüründü ve VKP'nin (Komünist Partisi) Oswald Söderquist bir konuşma yaptı.

"Bir kaç kişinin idamı bu kadar önemli mi?"

Röportaj
Mahmut DEGER

Fransız Komünist Partisi (FKP) Merkez Komitesi Sekreteri ve Parlamento Grup Başkanı Andre Lajoinie başkanlığında bir delegasyon idamları durdurmak amacıyla 11 Ekim tarihinde Türkiye'ye gitti ve orada Türk yetkilileriyle görüşmeler yaptı. Lajoinie sorularımızı yanıtladı

Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi Sekreteri ve Parlamento grup başkanı Andre Lajoinie Türkiye dönüşü Paris havalanında basın mensuplarına açıklamalarda bulunurken görüldü.

Türkiye Postası: Sayın Lajoinie, geçtiğimiz 11, 12 ve 13 Ekim günleri dört kişilik bir FKP delegasyonunun Ankara gezisine başkanlık ettiniz. Ankara'da önce Dişçileri müstesarlarından Osman Atay'la görüştünüz. Çankaya'da ise siz kims kabul ettiniz. Daha sonra Meclis adına sizi Bülent Akarcalı kabul etti. Yaptığınız ilk resmi görüşmede Türkiye'deki bugünkü rejimin temsilcileri sizi nasıl karşıladılar?

Lajoinie: Başbakanlıkta hiçbir tartışma olamaz bulamadık. Kendilerine neyin geldiğini anlattık. Ancak, insan hakları sorunu diye birşeyin Türkiye'de gündemde olmadığı kaba yanıtını aldık. Bildiğiniz ki, Çankaya'da ise bizimle karşılaşmaktan çekinildi. Türkiye'nin içinde bulunduğu zor koşulları biraz olsun ancak Meclis'te tartışabildik. Bizimle TBMM Dişçileri

Komisyonu İkinci Başkanı Bülent Akarcalı görüşti. Meclis Başkanı Karaduman ise görüşmeye katıldığı halde, hiç ağzını açmadı. Akarcalı, önce durumu hafife almaya yeltendi. Türkiye'de insanların rejime destek verdiğini ve durumun yurtdışında söylendiği gibi olmadığını izah etti. Ama, örneğin kendisine aydınlar dilekçesinden sözettiğinizde birden sinirlenerek, "Onlar aydın. Her zaman eleştirecek birşey buluyorlar" diyerek, gülünç yanıtlar vermeye başladı. Hele hele şu sözleri duyelimizi ürperti: "Biliyorsunuz, biz geri kalmış bir ülkeyiz. Binlerce insanımız hastalıklan ölüyor. Niye birkaç idam olayının üzerinde ısrarla duruyorsunuz?" Güya Brüksel'de öğrenim yapmış bir diplomatın, böyle ilkel sözler etmesi,

gerçekten akıl alır şey değil. Aslında, hemen onun altını çizmekle yarar var. Avrupa Kamuoyunun Türkiye'deki gelişmeleri yakından izlemesi, hiç de hoşlarına gitmiyor. Uyukları kaçıyor diyorlar. Çünkü, bir taraftan da Avrupa'ya hoş görünmeye çalışıyorlar. Eğer Avrupa'da bu rejimi kınama eylemleri geliştirilebilirse, sanayim onlara geri admlar attırmak göreceki de olası mümkün olacaktır.

Türkiye Postası: Anlaşıldığına göre sizle oturup konuşmak ve siz ilka edemeyceklerini bilsele bile, "yumusak" temas kurma görevini Akarcalı üstlenmiş. Size nasıl davrandı derken, sorumun bir de şu yanı vardı. Ankara'ya sürgün gidişinizin resmi Türk makamlarını

rahatsız ettiği gibi bir izleniminiz oldu mu?

Lajoinie: Sanayim oldukça rahatsızdılar. Gerçi bu rahatsızlıklarını saygısızlık sınırları aşmaya kadar götürmediler. Ama, örneğin, bizi küçümseyerek, durumu kurtarmaya yeltendiler. Örneğin, Akarcalı görüşmemizin sonuna doğru, "aslında sizin tüm söylediklerinizin bizim için hesabı alınır bir tarafı yoktur. Çünkü, sizin savunduğunuz görüşleri savunmak Türkiye'de yasaktır" deyince, kendisine "bu keyfi yasak bugün siz sürdürüyorsanız, ama komünist olmak insanın insanca yaşamasını savunmak ve bir onurdur" cevabını verdim.

Türkiye Postası: Türkiye ile dayanışma konusunda yığın eylemleri kadar, resmi kuruluşlar nezdinde görüşmelerde bulunmanın öneminin bilski olduğu kuşkusuz. Ulusal ya da uluslararası düzeylerde ne gibi bir çalışmayı öngörüyor FKP?

Lajoinie: Hemen şunu belirteyim. Türkiye'ye girmeden önce, Dişçileri Bakı'nı Maurice Cheysson'la bir görüşme yaptık. Kendisi bize Fransa Hükümeti'nin Türkiye'deki rejimi kesinlikle kınadığını açıkladı. Ote yandan, dün Avrupa Parlamento'su Başkanı Pierre Pflimlin'a bayyarak, Türkiye konusunda kendisini diha duyarlı olmaya çağırıldı. Fransa düzeyinde olsun, Avrupa düzeyinde olsun, Türkiye konusunda demokratik yaklaşan herkesle işbirliği yapmaya hazırız.

İsveç'te Türkiye'deki rejime karşı tepkiler sertleşiyor

Kısa adı ACI olan İsveç İşçi Hareketi Uluslararası Dayanışma Merkezi'nin diktaforlukları yönetilen rejimlere karşı "İnsan Hakları ve Barış" belgisi altında düzenlediği kampanyada Türkiye'ye özel olarak ağırlık verileceği açıklandı. Kampanya boyunca, Türkiye'de rejimin baskısına uğrayanlar dayanışma geliştirilecek.

Ote yandan, İsveç'in ünlü hukuklarından ve Sosyal Demokrat parlamenter Hans Göran Franck, Türkiye ile ilgili olarak Dişçileri Bakanları tarafından yanıtlanması amacıyla bir soru önergesi vererek, "İsveç Hükümeti Türkiye'deki gelişmeleri ve Avrupa Konseyi üyeliği konusunda nasıl değerlendireyor? Türkiye'de insan hak ve özgürlüklerinin sağlanabilmesi ve rejimin kurburlarıyla dayanışma için ne gibi önlemler düşünüyor?" sorularını yöneltti. Frank, soru önergesinde Mayıs ayında Avrupa Konseyi'nin 34. oturumunda ileri sürülen koşulların Türk hükümeti tarafından bugüne kadar yerine getirilmediğine dikkati çekti. Türkiye'deki baskılar ve Avrupa Konseyi'yle ilişkiler konusunda, önümüzdeki günlerde İsveç Parlamento'sunun gündemine girecekti.

İki bakan değişikliğine rağmen ANAP hükümeti krizi aşamadı

Türkiye'de Hükümet de Meclis gibi göstermelik

Türkiye'de geçtiğimiz haftanın en önemli gelişmelerinden biri, Maliye ve Gümrük Bakanı Vural Arıkan'ın azledilmesi ve İçişleri Bakanı Ali Tanrıyar'ın istifa ettirilmesi oldu. Eylül ortalarında Kapıkule Gümrük Kapısı'nda büyük bir kaçaçlık sebebiyle ortaya çıktı, kimse, bu olayın ANAP hükümetinin içinde çatlaması ve iki bakanın harcamasıyla sona ereceğini hesaplamıyordu.

Türkiye'de faşist rejim tarafından "varlığı" ileri sürülen demokrasinin hiçbir kurumunun işlemediği gibi, Hükümet'in de gerçek bir hükümet olmadığına en iyi kanıtlarından biri 23 Ekim'de TBMM'nde gümrük yolsuzluğuna ilişkin soru önergesi tartışılırken meydana gelen olaylar oldu. Patlama noktasına, Maliye ve Gümrük Bakanı Arıkan'ın Anayasasını çiğnediği, işkence yapıldığı, hükümet ve bakanlıklarda yasal işleyişin kalmadığı yolundaki iddiaları ve özellikle Özal'ın bakanları İçişleri Bakanı Ali Tanrıyar'ı, Emniyet Genel Müdürlüğü (12 Eylül öncesinde Türkiye'ye teşekkül ettiği grafik çeken açık MHP'lî çu validen biri) MHP'lî Safet Arıkan Bedük'ü, Edirne Valisi'nin "geçemeyen konuşur" olarak nitelenen ve suçlanan konuşmaları getirdi.

Vural Arıkan'ın açıklamalarının ardından ANAP safları ve siyasal ortam karşın Meclis içindeki muhalefet İçişleri Bakanı Tanrıyar hakkında gensoru hazırlıklarına çoktan başlamış, bu yolla hükümeti düşürme hesapları gündeme gelmişti.

TBMM oturumunu Başbakan Özal monarşisi bir yüzle terk ederken, hemen ardından toplanan Bakanlar Kurulu'nda, ANAP'lı bakanların çoğunluk eğilimi, Arıkan'ın yanlış davranış ve Hükümeti güç duruma soktuğu yolundaydı. Özellikle Arıkan'ın hedefi olan İçişleri Baka-

VURAL ARIKAN
ENKA'dan hükümete... Peki şimdi ?

nı Tanrıyar "Biz bütün dünyaya işkence yok diye bağırırken, bir bakanımız çıkıp Meclis kürsüsünden işkence var diyor" diye yakınıyordu. Özal, sorunların çığ gibi büyüdüğü bir dönemde bir kez daha güç durumdaydı. O gece, Özal'ın küçük kardeşi DPT müsteşarının sırt kardeşi Sağlık Bakanı'nın ve muhalefetten gensoruyla kellesini istediği bakanları Tanrıyar'ın da katıldıkları bir bir toplantıda kararlar alındı. Gensoruyu öneleyen, konunun Meclis'te tartışmasını engellemek, hükümetin düşmesi ihtimalinin önüne geçmek üzere, bakanlık İçişleri Bakanı Tanrıyar'ın istifa etmesi, Arıkan'ın da istifa sıranı istenmesi karara bağlandı.

Anak Arıkan ertesi gün istifa etmekte direnip "azledin" deyince, Evren'e görülen Özal'ın önerisi üzerine, 1982 Anayasası'nın 104. ve 109. maddeleri uyarınca, Evren tarafından azledildi ve Cumhuriyet tarihinin ilk azledilen bakanı ünvanını kazandı.

Türkiye'de gümrük kapılarında başlayan rüşvet, gasp, kaçaçlık olaylarının en büyük holdinglerden, "İşadamları"ndan, en yüksek düzeydeki devlet memurlarına ve siyasetçilere kadar sıradığı bu olaylarla bir kez daha ortaya çıkarken, şimdi gözler hükümete ve ANAP'a dönmüş durumda.

Tanrıyar'ın istifasıyla Özal, gensoru önerisini şimdilik engellemiş ve hükümeti şimdilik kurtarmış görünüyor. Arıkan'ın Evren tarafından azledilmesi ise rejimin asker kanadının da şu anda hükümetin düşmesi yönünde eğilim belirtmediğinin bir işaret sayılabilir. Ancak, bu günden jama olmasa da, dış güçlükleri, iç çekişmeleri, istikrarsızlığı büyüyen ANAP hükümetinin, önümüzdeki günlerde faşizmin "uzun vadeli" çıkarları için feda edilemeyeceğini söylemek de mümkün değil.

Kafalara takılan bir başka soruya, azledilen Bakan Arıkan'ın arında hangi güçlerin bulunduğu, Arıkan'ın, gümrük yolsuzluğunun hemen ardından gelen çıkışları Demirel'e dostluğu, gidisten memnun olmayan kimi sermaye çevrelerine, uzun vadeli siyasi yatırımlara bağlanırken, ANAP grubunda Arıkan'a bağlı 15-16 milletveklinin bulunduğu, bu rakamın ANAP çoğunluğunun ciddi biçimde zedeleyebileceği bir rakam olduğu da unutulmalıdır.

Arıkan'ın arındırıcı güçler ve hesaplar ne olursa olsun, şu sırada Türkiye'de yaşanan gerçek, demokrasinin bir yüzünü ortaya koyuyor. Faşizmin adı "demokrasi" konduğunda zaman, demokrasi işleyiş zorlayan her adıma rejimin sıkıltıları, çekicileri, istikrarlılığı artıyor ve son siyasal gelişmelerde görüldüğü gibi ne Parlamento'nun, ne siyasal parti ve muhalefetin, ne yasaların ne de Hükümet'in "gerçek" olmadıkları, birer "demokrasi maskesi" ve faşizmin ayırtı gizlemeye çalıştığı "indir yapımları" oldukları ortaya çıkıyor.

AYDIN ENGİN Tirmik

Şifre buyurmuş bir paşa...

Açın gazeteleri. Yaklaşık iki buçuk aydır, bir halka, yoksul, alabalığıne yoksul, acılı ve mazlum bir halka, Kürt halkına kin kusuyor tümü. Taa Osmanlı'dan devralınmış bir uğursuz poltık, bir kere daha ölüm saçıyor Güneydoğu Anadolu'da. Yürek yakayan fotoğraflar yayınlıyor. Ellerini savış esiri örneği başlarını üstünde kavuşturmuş, mintarları bin yamak, kavruk, yoksul, yorgun Kürt köylüleri, ülkenin geri kalan kesimine "hainler, kansızlar, başı ezilesi yılanlar" olarak tanıtlıyor. Köşe yazıları -ne ayıp: liberal çöçenlerin bile- bu kaba milliyetçi koruya ucucağın kıyasından yada göbeğinden katılıyorlar. 12 Eylül faşizminin övgü düzmeyen, her türlü eleştirilerin yasak olduğu günlerde **esumayir becerenler** bile kendilerini bu şoven dalgağın koruyamıyolar.

Açın gazeteleri. Utanırısın. Bir halka böylesine acımasız, böylesine amansız, böylesine utanmaz ve böylesine kanıksa saldırmanın utanı sarar sızı.

Ve ellerini başları üstünde kenetlemiş yada arkadaş kelepçelenmiş yoksul, yorgun Kürt köylülerinin resimlerinde Ahmet Arif çikageli. Türkiye yazan Kürt şairlerinin en seçkini, "Şiirin ağulardan süzüp çıkaran" Ahmet Arif çikageli:

**Vurulmuşum
Dağların kuytuluk bir boğazında
Vakitlerden bir sabah namazında
Yatanım
Kanlı, upuzun...**

**Vurulmuşum
Düğüm, gecelerden kara
Bir haya yorunum çıkamaz
Canım alırlar ecelize
Sığdıramam kitaplara
Şifre buyurmuş bir paşa
Vurulmuşum hiç sorgusuz yargısız**

Kırmı, hallarını aynı böyle yaz

bir assubayın, onun da ardından bir jandarma subayının pusuya düşürülüp öldürülmesi "Huzur Operasyonu"nun capının çıkınca boyutlarda genişletilmesi için **mükemmel birer bahane** oluşturdu ve bugüne gelindi.

Kürt gerillalarının gerçekleştirdiği eylemlerin değerlendirilmesi bu yazının konusu değil. Kuşkusuz Türkiye Kürdistan'ında Evren-Özal faşizmine karşı yürütülen savaşın, Türk ve Kürt halklarının savaş birliği gibi bir gereği yerine getirip getirmediği; Güneş ve Kürt işçi sınıflarının öncülüğünü, bu "olmazsa olmaz" ilkeyi gözardı edip etmediği gibi yaşamış önem taşıyan sorular **elbette** tartışılacaktır.

Ama dikkat!
Bugün öncelik taşıyan tartışma bu değil. Kanımızca tartışmanın ayrılmaz bir parçası Türkiye Kürdistan'ında Evren-Özal faşizminin halka karşı yürüttüğü "ilan edilmemiş savaş" üstüne yoğunlaşmalı; bu savaşın önu arkası, görünüş ve görünmeyen yüzleri sergilenmelidir.

Bu acildir.
Belki abartıyoruz ama, 12 Eylül'den bu yana uluslararası demokrasinin kamuoyunun desteğini elde etmek, onu Türkiye'ye karşı durararak kılmak, somut dayanışmaya yönelmek, hiç bu kadar yavaşsallaşmamıştı. Geçen her sanyie, mazlum bir halk için ölümük bir sanyie demek. Biz, Batı Avrupa'da yaşayan devrimcilerin "sanyie gerçekliğinde mazarat olan" en acil görevisi Türkiye Kürdistan'ından yükselen -ama baka kuvvetle yerinde bulunan- açık postaları beşiriyor.

Türkiye Postası'nın bu sayısında, bu konuyla ilgili haberi dikkatle okuyunuz, ek bir yorumla ihtiyaç brakamayacak kadar açık seçik göreceksiniz. Evren'in elebaşlığını yaptığı

Gümrük yolsuzluğundan Arkan'ın azline...

12 Temmuz: Gümrük Muhafaza ve Kaçakçılık İstihbaratı, Volkan Turizm'in bir otobüsünün "zula"stı bulunduğu ihbar yapıyor.

13 Temmuz: Sözkonusu otobüs aranyor ve 276 bin 100 Alman Markı, 85 bin 500 Irak Dinar ve 22 milyon Türk Lirası bulunduğu zapt geçiliyor.

24 Temmuz: İhbara göre 363 bin Alman Markı ve yükü miktarda Dolar ve Türk Lirası zapta geçememiş, gümrükçülerle paylaşılmıştı. Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Bakan Vural Arkan'ın imzasıyla Kapıkule Gümrük Muhafaza Başmüdürlüğü Haluk Aydın'ın görevden alınması talimatını veriyor, ancak emir Edirne Valisi tarafından uygulanıyor.

29 Temmuz: Tutuklanan otobüs şöförü Hakan Uğurlu'nun avukatı, bulunan paraların miktarının çok daha fazla olduğunu, bir bölümüne gümrüğe el konduğunu bildiren bir dilekçe gönderiyor. **Ağustos 1984:** Kapıkule başta olmak üzere çeşitli gümrük kapılarında çalışan 35 görevli gözaltına alınıyor. Gözaltına alınanlar arasında Gümrükler Başmüdürlüğü Nihal Altınöz ve Maliye Bakanlığı müsteşar yardımcısı Doğan Akın de var.

28 Ağustos: Vural Arkan gümrük yolsuzluğu ve işkence konularını Bakanlar Kurulu'na gündeme getiriyor. İşçileri Bakanı Ali Tannıyır, Edirne Valisi Enver Hızlan ve Emniyet Genel Müdürü Safettin Arkan Bedük'ten tüm istemlerine rağmen bilgi alamadığını bildiriyor.

Eylül 1984: Kapıkule Gümrüğü'ndeki rüşvet ve yolsuzluk olayıyla başlayan gelişmelerin Ağca'nın kaçırılmasından alını ve döviz kaçakçılığına kadar uzanan pek çok boyutları olduğu anlaşıyor.

2 Eylül: HP'nin milletvekili Cüneyt Canver, Meclis Başkanlığı'na Özal ve Ali Tannıyır'ın Kapıkule'ye ilişkin açıklama yapmalarını isteyen bir soru önergesi veriyor.

3 Eylül: Gümrük ve Maliye Bakanı Vural Arkan "Bir basın toplantısı yapıp gerçekleri açıklayacağım" diyor. Hükümet ve siyasal çevreler karışıyor. Vural Arkan'ın tepkisi o sırada Avrupa'da bulunan Özal'a acilen aktarılıyor. Özal Arkan'ı derhal arayarak sorunu hükümet sorunu haline getirmemesini, ıktidan yıpratmak bir durum yaratmamasını istiyor.

4 Eylül: Arkan'ın basın toplantısı İstanbul'da, ANAP'ın Özal'a en yakın bilinen kilit adamlarının da Vural Arkan'ın yanında yer almaları ve onu sıkı denetimde tutmalarıyla yapıyor.

5 Eylül: Vural Arkan Çankaya'ya çıkıyor ve Evren'le 1 saat 15 dakika görüşüyor.

13 Eylül: Kapıkule olayları için Meclis araştırması hakkındaki önerge görüşülürken, Vural Arkan kürsüye gelecek başta Müsteşar Yardımcısı olmak üzere bazı görevlilere işkence yapıldığını açıklıyor, yolsuzluk suçlamalarını engelleyen "egemen güçler" dediği kişiler arasında özet ötürük biçimde İşçileri Bakanı'nı da sayıyor ve suçluyor.

15 Eylül: ANAP saflarında çok... Özal yarın sabah hem İşçileri Bakanı, hem de Maliye Bakanı istifa edecekler diyor, Vural Arkan istifa etmeyeceğini bildiriyor.

26 Ekim: Arkan bakanlık görevinden Evren tarafından azlediliyor. İşçileri Bakanı Tannıyır'ın istifası açıklanıyor. Aynı gün toplanan Millî Güvenlik Kurulu'na istifa etmiş İşçileri Bakanı da katılıyor.

Zirvede işbölümü: Yani, demokrasi yok!

Aslında ne olay ne de haber yeni değildi. 6 Kasım seçimlerinden bu yana, Türkiye'de her türlü demokrasi anlayışla -çalışan bir "işbölümü" sürüp -girmek teydi. 6 Kasım seçimlerinde cunta sandığın-
dan çıkan Başbakan, bir Maliye veya Ticaret Bakanı edatıyla sadece ekonomik işlerle ilgilenirken, üstü ötürük deyimle "güvenlik", açık söylemek olursa faşist terör ve baskıların sürdürülmesi işi Evren'e kalyordu.

Özal, kendisine yöneltilem sıkıyönetim uygulamalarına, genel siyasete vs. ilişkin sorulara "bu konu bizim dışımızdadır" cevabını verirken bu gerçeği dile getiriyordu. Ancak 6 Kasım seçimlerinin üzerinden bir yıl ya yakın bir sıra geçtiği şu sıralarda, 16 Ekim tarihli Milliyet Gazetesi "Zirvede işbölümü: Güvenlik Evren'de, Ekonomi Özal'da" başlığını atınca, bu haber Özal'a külpüne bindirildi. Özal'ı kızdıran, Türkiye'de demokratise geçirdiğinin kanıtı haline getirilmek istenen 6 Kasım seçimlerinin birinci yılında, bir kesim sermayeden geniş aydın kesimlere, yok-sullardan emekçi halk yığınlarından işçi sınıfına, or-dunun kiti kanatlarından ANAP'ın içine kadar genişleyen memnuniyetlilik ve "demokrasi" tartışmalarıydı.

Milliyet'in yayını, pek çok alanda başlatıldığı düşünülün ve gerek başında bulunduğu hükümetin gerekse bizzat kendisinin geleceğinden artırı fazla emin bulunmayan Özal için barajda taşınan son damla oldu. "Zirvede işbölümü", 12 Eylül Anayasası'nın bile uygulamaları, en kısıtlı bir burjuva demokrasi-sinin "D"sinin bile işlememesi anlaşıyor. Aslında, hükümetin hükümet olmadığının faşizmin di-sarıya dönük basit bir süsü olduğunu gösteriyor. Özal bunu çok iyi biliyordu ve öfkesi bu konunun alenen tartışılmasından doğuyordu.

Türkiye Postası, 4 Mayıs tarihli sayısında "45 milyon kobra" başlıklı yazısında bu işbölümüne işaret etmiş, "Hükümet Baskım sıfatı taşıyan Özal'ın, ekonomi-den başka birşeyle ilgilenmeye, politikayı adeta kendi alanı dışında görme eğilimine cunta başı Evren'in faşist baskı ve terörü sürdüreme yönündeki görev bölüşümüleri..." diye yazmıştı.

Kırmızı, halları aynı böyle yaz
Rivayet sanılır belki
Gül memeler değildi
Domdom kurşunu
Paramparça ağzımızdaki...

Gel gör ki, olup bitene salt giir-nin gözüyle bakılacak oyun değil. Zü-lüm körken, ölen, öldürülen, işkence ye yatırılan, evine, barkına, malına, mülküne, ırzına el uzatılan Kürt köy-lülerine ağlatır düğümek -salt bun-u yapmak- çok büyük bir seyirci olarak kalmakla eşdeğer.

Kaldı ki sorun hiç de Kürt halkı-nın "özel sorunu" değil. Hiç de de-ğil. Tersine Türkiye halkının "tümü" üstüne oynanan bir uğursuz oyun var ortada. Şu barut fıçısından ber-ter Ortadoğu'da, çapı Türkiye Kür-distanı'nın sınırlarını, çevresini, çer-çevesini çok aşan hesaplar, planlar, girgirimler sözkonusu.

Önce soralım:

Ne oldu Türkiye Kürdistanı'nda?

15 Ağustos günü Eruh ve Şemdin-li kasabaları silahlı gruplarca basıldı. Burjuva kaynakları baskını ger-çekleştiren örgütün PKK olduğunu duyurdu. Blebildiği kadarıyla bu yalanlanmadı. Baskın sırasında her iki kasaba, bu silahlı Kürt gerilla-larının denetimine geçti. Belediye hoparlöründen halka "ajitasyon" yapıldı. Karşı koymaya kalkışan bir kaç asker yada sivil görevli çabucak ve kolayca indirildi ve... ve baskın bitti, gerillalar kasabadan gitti,...

Ve Türk ordusu bölgeye, Kürt halkının üstüne guldandı. Bir yandan da baskıncıları "bir avuç eşkiya"dan ibaret olduğu resmi açıklara açıklıyor; ama bir yandan da bir komando tugay seferber ediliyor. (Bir "tugay"ın ne demek olduğunu askerlik yapmayanlar yapanlara sorun). Bu yetmiyor, bölgeye zirhli birlikler, uçak ve helikopter filoları kaydırılıyor. Ardından cetebaşları Erven bölgeye gidiyor ve "Huzur Operas-yonu" durmaksızın ırmanıyor. Kürt halkına karşı bu "ilan edilmemiş savaş" ırmandıkça ırmandı. Önce üç erin, ardından sekiz er ve

mayacak kadar açık seçik görce-siniz. Erven'in elebaşlığını yaptığı militariat kışın hesapları, Türkiye Kürdistanı'nın ötetlerine taşıyor. İran-İrak savaşının kilitlendiği, Lü-ban'ın bağımsız bir devlet olarak var-lığının tartışıl hale geldiği, Filistin halkının tek temsilcisi FKÖ'nün etki-sizleştirildiği bu kuyupak cümlede Or-tadoğu haritasının yeniden çizilme-si mümkündür ve olasıdır. Suudi Ara-bistan ve Pakistan'a -henüz- ilan edilmemiş gerici askerî paktlar oluş-turmayca yönelmis, pamuk ilümine bağlı bir dengeler sistemi içinde ABD emperyalizminin Ortadoğu'daki en güvenilir kalelerinden biri haline ge-tirilmiş, ekonomisinin yürüyebilmesi Beyaz Saray'ın ki düdağı arasına bırakılmış Türkiye, Kerkük petrolle-ri-ne ağzı sulanarak bakmakta, yeni-den çizilebilecek bir Ortadoğu harita-sında kendine yağlı kemikler ka-pıyaya hazır olmak kararmadır.

NATO'nun en kalabalık ordusu elinde iken, Evren-Özal rejiminin Eruh ve Şemdinli baskılarından sonra "devletin potans bütün-lüğü tehlikeydedir" açıklaması inanmak için ya saf ve salak olmak, yada askerlik sanatı denen mesleğin ku-durlarından tümüyle habersiz olmak gerek.

Rejimin sözcüsü gazetelerin "İ-ran'la hava kekerenir" (Milliyet), "Suriye'yi uyardık" (Tercüman), "İ-ran ve Irak ya toprakları üstünde kanun hakimiyeti kurar yada Türki-yeye yalın kovucuna girip başını ezer" (Nazi İllacat Tercüman), "Türki-yeye sınırdışı bir hareket henüz geçmedir" (Hürriyet) gibi basık ve yorumlarıran bir başka açıklaması ne olabilir ki?

Türkiye işçi sınıfının politik ön-cüsünün aylardır, yıllardır bıkıp u-sanmadan tکرارladığı bir gercek var: Cunta, İktidari ABD emperyaliz-minin çıkarları doğrultusunda, Ortadoğu'da tehlikele sürvenlere sürüklemeye hazırlanıyor... İşte bu tutarı önörünün ete kemige bürün-düğü günler yaşıyoruz.

Öncünün uyanısına kulak, çağırısı-na omuz verin...

Federal Parlamento'daki beş partiden dördünün (CDU, CSU, FDP, SPD) Flick'ten rüşvet aldığı anlaşıyor

Flick rüşvet skandalı Federal Başbakan Helmut Kohl'e kadar uzanıyor

Federal Almanya'daki "Flick rüşvet skandalı", Federal Meclis Başkanı CDU'lu Rainer Barzel'in 25 Ekim günü görevinden istifa etmek zorunda kalmasıyla yeni boyutlara ulaştı. Politik gözlemciler, Meclis Başkanı Barzel'in istifasını, "Skandalın daha da genişlemesini önlemek amacıyla taşıdığı" biçiminde yorumluyorlar. Nitekim, rüşvet iddialarını soruşturan Meclis Komisyonu'nun elde ettiği belgelerde, Başbakan Kohl'un, Dışişleri Bakanı Genscher'in ve koalisyon ortağı CSU Partisi'nin Başkanı Strauss'un da Flick tekelinden rüşvet aldıkları ilişkin güçlü kanıtlar yer alıyor.

Silah alanında da üretim yapan, 45 bin kişi çalıştıran ve yılda 9 milyar Mark kâr elde eden Flick tekelî bir yandan paraletmaya ve Federal Alman hükümetlerine istediklerini yaptırabilmek, öte yandan büyük çapta vergi kaçaklığı yapabilmek amacıyla partilere, milletvekillerine ve hükümet üyelerine rüşvet vermişti.

Lambsdorff'ten Barzel'e

"Flick olayı" adıyla anılan, gerekçe hem tüm tekel ve firmaları içine alan rüşvet olayı bilindiği gibi, iki yıl önce patlak vermiş, Ekonomi Bakanı FDP'li Lambsdorff'un istifasıyla biraz "durulmuş", geçtiğimiz aylarda Federal Hükümet'in, rüşvet veren tekelilerin vergi borçlarına "af çıkartma" girişimleriyle yeniden alevlenmişti. Kendilerini ve partilere yaptıkları bağışları vergiden düştürme yoluyla milyonluk yolsuzluklar yapma tekelîleri temize çıkarmak isteyen CDU ve CSU'lular, demokratik kamuoyunun baskısı ve SPD ve FDP'lilerin "hayır" oylarıyla af yasasını meclisten geçiremediler.

Savetlik, geçtiğimiz aylarda yaptığı araştırmalarda Barzel'in Flick tekelinden 1,7 milyon Mark rüşvet aldığı ortaya çıkınca, rüşvet konusu tekel alevlendi. Araştırma derinleştiçe yeni gerçekler günışığına çıktı. CDU ve Parlamento Grup Başkanı olan Barzel, 70'li yılları başında SPD hükümetini dürtmekle "başansız" bir rol oynadığı için bir avukatlık bürosuna yerleştirilmiş ve yerine Kohl getirildi.

Flick tekelinden 1,7 milyon Mark olarak parti başkanlığı CDU'ya "terkederek" Parlamento Başkanı Rainer Barzel istifa etmek zorunda kaldı. Flick'ten yarım milyon Mark rüşvet aldığı saptanan Başbakan Kohl, görevi başlaştığı gün Parlamento Başkanı- yani Barzel nezdinde geleneğe uygun olarak "Allah adına yemin ederim ki..." diye ant içmişti

Brandt hükümetini düşürmeleri için rüşvetle beslemişti. Bu arada Flick, sözkonusu avukatlık bürosuna yaptığı "danışmanlık anlaşması" sayesinde de 850 bin Mark vergi kaçırmıştı.

Kim ne aldı?

Eldeki yeni kanıtlara göre, Flick tekelinden Başbakan Kohl'un 500 bin Mark, Strauss'un 750 bin Mark, Dışişleri Bakanı Genscher'in 1 milyon Mark, eski Devlet Başkanı FDP'li Scheel'in 100 bin Mark aldıkları açıklandı. Rüşvet aldıkları saptanan diğer politikacılar arasında Devlet Başkanı von Weizsäcker, Posta Bakanı Schilling, Devlet Bakanı Mühlemann, CDU eski Genel Sekreteri Biedenkopf, von Hassel, Dregger, Albrecht ve Anayasa eski Başkanı Benda da bulunuyor.

Sözkonusu politikacıların aldıkları rüşvet karolsında, parti meclislerinden yay-

ın partilerini kendilerine ait vakıflar yoluyla yaptıkları milyonluk bağışları vergiden düşürerek büyük kazançları elde ettiler. Vakıflar aracılığıyla yapılan bağış miktarları şöyle: CDU/CSU'ya 4,3 milyon, FDP'ye 6,5 milyon, SPD'ye 4,3 milyon, CDU ve CSU'nun genetik örgütlerine ise 100 bin Mark.

Yeni ortaya çıkan belgelerde ve soruşturmanın sırasındaki ifadelerde, yine Flick'in SPD/FDP koalisyonu döneminde SPD'lilerle işbirliğinden alıkoymak için FDP'lilere; Batı Berlin'deki belediye başkanlığı seçimi kampanyası döneminde de von Weizsäcker'e 100 bin Mark verdiği saptandı.

Barzel'in istifasından sonra parlamentodaki Flick komisyonunda soruşturması yapan SPD Genel Başkanı Willy Brandt ise, Flick'in gazetecileri de rüşvetle beslediğini iddia etti. Brandt, rüşvet olayı hakkında

lar bir karalama kampanyasının parçalarıdır" deyiverdi. Kendisine meclis kürsüsünden "Siz Flick 1,7 milyon Marka satın alarak parti başkanlığını getirdi" diyen Yeşiller milletvekili Reents'in ise bir süre için meclisteki oturumlarına katılması yasaklandı.

Flick olayı bir hükümet krizine yol açabilir

Diğer yandan Federal Almanya içinde ve dışında, son gelişmelerin bir hükümet krizine yol açabileceği değerlendirildi. Dünya basını, Barzel'in istifası ve "Flick olayı"nın perde arkasına geniş yer verdi.

Information adlı bir Danimarka gazetesi, haberi "Mafia" başlığı altında verirken, yine Danimarka'nın en yüksek tirajlı gazetesi Extra-Bladet, "Rüşvet ülkesi Federal Almanya" başlığıyla yazdı.

Münster Konsolosluğu yabancılar polisi gibi çalışmaya başladı

● "Kraldan çok kralcı" kesilen konsolosluk memurlarının, "halen çalıştıkları dair belge isteyerek" işsizlerin pasaportlarını uzatmaması üzerine yabancılar polisi de çalışma ve oturma iznilerini iptal ediyor

Son günlerde pasaportunu uzatmamak için TC. Münster Başkonsolosluğu'na bayırayanlar, yanlışlıkla yabancılar polisine geldiklerini zannediyorlar.

Konsolosluk memurları Eylül ayında pasaportlarını uzatmamak için konsolosluga giden iki işsiz vatandaşımızdan pasaport uzatımı için çalıştıkları işyerinden "halen çalıştıklarını dair belge" istedi. Vatandaşlarımız şu anda çalışmadıklarını, bu nedenle de çalışma belgeleri olmadıkları, fakat çalışma iznilerinin süresiz olduğunu söylediler. Konsolosluk memuru bunun üzerine bu iki kişinin pasaportunun üç aylık uzatacağını belirtti. Gerekçe olarak da, bu arkaşdamları işsiz olmaları gösterdi. Duruma itiraz eden, çalışma iznilerinin süresiz olduğunu belirtilen vatandaşlardan birinin pasaportu 3 aylık, diğerinin ise bir yıl uzatıldı.

Gazetemiz muhabirine dert yanan iki vatandaşımız, bu tür uygulamaların Münster Başkonsolosluğu'nda adet haline getirildiğini, diğer işsizlere de aynı şekilde davrandığını söylüyor. Konsoloslukun "Kraldan fazla kralcı" olduğunu, bu bölgedeki binlerce işsiz vatandaşımıza karşı Yabancıların polisin binle uygulamadığı konsolosluk yöntemlerine dikkatleri çekti.

Öte yandan yine Münster Konsolos-

bir rol oynadığı için bir avukatlık bürosuna yerleştirilmiş ve yeline Kohl getirilmiştir. Bunun karşılığı olarak Barzel, 1973-77 yılları arasında bu avukatlık bürosunda Flick'e "danışmanlık" yapmış, yerini Kohl'e bıraktığı içinde, milyonlarca mükafatlandırılmıştı. "Danışmanlık" görevi ise, hükümetin bütün ekonomik kararlarını Flick'in onayıyla sunmak şeklinde oluyordu. Ancak bunda da başarılı bulunmayan Barzel, 1977'de CDU'nun Ekonomi Kurulu'na getirilmiş, asıl kendisinin işte o zaman yazarlanılabiliyordu. O dönemde Barzel, Flick'e parlamentoda takılı çeşitli "mali" işlerin katanılması yardımı oldu. Diğer yandan Flick Kohl'u, partinin başına geçirirken, CDU eski Genel Sekreteri Biedenkopf'u da Barzel'e kendisi arasında aracılık yaptığı için mükafatlandırmış, milletvekillerini de zamanın

si eski başkanı Brändt ise, söz konusu politikaların alıkdırma rüşvet karşılığında parti programlarında yasa tasarılarına, bakan atamalarına kadar herşeyi Flick ve diğer tekelilerin onayına sundukları belgelendi. Parlamentoda, rüşvet olaylarını araştırması için oluşturulan özel komisyonun sözcüleri bile, "Bon'da Flick'in müdahalesi olmadan hiçbir iş yapılmaz" demek zorunda kaldılar. Yine rüşvetlerin karşılığı, adı geçen politikacılar, tekelere dış ülkelerde yapacakları yatırımlarda, sattıkları hisse senetlerinin kânn vergiden düşürülmeleri için gerekli olan "kamu yarına yatırım" biçimini belirlemeye kendilerine yol yordam gösterdiler.

Flick ve diğer tekeliler yalnız devletin atacağı her adımda söz sahibi olmakla kalmayıp, partilere naylon kurultuşlar ve

lan SPD Genel Başkanı Willy Brandt ise, Flick'in gazetelerinde rüşvete beslediğini iddia etti. Brandt ifadesine, SPD Başkanlığı üyesi Erhard Eppler'in adının karşısında "40 bin Mark" yazan Flick'e ilgili ele geçen belgelere dayandırı. Brandt, Eppler'in Flick'den rüşvet alamadığını, bu paranın Eppler aleyhinde yazı yazılmasını istenen gazetecilere verildiğini söyledi. Bilindiği gibi Eppler, ABD atom rektörlerini Federal Almanya'ya yerleştirmesine karşı tavır alması SPD milletvekillerinden biridir.

100 bin Mark yiyenlerden eski Devlet Başkanı FDP'li Scheel, tüm bu çirkellikleri açığa çıkıttıktan sonra, "Bunda bir çarpıklık görmüyorum, çeşitli firmaların bız politikalarına bağlı yapması yirmi yıldır süregelen bir olaydır" derken, Başbakan Kohl daha büyük bir piskinlikle "Bun-

yine Danimarka'nın en yüksek tirajlı gazetesi Extra-Bladet, "Rüşvet ülkesi Federal Almanya'da, Alman Mark'ı egemen; özgür seçimler, parti demokrasisi, bunların hepsi boş laftan ibaret" diye yazdı. İsveç gazetesi Expressen, Flick tekelinin Almanya'daki faşizm döneminde siyasal etki alanının genişlediğine işaret ederek, "Bahalar: Flick ve Hitler" ve "Özellik: Flick ve Kohl" şeklinde bir fotoğraf düzenlemesi yaptı.

Parlamentoda temsil edilen dört parti, bakanlar ve milletvekillerinin çoğunun tekliminin tam anlamıyla "satılmış" olduklarının belgeleri kanıtlanmasından sonra ise, DDR Sosyalist Birlik Partisi (SED)'nin yayın organı Neues Deutschland, "Tekelik devlet kapitalizminin anlatılan biçir kitap, bu olay kadar inandırıcı olmazdı" diye yazdı.

Otareden yine Münster Konsolosluğu beş yıldan beri Federal Almanya'da oturan Ahmet Çalışkan'ın pasaportuna da "Türkiye'de sol olaylara karıştı" gerekçesiyle el koydu. Çalışkan'ın oturduğu Herten kentinin yabancılara polisi de pasaportu olmadığı için çalışma ve oturma iznini iptal etti.

Hatırlanacağı gibi, aynı konsolosluktan bundan bir süre önce Hakkı Öztürk isimli bir vatandaşımızın pasaportuna bir bir sebep göstermeden ekloymuştu.

Aşağı Saksonya yabancı örgütlerden beşi ortak bir örgüt kurdular

Federal Almanya'nın Aşağı Saksonya Eyaleti'ndeki Göttingen, Osnabrück, Hildesheim, Salzgitter ve Braunschweig kentlerinin Yabancılar Meclisi üyeleri 19-21 Ekim tarihlerinde Göttingen'de bir araya gelerek Ana üde bir çalışma birliği oluşturdu. Üç gün süren çalışmaların sonunda kurulan çalışma birliğinin başkanlığına Osnabrück'teki Yabancılar Meclisi üyesi İspanyol Julio Malina getirildi. Başkan Julio Malina başına yaptığı açıklamada ANA'nın şu konularda çalışma yapacağını açıkladı:

- Yabancılar Meclisi'nin kent düzeyindeki çalışmalarını eyalet düzeyinde temsil etmek,
- Yabancılar Meclisi'nin seçimle oluşmadığı kentlerde seçim usulünün getirilmesini sağlamak,
- Aşağı Saksonya'da yaşayan Yabancıların eyalet hükümetinde yabancı bir temsilci tarafından temsil edilmesini sağlamak için çalışmak.

Bilindiği gibi, Federal Almanya'nın bazı kentlerinde belediyelerle "danışma işlevi" gören yabancılar meclisleri bulunmaktadır. Bazı kentlerde yabancılar arasında yapılan seçimlere oluşan bu meclisler, bazı kentlerde de kent yönetimi tarafından yapılan atamalarla oluşturuluyor.

SENDİKACI GÖZÜLE

1 Ekim 1984

Federal Almanya sendikal hareketi içerisinde bu tarih yeni bir aşamayı vurguluyor, IG Metall Yönetim Kurulu'nun 9. Ekim 1984 tarihinde aldığı kararla IG-Metall üyesi yabancı emekçiler "Şahıs Grubu" olarak kabul edildiler. Ve böylece örgüt üyesi yaşamda diğer şahıs gruplarını sahip oldukları tüm hak, yetki ve olanaklara aynen sahip oldular. Yanlış anlaşılmasın fırsat vermek için hemen başlangıçta açıklayalım: Bu, daha önce IG Metall'in üyeleri arasında ayırım yaptığı anlamına gelmiyor. Bu, üyeler arasında belirli bir grubun, "grup" olarak kabul edilmesi ve grup, komisyon ya da "kol" çalışmalarında tüzük ve yöntem kuralları doğrultusunda tam eşitliğin gerçekleştirilmesi anlamına geliyor.

Şahıs Grubu ne demek?

Ücret ve maaş karşılığında bağımlı olarak çalışanların sorun ve çıkarları temelde ortak. Ortak sorunların çözümlenmesi, ortak çıkarların korunması ve ortak istemlerin gerçekleştirilmesi için birlik ve dayanışma içerisinde ortak hareketin gerekliliği bilinen bir gerçek. Sendikal örgütlenmede temel amaç bu zaten. Ancak bilimsel gerekten diğer bir gerçek de ş: Emekçiler arasında yaş, branş, cinsiyet ve statü açısından farklılıklar olduğu için örneğin Gençler, Kadınlar, El zanaatları çalışanlar ve Hizmetliler (memurlar), ortak temel sorun ve çıkarların ötesinde bu grupların

özel sorun ve gereksinimleri de söz konusu. Bir sendikal örgütün tümüyle bu özel sorunlara eğilmesi, özel gereksinimler doğrultusunda ağırını koyması örgüt için bilinclenme sürecinin bu yönde oluşturulabilmesi ile olanaklı. Gidersek sendikal örgütün, tüm üyelerin hak ve çıkarlarını etkin bir biçimde gözetilebilmesi subeler, bölge temsilcilikleri ve genel merkez düzeyinde şahıs gruplarına aktif çalışma, sendikal politikayı somut olarak etkileme ve yönlendirmeye olanaklarının da verilmesine bağlı. Ve IG Metall, kuruldu kuralı, bu doğrultuda hareket eden bir sendikal savaşım örgütü...

Şimdi yabancılar da Şahıs Grubu

Öteden beri örgüt içerisinde yabancı emekçi arkadaşlarımız da "Şahıs Grubu" olarak kabul edilmeleri yönünde tartışmalar yürütüyöydü. 1983 yılının Ekim ayında Münih'te yürütülen IG-Metall'in 14. olağan Genel Kuruluna bu yönde somut öneriler verilmisti. Calw, Hannover, Bruchsal ve Ludwigsburg subelerinden verilen öneriler bu istemi vurguluyordu. Stuttgart şubesi de bir türlü değişikliği öngesi ile genel merkez düzeyindeki Yabancılar Komisyonu'na, diğer şahıs grubu komisyonlarında olduğu gibi Genel Kurula önerge verme hakkı tanımaması istiyordu. Beşte dördün üstünde bir çoğunlukla delegeler Stuttgart'ta bu önerisini kabul ettiler ve bu yönde tüzük değişikli-

yapılması kararını aldılar. Yabancıların "Şahıs Grubu" olarak kabul edilmesi isteyen öneriler ise Genel Kurul Frankfurt'taki devamında görüldü. Delegeler görüş ve istem birliği içerisinde IG-Metall Yönetim Kurulunu, önerilerini doğrultusunda "Şahıs Gruplarının Çalışmalarına İlişkin Yöntem" değiştirilmesi görevlendirildi. Ve Yönetim Kurulu 9. Ekim 1984 tarihinde bu yönde karar aldı.

Artan sorumluluk

Kuşkusuz bu adım yabancı emekçi arkadaşlarımızın örgüt içinde bütünleşmelerine, saygılık ve etkinliklerinin artmasına katkı bulunacaktır. Ama bu, aynı zamanda, yabancı emekçi arkadaşlarımız ve aktif sendikacılar için daha ileri bir sorumluluk ve yükümlülük anlamına da geliyor; daha bilinci ve daha özverili çalışma, örgütün sağladığı olanakları tümüyle kullanarak, örgütsel savaşım gücümüzün daha da artırılmasına yoğun bir biçimde katkıda bulunma...

Örgüt içerisinde saygılık ve etkinliğimizin artmasının diğer önemli bir öçeği de grup olarak varlığını gösterebilmek, özel sorun ve istemlerin tüm örgüt tarafından belirlenmesinin sağlanabilmesi ve giderek örgütün her düzeydeki karar organlarında ağırlığımızı uygun bir biçimde temsil edilememizi gerçekleştirmektir.

Tüm saldırılara karşın 34. haftasına giren grevle uluslararası dayanışma büyüyor

İngiliz maden işçilerine 35 kamyon ve bir gemi dolusu dayanışma

13 Ekim 1984 tarihli uluslararası işçi ve sendikal dayanışması tarihine herhalde önemli bir gün olarak geçecek. 13 Ekim günü, "Libra" adlı, Danimarka bandıralı gemi, İngiltere'nin Doğu kıyısındaki Hull limanına, yine aynı gün Fransa'nın çeşitli yörelerinden yola çıkan 35 kamyon ise İngiltere'nin Dover limanına doğru hızla ilerliyordu. 13 Ekim günü İngiliz maden işçilerinin grevi sekizinci ayının birinci gününe giriyordu. "Libra" ve kamyonlar, İngiliz maden işçileri ve ailelerine dayanışma taşıyorlardı.

"Libra" 10 Ekim günü DDR'nin Rostock limanından yola çıkmıştı. Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF)'nin örgündüğü dayanışma eylemine uygun olarak Sovyetler Birliği, Bulgaristan, Çekoslovakya ve DDR'den gelen yivecek konvoyları yüklerini Rostock'a boşalttılar. Rostock dok işçileri gönüllü çalışmayla yüzlerce tonluk dayanışmayı "Libra"ya yüklediler. Daha sonra "Libra" Danimarka'da bir limana uğrayarak bu ülke işçilerinin dayanışmalarını da yükledi.

Fransa'daki dayanışma eylemi DSF üyesi, Fransa'nın en büyük sendikal konfederasyonu CGT tarafından örgütlenmişti. CGT üyeleri tüm özerklerini ortaya koymuşlardı. 12 Ekim'de, Montreuil'deki CGT Genel Merkezi önünde 35 kamyon biraraya geldi. Aralarında Macaristan'dan gelen kamyonlar da vardı. CGT konvoyu, CGT Genel Sekreteri Henri Krasucki başkanlığında ve 800 sendika üyesi eşliğinde Calais'e doğru ve oradan Dover'e geçmek üzere yola çıktı.

13 Ekim sabahı "Libra"yı Hull'da dok işçileri, Yorkshire, Northumberland, Derbyshire bölgelerinden gelen maden işçileri ve sendika yöneticileri karşıladılar. Dok işçileri gemiyi gönüllü çalışmayla

İngiltere'deki maden işçileri için sosyalist ülkeler ve Danimarka işçilerinin topladığı bağışların yüklü olduğu "Libra" gemisi, 13 Ekim günü Hull limanında sendika yöneticileri tarafından karşılandı.

boşaltmaya giriştiler. Danimarka deniz-gemi işçileri sendikası genel başkanıyla genel sekreteri ve DSF temsilcisi de "Libra"yı karşılayanlar arasındaydı. DSF temsilcisi Şeref Kanra, maden işçilerinin çalışma haklarından ayrı olmayan yaşama hakkı için savaşıklarını belirtti ve şöyle dedi:

"Maden işçilerinin çalışma hakkına saldırıların onların sendikal haklarına da saldırıdır. Grevi kırmak için her yol deneniyor. Dünya sendikal hareketi onların kavgalarını zafere kadar sürdürmelerine katkıda bulunmak zorundadır. DSF bu alanda kendisine düşeni üstleniyor. Somut dayanışma gösteriyor. Sadece sözle değil, fiilen de dayanışma zorunludur. Sendikal harekette varolan ideolojik ayrıntılar bu dayanışma gösterilmelidir. Onların savaşını tüm İngiliz işçilerinin, Batı Avrupa işçilerinin, tüm dünya işçilerinin savaşımıdır. Onların kavgası bizim de kavgamızdır. Dayanışma silahtır."

Manş Denizi'ni geçen 35 kamyon İn-

nuysunuz. Biz de Fransa'da aynı savaşım içindeyiz. Siz de, biz de, çürüyen kapitalizmin Ortak Pazar'ın, uluslararası finans kuruluşlarının kurbanlarıyız". CGT temsilcileri ayrıca Fransa'da yürüttükleri dayanışma kampanyası sırasında topladıkları 60 bin Sterlin'i İngiliz maden işçilerine verdiler.

Ote yandan Hull limanı gümrük yetkililerinin, "Libra"ya gelen yiveceklerin limandan çıkmasını güçlük çıkardıkları, 11 bin Sterlin gümrük vergisi istedikleri ve yiveceklerin bir bölümünü geri göndermek istedikleri bildiriliyor.

İngiliz maden işçileri uluslararası dayanışmanın güzel bir örneğini de geçtiğimiz hafta Sovyetler Birliği'ndeki Maden İşçileri Sendikası gösterdi. Sendikadan davetisi olan 150 grevci işçi ve ailesi, Gürcistan'da bir hafta bedava tatil yapıp, Ukrayna'daki bin maden işçisi de İngiliz iş-sınıf kardeşleriyle dayanışma amacıyla bir halklık ücretlerini bağış olarak gönderdi-

yandığı ülkede işten çıkarılacak maden işçilerinin iş bulmada hiçbir şanslarının olmayacağı belirtiliyor. Grevdeki işçilerin ve ailelerinin işyerlerinin korunması için olağanüstü güç koşullar altında, çeşitli saldırılara göğüs gerekerek savaşımı sürdürmeleri karşısında, tekeli basının en büyük gazetelerinden biri olan "Financial Times", bile, "Bu savaşım uzlaşmaya gitmez, yalnız kazanılır" dedi.

Yine geçtiğimiz hafta bir Londra mahkemesi, Maden İşçileri Sendikası (NUM)'un mallarına el koyma kararını aldı. Bilindiği gibi mahkeme, iki grev kırıcının açtığı dava sonucu grevi "yasadışı" ilan etmiş, sendikayı iki hafta içinde 740 bin Mark ödemeye mahkum etmişti. Mahkemenin NUM'un mallarına el koyma kararının, sendikaya boyun eğdirmek, grevci işçileri ve ailelerini açığa terk etmek için ulundığını söyleyen sendika sözcüleri, "Bu kararlar savaşımımızın daha da yükseldi" dediler.

Ote yandan 117 bin maden çalışanı-
nın aldığı grev kararı, Devlet Kömür İş-

Brüksel'de yabancılara taşınma yaşağı konuyor

Le Soir gazetesinin 17 Ekim tarihli sayısında, Adalet Bakanı J.Gol'un Brüksel'deki on belediyeve, yeni taşınacak yabancılara nüfus kütüğüne yazmayı reddetme yetkisini tanıyacağını belirten bir açıklaması yer aldı. Adalet Bakanı bu yasaklı hangi belediyelere uygulanacağı konusunda bir açıklık getirmekle birlikte bunları saptarken yasaları sayısının tüm nüfusa oranının ve belediyelerin mali durumlarının da göz önüne alınacağını söyledi.

Bilindiği gibi J.Gol'un hazırlanmış meclisten geçirilmediği yeni yasa Adalet Bakanı'na, Ortak Pazar üyesi ülkelere vatandaşları dışında yeni taşınacak yabancılara belediye nüfus kütüğüne yazmayı reddetmek hakkını belediyelere tanıma yetkisini vermektedir. 1 Eylül'de yürürlüğe giren bu yeni yasaya göre bakan, belediye meclisinin başvurusu üzerine, eyalet valisinin de onayını alarak, bu yetkiyi verebilecek. Bu önlem hedef aldığı yabancılara özellikle Belçika'ya yeni gelecek olanlar. Örneğin, bir göçmen işçisi ailesi, Belçika'ya yerleşmek hakkını elde etmiş olsa bile, yerleşmek istediği yerin belediyesi tarafından reddedilebilecek.

Bugüne kadar Saint-Gilles ve Molenbeek belediyeleri Adalet Bakanlığı'ndan bu yönde bir istemde bulunmuş durumda. Belediyelerden resmi başvuru olmadıkça halde bakanın taşınma yasası koymak istemesi, belediyeleri bu istemde bulunmaya teşvik anlamına gelmektedir. Önemli-
dek yılın bir seçim yılı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bakanın bu kararının yabancılara düsması sağ olsun kendi partisine (Liberal

Cem Karaca ile Unsere Zeit (UZ) gazetesinin yaptığı söyleşi

Almanların kafasında soru işaretleri yaratmak !

● Unsere Zeit gazetesi, 1981'den beri Federal Almanya'da siyasal mülteci olarak yaşayan ünlü Türküyleli müzikçi ve şarkıcı Cem Karaca'yla bir söyleşi yaptı. Söyleşi UZ'ın 12 Ekim tarihli sayısından aktarıyoruz.

UZ: Kendi ülkeden tanınmış bir sanatçıydınız. Burada ise henüz az tanınıyorsunuz.

Cem KARACA: Tiyatro sanatçısı bir aileden geliyorum. Bu yüzden sahne ve gösteri sanatlarına yabancı değildim. İstanbul'da Amerikan Koleji'nde okurken müzikle uğraşmaya başladım. Sonra, 1965 yılında askere gittim. Askerde uyandım. İstanbul'da, ülkemizin sorunlarıyla karşı karşıya gelmiştim. Güney Doğu Anadolu'da farklı şeyler gördüm. Gördüklerim, gazetelerde her gün okuduklarımızı, bize anlatılanlara hiç benzemiyordu. Ama vatanımı seviyordum ve kendi kendime "Bir şeyler yapmalıyım" dedim. Türk folklorunu araştırmaya başladım. Benim vatanımda, halk şarkıcıları halk tepkilerini dile getirme işlevi görüyor. Türküleriyle eleştiriyor, başkaldırıyor. Bu, benim açımdan iyi bir iletici güç oldu. Otantik (aslına uygun) mehterleri Batı ögelerleriyle birleştirmeye dedim. Daha sonra, ülkemdeki demokrasi, anti-faşist, devrimci muhalefete ilgiye geçtim. Bu ortak çalışma, parçalarıma yeni bir güç kazandırdı. O sıralarda işçi sınıfına yöneldim ve onların sorunlarını türkleştirdim. Böylece politikleştim. Ama söyleyin bana, politik olmayan bir sanattan söz edilebilir mi?

UZ: Beş yıldır Federal Almanya'da yaşıyorsunuz. Buraya gelişin nasıl oldu?

Cem KARACA: Son olarak yaptığım "1 Mayıs" şarkısı bagma birçok detert açtı. Uzun süreli hapis cezalarına çarptırıldım. O zamandan beri sürgünde yaşıyorum.

UZ: Sözümlü ettiğin sorunlar ülkendeki e-gemen güçlerden başmıszı değil. Bu du-

CEM KARACA

yorum. Avrupa'da birçok şey öğrendik ama birşeyler de getirdik.

UZ: Türklerle anlayış gösterilmesini sağlamak yeterli mi?

Cem KARACA: Bu sadece bir başlangıç. Hedefim, barış içinde özgür bir dünyadır. Bu, aynı zamanda 100 yıldan bu yana yüzlerce sanatçının da hedefi oldu. Ama şu anda, burada yabancı düşmanlığı sorunu var. Herr Müller'le Bay Ahmet, işi de işsizler. Dayanışacakları, Ahmet

"Pis Alman" diye düşünüyor. Öteki de, "Pis Kanake, senin yüzünden işsiz kaldım" diyor. Oysa gerçekte sorun sistemden kaynaklanıyor. Bu konu da şarkılara dökülmeli. Almanca da söylenmeli bu şarkılar. Karşılıklı anlayış sağlamayı başarmak benim için sadece bir başlangıçtır. Bir kere anlamaya başlasanız bize saygı göstermeyi de öğrenebilirsiniz ve birlikte yaşayabilmeyi olanaklarını araştırırsınız. Böylece bir sorun azalmış olur. Müzik, edebiyat ve sanatın diğer türleriyle, birşeyler daha kolay ve daha çabuk anlatılabilecek olanaklı. Sanatsal ve estetik açılarından ortaya güzel birşey konduğunda ve insanların bunun güzel olduğunu farkettilerinde, böyle birşey ortaya koyulabilir için sağlam bir kültürden gelmek gerektiğini, böyle bir kültürden gelen kişilerin ise ikinci sınıf insanlar olamayacağını düşünüyorlar.

UZ: Türklerle Almanların ortak eylemleri için olanakları çıkıyor. Örneğin yabancı düşmanlığa karşı yürüyüş... Bu türden ortak çalışmaların sanat çevrelerinde de rastlanıyor mu?

Cem KARACA: Köln'de Udo Lindenberg'le birlikte bir şarkı söyleyeceğiz. Bize, benim müzik grubum işçi edecek. Bu bir örnek sayılabilir. Bunu çok güzel buluyorum. Udo'nun bunu düşünmüş ve önermiş olması çok güzel birşey. Burada sürdüğünü yaşıyorum. Kapı kapı dolayış yardım istemeyen ya!

İşçi sınıfının en iyi evlatlarından birini saygıyla anıyoruz

Enternasyonal'in şairi Pottier'i anarken

Burhan KARAKURT

Tüm dünya işçilerinin uluslararası marşı "Enternasyonal"ın yazarı Eugene POTTIER'in öldüğü gündün bu yana tam 97 yıl geçmiştir. Ama Pottier unutulmadı. Her geçen gün, o'nun taniyanlarını sayısı

çoklaşmaktadır. "Enternasyonal", çevrildiği dillerde kitap sayfaları arasında kalmış, tozlu raflarda meraklı okuyucularını bekleyen bir şiir değildir. "Prinç talarlarında dilerine kadan batma" gibi "bütün sorunları sona erilebilir", her grevde, her direnişte, devrimde dilden dile doluyor. Eugene Pottier ilk 21 Ocak'ta 14 yaşın-

da, 1848 devrimi sırasında, işçi sınıfının giriştiği ayaklanmada barikatlarda

Büyük Kürt şairi Cegerxwin öldü

Kürt halkının hayattaki en büyük şairlerinden biri olan Cegerxwin, 21 Ekim'i 22'ye bağlayan gece geçirdiği bir kalp krizi sonucu yaşamını yitirdi. Kalp krizi geçirdiği sırada son belgesel yapıtı üzerinde çalışmakta olan Cegerxwin'in ölümü büyük üzüntü yarattı. Cegerxwin, Melare Cizire'nin, Ahmade Xani'nin şairinin, Kürt halkının acılarını dile getiren zincirin ileri halkalarından biriydi. Cileli yaşamı boyunca emekçi Kürt halkına sadık kalmış, ona hizmet etmiş ve bunları proleter enternasyonalizmi ile birleştirmişti. Gazetemizin 2. sayısında kendisiyle yaptığımız röportajda Cegerxwin şöyle diyor: "Ben Kürdü, fakat yalnız Kürdlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. İnsanların çektiği perişanlığı yaşıyorum. Şiirlerimde bunları dile getirmeye çalıştım. Şair bilingi olmalı, olayları Marksist açıdan görebilmelidir. Bize düğün görev ezilenleri aydınlatmak, geleceğimizi şairlerimizde dile getirmek. Eskiden peygamberler vardı, bir bakıma şimdi şairler onların yerini almışlardır. Üstümüze düğün görev çoktur". İçinde bulunduğumuz 20. yüzyıla yaşatılan Cegerxwin, yaşamı sürgünde noktalarken halkının mutlu geleceği için, halkların kardeşliği için canını vermiş nice şair arasında ki onurlu yerini de aldı. Bu büyük Kürt şairinin sanatını ve kişiliğini alan geniş bir yazıya ölmüştüdeki sayılarda yer vereceğiz.

Polonya uluslararası bir fotoğraf yarışması düzenledi

UZ: Sözümlü edilen sorunlar ülkedeki e-
gemen güçlerin batışması değil. Bu du-
rumda, halkla ilişkilerin nasıdır?

Cem KARACA: Sağ ekstremistler, doğa-
larak bana karşıydılar. Biziz, Türkiye'-
de, maalesef sadece siyaset ve beyaz var-
lık. Sadece demokrat da olsanız komünist
sayılırsınız. Ama bazı sol gruplarla da so-
nunlarımız oldu. Bunlar, hep kan dımlayan
parçalar dinlemek istiyorlardı. Müzikle il-
gileri yoktu. Bildirdi gibi şeyler bekliyor-
lardı. Benim terimim bu yönde değildi. Her
zaman, iyi müziği aradım. Öncelikle
siyasal gruplar için değil halk için müzik
yaptım. Halk topluluklarına açık hava kon-
serleri verdik. Bunlarda 7-8 bin kişi olur-
du. İnsanlar oturur dinlerler ve benimle
birlikte şarkı söylerler. "1 Mayıs" şar-
kısı da bunlardan biriydi. 60 bin kişilik
stadyumlarda konserler verdim. Çöz-
müş yılan sevilen şarkısı seçtim. Siyasal yön-
üm bilindiği halde oluyordu bütün bun-
lar. Benim halkım polizite bir haltook ve
heycanlıdır. Onları anıyorlardı.

UZ: Yabancı düşmanlığının temelini, kö-
künü nerede görüyorsunuz?

Cem KARACA: Yabancı düşmanlığının te-
melini sistemin kendisinde aramak gerek.
Tüm Batı dünyası, ya da kendi deyimle-
niyle özgür kapitalist ekonomi dünyası
böyledir. İzzisiz yenilemiyor. İzzisizğin
suçu en iyi kimlere yüklenilebilir? Yabancı-
lara... Yabancılar günahı keşif haline ge-
tiriliyor. Buna karşı biz birşey yapamı-
yoruz. Bu bir sistem sorunudur.

UZ: Şarkılarınla Türklerle Almanları bir-
birlerine yaklaştırmaya çalışırsınız.

Cem KARACA: Sanatın kimilerini hareke-
te geçirmekte yardımcı bir araç olabilece-
ğini kendi deneyimlerimden biliyorum.
Çözüm böyle sağlanamaz. Ama şarkılar-
mızla, Almanların kafasında, bu güne ka-
dar yabancıları karşı tutumların doğru o-
lup olmadığna ilişkin soru isaretleri yara-
tılabilmişek, görevimizi başardığımızı
mizi düşünüyoruz. Ote yandan soruna
tek tarafı yaklaşımıyoruz. Kendi halkıma
ilşkin yönleri de var işin. Anadolu kültür
açısından zengin bir ülkedir. Büyük ulus-
tan meydana gelmiştir. Bu tüm kültür
varlığımıza damgasını basmıştır. Alman-
ların bunu anlaması gerekir. Anlaşılabilmek
olmak, kendini anlatılabilmek için kendi
müziginizi Batı müziğiyle kaynaştırmaya
çalışıyorm. Türkiye'nin Kebap ve Şalvar-
dan ibaret olmadığını göstermeye çalışı-

97 yıl geçmiştir. O'na Potier'unutmadı.
Her geçen gün, o'na birer kutu yazıyor
çoğalıyor. O, dünya işi sınıfının günlük
savaşımında seçtiyle, solculuğa yasıyor gü-
nümüzde. "Enternasyonal", tüm dünya
dillerine çevrilmiştir ve tüm dillerden

her dillerden, her gievde, her in-
divid, devirde dillerden dile doluyor.
Eugène Potier, ilk "Lied"ini 14 yaşın-
dayken yazdı. Bu şarkının adı "Yaşasın
Özgürlük". 1840'tan itibaren Potier'in
kavga şarkıları Fransa'da dillerden dile dola-

ENTERNASYONAL

Bütün dünya işçilerinin ortak marşı olan Enternasyonal ilk olarak 1920 yılında Bakü'de Türkiye'ye çevrildi. Bu çeviri o yıl kurulan TKP'nin Azerbaycan Komünist Fırkası İkinci Kongresi'ne bir armağandı. İkinci çeviri ise bugün Türkiye'de yaygın olarak biliniyor ve metninin yayını yasak

Uyan artık uykudan
Uyan esirler dünyası
Zulme karşı huncuzı yoklan
Bu ölüm dirim kavgası

Yıkalmı şu köhne düzeni
Biz başka alem isteriz
Biz hiç sayanlar bilsin
Bundan sonra herşey biziz

Bu kavga en sonucunu
Kavgamızdır artık
Enternasyonal
Kurtulur insanlık

Tanrı, paşa, bey, ağa, sultan
Nasıl bizi kurtarır
Biz tek kurtaracak olan
Kendi kollarımızdır

Yükselt kurtuluş bayrağını
Zulmü rüzgarlara savur
Körükle devrim ocağını
Tavi gelen demire vur

Bu kavga en sonucunu
Kavgamızdır artık
Enternasyonal
Kurtulur insanlık

Hem fabrikalar hem de toprak
Herşey emekçinin malı
Kufeyliye tanıyınız hak
Dünya emeğin olmalı

Cellatların dükkânları kan
Kendilerini boğacak
Bu kan denizinin uçkundan
Kuzl bir güneş doğacak

Bu kavga en sonucunu
Kavgamızdır artık
Enternasyonal
Kurtulur insanlık

Kalk ey emekle damgalanmış
Aç ve çıplak mazlum dünyası
Zulme karşı vıdanlar yanmış
Alemimiz kanlı dava.

Yıkalmı bu köhne hayat
Kurtulm yeni bir alem
Arasın sevil, mahkum insanı
Aza hakim olur o dem...

Bu kavga en son en kati,
Şanlı bir harp olur
Enternasyonal
İnsanlık kan bulur.

Yok bize hiç kimsenin imdadı
Sultanlardan, paşalardan
Bunların hepsi insanlar celladı
Kendimizdir bizi bir yaşatan...

Parçalamı şu köhne zinciri
Hükümü ele almak için
Kızgınken döğün demiri
Ocakları körükleyin

Bu kavga en son, en kati
Şanlı bir harp olur
Enternasyonal
İnsanlık kan bulur

Demir kollar zahmet ordusu
Dünyada bizleriz ancak
Zahmetkeşin fabrika, toprak,
Tembellere ölüm, korku

Cellatların başında bir gün
Simsekler çakar, ölüm güler
Albaysrakla doğan parlak gün
Bize bahçesler akan güller

Bu kavga son, en kati
Şanlı bir harp olur
Enternasyonal
İnsanlık kan bulur.

Potier, 1848 devrimi sırasında, işçi si-
nifinin genişletti ayağlarında bankalarla
savaştı. 1871'de yine bankalarla daydı.
Parisli işçiler itkiden ele geçirince, Potier'i
PARIS KOMÜNÜ'ne üye seçtiler. Poti-
er, 3600 seçmenin 3352'sinin oyunu ala-
nak seçti. Tarihini ilk işçi sınıfı itkidarı
sayılan Komün'ün, o günün kollarından,
Fransız işçi sınıfının ele geçirildi bujuva
devlet erkini parçalamak yanını proletar-
ya diktatörlüğünü koymayışı sonucu ye-
nilişinden sonra Potier politik göçmen
olarak önce İngiltere'ye oradan da Ame-
rika'ya gitti.

Haziran 1871'de "Enternasyonal",
1876'da ise ünlü "Amerika İşçi Sınıfı
Fransa İşçi Sınıfının Yanındadır" adlı
"poem"ini yazdı.

Komün'ün yenilişinden üzerinden 9 yıl
geçtikten sonra yurduna dönmekte ko-
sulları doğmuş, Potier Fransa'ya döndü.
Fransa'ya döner dönmöz de "İşçi Partisi"-
ne girdi.

1884'de ilk şiir kitabı, 1887'de "Devrim
Şarkıları" adlı ikinci kitabı yayımladı.
Birçok yapıtı da ölümünden sonra yayınl-
anabildi.

Dünya işçi sınıfının büyük propaganda
şarkıları yazan, batıdaki savaşları şairi Eu-
gène Potier 1816 yılında, Paris'te kuşak-
tan kuşağa proletar olan bir ailede doğ-
muştu. İşçi sınıfının savaşımı içinde büyü-
dü, şairlik yeteneği bu savaşımın kendi
kolları içinde gelişti. Sınıfının yaşam
kavgasında, her zaman ön saftaydı. Oldü
günde parasal yökden yoksuldu, ama pa-
rayla öölümeyecek varislikli dünya işçi
sınıfına miras bıraktı.

Eugène Potier 8 Kasım 1887'de, doğ-
duğu şehir Paris'te öldü. Savaşım arkadaş-
larının Komün kahrmanlarının yanına
"Père Lachaise" mezarlığına, binlerce
emekçinin "Potier ölmedi" sözleriyle u-
ğurlanarak gömüldü.

Her 8 Kasım günü milyonlarca emek-
çinin günlük kavgasının içinde şarkıları-
la yaşamakta olan işçi sınıfının yığıt evla-
dı Eugène Potier'i, yalnızca Enternasyo-
nal'ın yazarı olarak değil hayat boyunca
sürdüğü savaşımıyla birlikte analım.

Bütün dünya işçilerinin kendi dillerin-
den söyledikleri "Enternasyonal" Tür-
key'e bir kaç kez tercüme edildi. Entern-
asyonal'ın ilk çevirisi 1920 yılı Ekim'in-
de BAKÜ'da yapıldı. Bu ilk çeviri, kuru-
luş kongresini Eylül 1920'de yapmış olan
Türkiye Komünist Fırkası'nın, aynı yılın
Ekim ayında yapılan Azerbaycan Komü-
nist Fırkası İkinci Kongresi'ne armağanı
niteliğindedir. Tercüme değeri de olan bu
ilk çeviriyi okutarmıza sunuyoruz.

düzenledi

1995 yılında Moskova'da yapıla-
cak olan 12. Dünya Gençlik ve
Öğrenci Festivali nedeniyle Dünya
Demokratik Gençlik Federasyonu
Polonya Sosyalist Gençlik Birliği ve
yayın organı "Walka Młodych" tar-
afından ortaklaşa bir uluslararası
fotoğraf yarışması düzenledi. Yarış-
ma "Dünya Gençliği: anti-emp-
yeryalist dayanışma, barış ve dost-
luk için" başlığını taşıyor.

Düzenleyicilerin tüm ilerilerle
açık olduğunu duyurduğu yarışma-
da değeri görülen yapıtlar ödül-
lendirilecek ve Varsova'da ve Fe-
stival sırasında Moskova'da sergile-
necek.

Katılım Koşulları:

- Yarışmaya istenilen sayıda
siyah-beyaz veya/ya renkli foto-
grafla katılınabilir. 6 fotoğrafın
fazla olmaması koşuluyla röpor-
tajlar, sergiler ve küçük öyküler
gönderilebilir. Fotoğraf boyutları
için bir kısıtlama yoktur.
- Yapıtlarda gönderenin kimliği
adres ve yapıtın içeriği belirtil-
melidir.
- Gönderilen yapıtlar iki kate-
goride değerlendirilecektir.

- a) Profesyonel sanatçıların için
- b) Amatör fotoğrafcılar için
- Yarışmada şu ödüller verile-
cektir:

- a) Büyük ödül bir heykeltic ve
tüm masrafları düzenleyen tara-
fından karışılmak üzere Mosko-
va'da yapılacak festivale katılma.

- b) Profesyonellere özel ödüller:
Birincilik ödülü: yüksek kalitede
fotoğraf malzemeleri

- c) Amatörler için ödüller:
Birincilik ödülü, Polonya'da tüm
masrafları karşılanarak ilk hafta
tatil.

- Katılanların çalışmalarını 31
Aralık gününe dek (zarfın üzerin-
deki damga gözönüne alınacaktır)
aşağıdaki adrese göndermeleri ge-
rekmedir. Zarfın üzerine gönde-
renin yarışmaya profesyonel olarak
mi, yoksa amatör olarak mı katı-
ldığı not olarak yazılmalıdır.

Walka Młodych-organ of ZSPM
ul.smolna 40
00-920 Warsaw POLONYA

Hollanda, Danimarka, Yunanistan gibi ülkelerin nükleer silahlarına konusundaki farklı görüşlerine de işaret ederek Batı Avrupa hükümetlerini ortak silahlı karışlarına ve bunların hareketinden gelen baskılara karşı uyardı, onlardan bunş hareketine daha güçlü karşı çıkmalarını istedi.

Herketi bu konuda yaptığı açıklamada, yeni kararlar sonucunda bugün biten yılın yüzde 19'unu oluşturulan savunma harcamalarının 1994 yılında yüzde 37'nin üstüne ulaşacağını, yüzde 22 oranında olan toplumsal yatırımların ise 1994'de yüzde 16'ya düşeceğini belirtti.

Nikaragua'da seçimler 4 Kasım'da !

Nikaragua'da ülke tarihinin ilk özgür seçimleri 4 Kasım'da yapılacak. Seçimler Nikaragua'lılar doğrudan ve gizli oy ile bir başkan, bir başkan yardımcısı ve ulusal parlamentonun 90 milletvekili altı yıllık bir dönem için seçecekler. İki milyon yedi yüz bin nüfusu Nikaragua'da bir milyon 560 bin kişi seçmen olarak kayıtlı bulunuyor. Nikaragua'da 16 yaşına girmiş herkes seçimlerde oy kullanabilir.

Toplumda demokrasinin yerleşmesi açısından önemli bir aşama oluşturacak olan seçimlere 5 Ağustos tarihine dek yedi politik parti katılacağını açıkladı. Bunların arasında FSLN (Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi), Nikaragua Sosyalist Partisi, Bağımsız Liberal Parti, Tutucu Demokratik Parti gibi partiler yer almaktadır. Bunlardan Bağımsız Liberal Parti 21 Ekim günü seçimlere katılmakla yettiğini açıkladı. Parti Başkanı Godey'un bir süre önce ABD'nin Managua Büyükelçisi Harry Berghold ile görüşmelerinden sonra bu karar aldığı ve seçimlerin erelenmesini istediği belirtiliyor. Öte yanda yedi politik parti 22 Ekim günü biraraya gelecek ülkenin önemli sorunları üzerine bir ortak anlaşma imzalamaları. Partiler aralarındaki ulusal diyalogun seçimlerden sonra da sürmesini karar verdiler. Bu diyaloga seçimlere katılmaktan vazgeçen Bağımsız Liberal Parti de katılıyor.

Şağ kanat muhalefet seçimlere katılmıyor

Seçim yasaı Devlet Konseyi'nde görüşüldüğü zaman şağ kanat partileri itiraz etmişlerdi, çünkü bu yasa demokrasinin tüm çalışan insanların çıkarlarına uygun biçimde gelişmesini içi yeni ülkeleri açıyor ve gerici güçleri seçimleri arak olarak kullanan olanağı vermiyor. 1981 yılında şağ-kanat muhalefet Demokratik Koordinasyon Komisyonu adlı (DCC) Sosyal Demokratik, Sosyal Hristiyan, Liberal Anayasal Partiler ile iki sendika birliği merkezi ve bir özel sektör kuruluşundan oluşan bir blok meydana

FSLN adayları, Sergio Ramirez ve Daniel Ortega kampanya sırasında

dana getirdi. Bu koalisyon birkaç yıl önce seçim diye bağırırken şimdi seçimlere katılmayı reddetmiştir. Şağlar, seçim yasaına tümüyle karşı çıkmamakla birlikte 16 yaşındakilere oy hakkı verilmesini itiraz etmekte, Sandinist Savunma Komiteleri'nin dağıtılmasını, seçimlerin ABD'nin ya da uluslararası bir kuruluşun denetiminde yapılmasını istemektedirler.

Şağ blok DCC seçimlere katılmama konusunda uzun süre kararsız kalmıştır. Daha sonra ise DCC'nin ABD'de yaşayan başkan adayı Arturo Cruz Managua'ya gelecek Sandinistlere, karşı devrimci güçlerle diyalog kurmayı ve onlara seçimlere katılma hakkının verilmesini önermiş, ancak bu koşullarda seçimlere katılabileceklerini söylemiştir. Sandinist yönetimin bu konudaki tavni ise açıktır. Onlar çeşitli nedenlerle bir zaman karşıdevrimci güçlerin arasına karışmış karşı devrimci kişilerin ülkeye dönmelerini izlenmek istedikleri, ancak bunların liderleriyle diyaloga karşılıklı DCC partilerinin bunu gerektirerek ABD'nin de desteğiyle seçimlere katılmayı reddetmeleri ise özgür seçimleri baltalamaya ve gözde düşürme çabasıdır.

Sandinistlerin 17 Temmuz'da yapılan kurultayında konuşan Ortega, FSLN (Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi)'nin 23 noktalı programını da açıkladı. Programın temel noktalarını işçi-köylü ve emekçilerin iktidarının güçlendirilmesi, anavatanın korunması, Sandinist Halk Ordusu ve Sandinist Savunma Komiteleri ve Güvenlik Komiteleri'nin güçlendirilmesi oluşturuyor. FSLN, ülkede iç denginin sağlanmasını, kamu eğitimi ve kamu sağlığı çalışmalarının mükemmelleştirilmesini, dış politikada bağımsız ve barışçıl bir çizgiden vazgeçilmesini garanti ediyor.

Nikaragua Sosyalist Partisi'nden aday olan Domingo Sanchez Salgado'nun açıkladığı program da ulusal ekonominin güçlendirilmesi, toplumsal kazanımların savunulması, barışçıl ve bağımsız bir dış politikanın izlenmesi gibi hedefleriyle Sandinistlerin programıyla birçok noktada çakışıyor.

Tutucu Demokrat Parti'nin başkan adayı Dr. Clemente Guido ise özel mülkiyet hakkını savunuyor ve işçileri işveren arasında bir uyum sağlanmasını gerektigini inanıyor.

silahlanma, saldırıların, işçilerine müdahale politikası istemiyoruz" diyerek Reagan'ı protesto ediyorlar. Geçtiğimiz günlerde Reagan'ın ABD'de Oregon eyaletinin Portland kentinde yaptığı gezide sert protestolarla karşılandı.

El Salvador'da iç barış nasıl sağlanacak ?

Uzun süredir ABD destekli hükümet güçleri ile yurtseverler arasında kanlı bir savaşın sürdüğü Orta Amerika ülkesi El Salvador'da 15 Ekim günü yurtsever cephe temsilcilerinin yaptığı çağrı üzerine La Palma kentinde Devlet Başkanı Jose Napoleon Duarte ile yurtsever gerillalar arasında ilk görüşme yapıldı. Bilindiği gibi yurtsever kurtuluş hareketi temsilcileri üç yıldan beri demokrasiye dönüş konusunda rejim temsilcileriyle defalarca görüşme önerisinde bulunmuşlardı. Son görüşmede Duarte, ülkede barışın sağlanması için gerillaların affedilmesini yeterli olduğunu savunurken, kurtuluş hareketi temsilcileri de iç barışın sağlanması için ABD müdahalesine son verilmesi, politik tutukluların serbest bırakılması, halka karşı suç işlemiş kişilerin cezalandırılması ve demokratik reformların başlatılmasını önerdiler. İlk görüşmede elde edilen tek somut sonuç taraflar arasında görüş ayrılıklarının giderilmesi konusunu araştıracak bir ortak komisyonun kurulması oldu. Bu komisyonla kurtuluş hareketinin, hükümetin ve kilisenin temsilcileri bulunacak ve komisyon kilisenin gözetimi altında toplanacak.

1984 Nobel Barış Ödülü'nü Güney Afrikalı den adamı Tutu aldı

1984 yılı Nobel Barış Ödülü Güney Afrikalı zenci piskopos Desmond Tutu'ya verildi. Tutu, 1960 yılında Afrika Ulusal Kongresi'nin o zamanki başkanı Albert Lutulu'den sonra Nobel Barış Ödülü'nü alan ilk Güney Afrikalı oldu. Tutu, Güney Afrika Kilisesi Konseyi Genel Sekreteri olarak birçok kez Güney Afrika'daki ırkçılık politikasını protesto etmiş, ülkesinin karı derlihtin karışık haklar mücadelesini aktif olarak desteklemiştir.

Desmond Tutu, eşî tarafından kutlanıyor

Grenada işgalinin birinci yıldönümü

Karibler'deki Grenada adasının ABD tarafından bizzat işgal edilmesinin birinci yıldönümü nedeniyle geçtiğimiz günlerde duyurulan birçok ülkesinde ve bizzat Grenada'da yapılan gösterilerde demokrasi güçleri Amerikan birliklerinin adadan çekilmesini ve Grenada halkının özgürlüğüne kavuşturulmasını istedi. Bilindiği gibi 19 Ekim günü 1983'de adanın yasal başkanı Maurice Bishop CIA ajanları tarafından öldürüldü ve 25 Ekim günü Amerikan askerî birlikleri Reagan'ın emriyle adaya çıkartma yapıldı. Birliklerin iki ay sonra çekilmesini söyleyemese rağmen işgal bir yıldır sürmekte olup, halkın ilerici yönetim döneminde elde ettiği kazanımların çoğu yokedilmiştir.

değildi. O günlerde Batı Avrupa barış hareketi ABD atom füzeslerine karşı "Kızgın Sonbahar" eylemlerinin hazırlığındaydı. 6 Eylül'de ise Avrupa'nın ve dünyanın kaderini tayin edecek olan Cenevre silahsızlanma görüşmelerinin yeni bir turu başlayacaktı. Yani, ABD uluslararası ortamı gerginleştirmek, silahsızlanma görüşmelerindeki baltalarını tavırları sürdürmek için yeni bir fırsat daha yakalamıştı.

KAL 007 gerçekten sıradan bir yolcu uçağı mıydı? Artık bu sorunun yanıtı pek çok kişi için "hayır" dır. Elde edilen kanıtlar olayın üzerindeki sis perdesini dağıtmış, ABD yönetiminin gizlediği gerçekler açığa çıkmaya başlamıştı.

İki olasılık var: Ya pilotlar kördü, ya da rotayı bile bile sapırdılar

Olay günü açıklamada yapan ABD yönetimi, uçağın rotasından 500 kilometre kadar sapmasını "finger error", yani parmak kayması sonucu meydana gelmiş ufak bir hata olarak nitelendirmiş, dünya kamuoyunu aldatmaya çalışmış. Oysa, havacılık ve haberleşme tekniklerinde böyle bir noktaya ulaşılmıştı ki, teknik açıdan böyle bir hatanın yapılması olanaksızdı. Olayı inceleyen Uluslararası Sivil Havayolları Örgütü'nün Seyir Komisyonu'na göre, bu denli büyük bir hata ancak iki şekilde açıklanabilir: Ya bu pilotlar kördü, ya da çok öykemelik bir şekilde bir "hata senaryosu" oynamışlar, bile bile yanlış rota uygulamışlardı.

Ote yanda eski Luftbasa pilotu **Rudolf Braunburg** bir başka konu üzerinde durdu ve tüm cihazlarının arızalanması ya da bütün seyir sistemlerinin yanlış programlanması halinde bile uçağın mürettebatının "yanlış rotada olduklarını fark edebileceklerini" açıkladı. Ayrıca, rotadan 500 kilometrelik bir sapma KAL pilotlarının deneyimleriyle çalışmaktaydı. 10.500 uçuş saatine Güney Kore Havayolları'nın en tecrübeli pilotlarından biri olarak tanınan KAL 007'nin pilotu ise New York-Anchorage-Seul hattını daima problem-siz uçmuş, üstelik iyi elektronik bilgisinden ötürü kendisine "Bay Bilgisayar" adı takılmıştı.

O gece Amerikalıların tüm sistemleri mi çökmüştü?

KAL 007'nin başına gelenler herhangi bir yerde değil, ABD dinleme ve gözetleme cihazlarıyla dolu bir bölgede gerçekleşti. İsveç Barış Araştırmaları Enstitüsü

le Univesite'te görevli **David Pearson** şöyle diyor: "Amerikalılar ancak ve tam da o gece tüm kontrol ve keşif sistemlerinin çökmesi halinde KAL 007 uçağını gözden kaçırabilirlerdi".

"Ferret-D" uydularını radyo ve radar yollarını dinleyebildiği gibi, herhangi bir aracı, örneğin bir uçağın karşı tarafın savunma sistemleri içinde hangi noktaya

likte düşündüğüdür KAL 007 uçağının kalkışındaki rotaları da önceden planlanmış olduğu tezi daha da güçleniyor. Yani, KAL 007 daha yola çıkarken gerçekleştireceği görev belliydi. KAL 007, o bölge-

KAL 007 uçağı ABD dinleme ve gözetleme cihazlarıyla dolu bir bölgede, rotasından 500 kilometre saparak Sovyetler'in yasakladığı bölgeye doğru ilerledi...

KAL 007'ye (alttaki fotoğrafta görülmüyor) uçağın çok benzeri RC-135 tipinde bir askeri casusluk uçağı (üstteki fotoğrafta) rekabet etmiştir. RC-135'in yasak askeri bölgeye girmemesi öngörülen düşünceyi Sovyet avcı uçağlarını sarımsı amaçlamıştır. R-135 casusluk uçağları Shemya'dan Sovyet sahillerine doğru her zaman uçuş yapıp Sovyetler Birliği'nin bu bölgedeki önemli askeri tesislerini gözetlemekle görevliydi. RC-135 uçağları bu bölgedeki ABD dinleme ve gözetleme araçlarının sadece bir tanesiydi. Burada, ABD'nin havada üç bin kilometreye kadar uzaktaki araçları gözetleyen radar sistemi, tüm elektronik sinyalleri ve telsiz konuşmalarını kaydedip, değerlendirilimleri için belirli merkezlere ileten Ferret-D tipindeki casusluk uydusu da yer almaktaydı. "Ferret-D" uydularının bir özelliği de herhangi bir aracı, örneğin bir uçağın karşı tarafın savunma sistemleri içinde hangi noktaya kadar ilerleyebileceğini, yani karşı tarafın savunma etkinliğini saptamak için de kullanılmalarıydı.

- 1956 yılında CIA "Moby Dick" kod adlı bir casusluk operasyonunu gerçekleştirdi. Sosyalist ülkelerin toprakları üzerine, yüksekliği yetmiş ve genişliği eli metre olan, içlerinde 20 kilometre yükseklikte 500'er fotoğraf çekme yeteneğine sahip 650 kilogram ağırlığında tam otomatik kameralar taşıyan balonlar gönderildi.
- 1956 yılında Türkiye'ye U-2 tipinden ilk dört casusluk uçağı gönderildi. Aynı dönemde 18 Ocak günü içinde kayırtıcı yazılarla dolu bir Amerikan balonu Federal Almanya topraklarından havalandırıldı; bir Cechoslovak yolcu uçağına çarpıp 22 yolcunun ölümüne neden oldu.
- 1960 yılında, yitmiş Powers yönetimi 20 bin metre yükseklikte uçan ABD'nin U-2 casusluk uçağına, bir Sovyetler Birliği'nin Sverdlovsk kenti üzerine düşürüldü. Aynı yıl içinde aynı türden bir uçağın da Çin'e düşürüldü.
- 1961 yılında ABD Küba üzerinde sürekli casusluk uçağına başlarken, Laos hükümeti ABD uçağına gerçekleştiren 347, Endonezya hükümeti ise 7 hava casusluğu olayını protesto etti.
- 1963 yılında bir Amerikan uçağı Küba topraklarında petrol arama çalışmaları yapan Sovyet ve Küba'nın petrol uzmanlarına ateş açtı.
- 1970 yılında bordasından iki Amerikan generali, bir binbaşı ve bir Türk albay taşıyan Amerikan U-8 askeri uçağı Sovyet hava sahasına girdi.
- 1976 yılında Küba'nın "Cubana de Aviacion" havayollarına ait bir yolcu uçağı CIA ajanları tarafından bordasından 73 yolcusuyla birlikte havada patlatıldı.
- 1978 yılında Güney Kore KAL havayollarına ait bir Boeing-707 uçağı Sovyetler açısından stratejik önemi çok büyük olan Kolks Yarımadası'nın yasaklanmış bölgeleri üzerinden geçti.
- 1980 yılında İran'a karşı başarısızlıkla sonuçlanan "Petrol Banyosu" adlı operasyona C-130 "Hercules" tipinden 6 taşıma uçağı ve sekiz helikopter katıldı.
- 1982 yılının 22 Şubat, 13 Mart, 4 ve 5 Mayıs günlerinde Amerikan uçağları Sovyetler Birliği'nin hava sınırlarını ihlal etti.

TÜSTAV

12 Eylül devriminden bu yana sosyal içerikli harcamalar büyük miktarda kısılarak bütçenin yapısı temelden değiştirildi

Silahlanma + Borç ödemeleri + holdinglere teşvik : 85 bütçesinin yarısı

Maliye ve Gümrük Bakanı Vural Arıkan 18 Ekim tarihinde bir basın toplantısı yaparak, 1985 yılı bütçesinin genel ve harcamalar kalemlerini açıkladı. Bakan'ın yaptığı açıklamaya göre, 5 trilyon 508 milyar Lira olan 1985 yılı bütçesinin yapısında önemli değişiklikler yapılarak, önceki yıllara oranla sosyal içerikli harcamalar yarıya geriletilmiş ve buna karşılık askeri harcamaların, borç ödeme ve holdinglere teşvik kalemlerinin payı iki kat artılmış.

Örneğin, Maliye ve Gümrük Bakanı Vural Arıkan'ın yaptığı açıklamaya göre, 1985 yılı bütçesinden askeri harcamalara iç ve dış borç ödemelerine ve dışsatım holdinglere teşvik fonları için toplam 2 trilyon 821 milyar Lira ayrılmış. Bu miktar, 1985 yılı bütçe harcamalarının yüzde 51,2'sini oluşturmada ve böylece, bu kalemin bütçe içindeki payı birkaç yıl önceki oranla iki kat artmış oldu. Örneğin, 1981 yılı bütçesinden askeri harcamalar, borç ödemelerine ve holdinglere verilen teşviklerin toplamı 469 milyar liraydı ve bu miktar, bütçenin yüzde 24,8'ini oluşturmuyordu.

Maliye ve Gümrük Bakanı'nun açıklamasına göre, önümüzdeki yıl devlet bütçesinden 1 trilyon 356 milyar Lira'lık iç ve dış borç ödenecek. Bu miktar, toplam bütçe harcamalarının yüzde 24,6'sını teşkil ediyor. Oysa, birkaç yıl önceince kadar, iç ve dış borç ödemelerinin bütçe içindeki oranı yüzde 5'i geçmiyordu. Örneğin, 1981 yılı bütçesinden ödenen iç ve dış borçların toplamı 66 milyar liraydı ve bu miktar, bütçenin yüzde 4,2'sini oluşturmuyordu.

1985 yılı bütçesine göre, önümüzdeki yıl 1 trilyon 356 milyar Lira'lık askeri harcamalar (emniyet teşkilatı ve Jandarma Genel Komutanlığı dahil) yapılacak. Bu miktar, 1985 yılı bütçesinin yüzde 20,6'sını teşkil ediyor. 1981 bütçesinden yapılan askeri harcamaların miktarı 298 milyar Lira'ydı ve bu, bütçe harcamalarının yüzde 19'unu teşkil ediyordu.

Ancak, Cunta döneminde tırmadınların silahlanma harcamalarının boyutları bütçede görüldüğünden çok fazladır. Çünkü bütçede yer alan milli savunma giderleri, yalnızca tüketim harcamalarını gösteriyor. Savaş araç ve gereçlerinin satın alımı veya bunların Türkiye'de yapımı için harcanan paralar, bu işlerle görevli kuruluşların bütçesinde yer almaktadır ve bu harcamalar gizli tutulmaktadır.

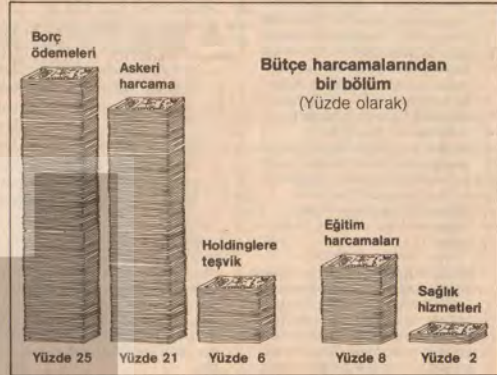
Bütçe göre, 1985 yılında dışsatım holdinglere "dışsatım teşvik" adı altında 330 milyar Lira ödenecek. Bu miktar, 1985 yılı bütçesinin yüzde 6'sını oluşturmuyor. 1981 yılı bütçesinden holdinglere "dışsatım teşvik" adı altında ödenen para 25 milyar Lira'ydı ve bu miktar, bütçenin yüzde 1,6'sını oluşturmuyordu.

Askeri harcamaların, borç ödemelerinin ve holdinglere teşviklerin bütçe içindeki payının, son dört yıl içinde yaklaşık iki kat artması, yatırımların ve sosyal harca-

maların büyük miktarlarda gerilemesine neden oldu. 1980 yılı öncesinde, bütçenin yaklaşık üçte biri yatırım harcamalarına ayrılmış, şimdi bu miktar yüzde 20'nin bile altına geriletilmiş bulunuyor. Örneğin, yatırımların bütçe içindeki payı 1978 yılında yüzde 31 iken, bu miktar 1981 ve 1982 yıllarında yüzde 24'e, 1983'de yüzde 21'e ve 1985 yılında da yüzde 18'e geriletti.

Özal Hükümeti'nin hazırladığı 1985 yılı bütçesine göre, memurların gerçek gelirleri önemli miktarda geriletilerek, personel harcamalarının bütçe içindeki payı azaltılmış oldu. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün rakamlarına göre, yıllık enflasyon oranının yüzde 56 olmasına karşılık, Özal Hükümeti memurların maaşlarını yüzde 21,5 oranında artırdı. 1985 yılı bütçesine, memur maaşları için 1 trilyon 175 milyar Lira ayrılmış ve böylece, memur maaşlarının bütçe içindeki payı 1982'de yüzde 28,2'den 1985'de yüzde 21,3'e geriletti.

Aynı şekilde, 1985 yılı bütçesinde yer alan diğer sosyal içerikli harcamalar önemli miktarda azaltıldı. Örneğin, 1982 yılına göre 1985'de, milli eğitim harcamalarının bütçe içindeki payı yüzde 11'den yüzde 8'e ve sağlık hizmetlerine ayrılan ödeneklerin payı yüzde 4'den yüzde 2'ye düşürüldü. 50 milyon nüfuslu Türkiye'nin sağlık hizmetleri için, 1985 yılı bütçesine 136 milyar Lira konuldu ve böylece, yılda kişi başına 2 bin 720 Lira'lık sağlık harcaması öngörüldü.

ÖZLEM ÖZGÜR **Gündem**

Dominyon bütçesi

Kapitalist toplumlarda, emekçi yığınardan alınan değişim vergileri, devlet gelirlerinin büyük bir bölümünü oluşturur. Buna karşılık, devlet harcamaları, sistemin özü gereği genel olarak sermayenin ve özel olarak tekelleri sermayenin çıkarına hizmet eder. Ve bütçenin bu fonksiyonunu kendi çıkarları doğrultusunda değiştirebilmek için, emekçi yığınların on yıllardır sürdürdüğü mücadele, demokrasi mücadelesinin önemli bir parçasını oluşturur.

"Emekçilerden alınan vergilerin azaltılması, silahlanma harcamalarının kısarak yeni iş alanlarının açılması, halkın ihtiyaçlarına cevap veren sosyal harcamaların artırılması ve benzeri" belgiler alınarak sürdürülen bu mücadelenin sonucunda emekçi sınıflar azımsanmayacak kazanımlar elde etmişler ve bütçe içinde yer alan sosyal içerikli harcamaların artırılmasını gerçekleştirebilmişlerdir. Bütün bu nedenlerle, bütçenin yapısı ve onun yapıdaki değişimler, şu ya da bu kapitalist ülkelerin rejimin niteliği hakkında önemli ipuçlarını da bera-

Açığın 1 trilyon Lira'yı açacağı öne sürülüyor

1985 bütçesi açığı 500 milyar Lira

"24 Ocak Kararları"nın uygulaması konusmasından bu yana bütçe açıkları kronik bir hal aldı ve bugün 500 milyar Lira'ya ulaştı. Maliye ve Gümrük Bakanı Vural Arıkan'ın yaptığı açıklamaya göre, 1984 yılında 340 milyar Lira olan bütçe açığı 1985'de 500 milyar Lira olarak ve bu açık, iç borçlanma ile kapatılacak.

Oysa 24 Ocak Kararları'nın uygulaması konusmasından önceki yıllarda, yıllık bütçe açıkları 20 il 52 milyar Lira arasında değişiyordu. 24 Ocak Kararları'yla birlikte bütçe açıkları iyice turanmaya başladı ve 1980 yılı bütçesi 122, 1982 yılı bütçesi 106, 1983 yılı bütçesi 250, 1984 yılı bütçesi 340 milyar Lira açık verdi.

1985 yılı bütçe açığını 500 milyar Lira olarak ilan ederken, bunu enflasyonun yüzde 25'e indirileceği ve önümüzdeki yıl Dolar'ın 475 Lira olacağı varsayımına dayandırdı. Oysa, uzmanların belirttiğine göre, Dolar'ın fiyatı önümüzdeki yıl 600 Lira'nın üzerine çıkacak ve enflasyon hızı da yüzde 25'in üzerinde gerçekleşecek.

Ayrıca, bütçe açığını kapamak için hedeflenen 500 milyar Lira'lık iç borçlanma rakamı da gerçekçi bulunmuyor ve iç piyasada bu kadar paranın bulunamayacağı öne sürülüyor. Nitekim, resmî tarihe göre bu yılın borçlanma hedefi 400 milyar Lira olarak belirlenmiştir.

geçtiğiyordu. 24 Ocak Kararı'yla birlikte 1984 yılı için yitirmenmeye başladı ve 1984 yılı bütjesi 122, 1982 yılı bütjesi 105 ve 1983 yılı bütjesi de 250 milyar Lira açık verdi. Ancak uzmanların yaptığı açıklamaya göre, 1985 yılı bütjesi için öngörülen 500 milyar Liralık açık ni nedenele gerçekleşmiyor ve bütçe açığının, önümüzdeki yıl 1 trilyon Lira'nın üzerine tırmıncacağı öne sürülüyor. Çünkü, Vural Arıkan

Liralık iç borçlanma rakamı da gerçekleşilmeyince ve iş piyasası da kadar paranın bulunamayacağı öne sürülüyor. Nitekim, resmi verileri göre, bu yıl iç borçlanma için yüksek faiz oranlarıyla satışa çıkarılan hazine bonolarının yüzde 70'i satılabildi ve geri kalanlar elde kaldı. Ayrıca, bundan bir süre önce çıkarılan son terip 10 milyar Liralık hazine bonosunun ancak 13 milyar Liralık bölümü satılabildi.

kısa kısa... kısa kısa.. kısa kısa...kısa

Devletin çiftçiyeye borcu 50 milyar

Ege Bölge Temsilcileri Meclisi toplantısında bir konuşma yapan Ziraat Odaları Birliği Genel Başkanı Osman Özbeke, üreticinin devletin alacağı her geyen gün arttığını belirterek, "çiftiil ürünlerden çiftçilerin toplam alacağı 50 milyar Lira'yı aştı" dedi. Osman Özbeke'nin açıklamasına göre, devletin yay üreticilerine 29 milyar Lira, açığı üretici köylülere 50 milyar Lira, hububat üreticilerine 11 milyar Lira, pamuk üreticilerine 3 milyar Lira, incir üreticilerine 1 milyar Lira ve üzüm üreticilerine 400 milyon Lira borcu var.

Birbucuk trilyonluk yeni yük

Maliye ve Gümrük Bakanı Vural Arıkan, 16 Ekim tarihinde 1985 yılı bütjesiyle ilgili olarak yaptığı basın toplantısında, yeni vergi ve yapılacak zamlarla önümüzdeki yıl emekçi yığınlara 1,5 trilyon Liralık yeni yükler getirileceğini açıkladı. 1 trilyon 500 milyar Liralık yeni yükün 1 trilyon Lirası'nı, yalbaşından itibaren uygulamaya konulacak olan Katma Değer Vergisi (KDV) ve geri kalan 500 milyar Liralık bölümünü ise, KİT ürünlerine yapılacak yeni zamlar oluşturuyor. Özal Hükümeti'nin hazırladığı KDV Yasası'na göre, satın alınan bölüm mal ve hizmetlerin fiyatına ek olarak "Katma Değer Vergisi" adı altında vergi ödenecek.

Yıllık enflasyon yüzde 56

Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanı Nihat Güner'in yaptığı açıklamaya göre, Eylül 1983-Eylül 1984 dönemi kapsayan bir yıllık sürede, enflasyon oranı yüzde 56 olarak gerçekleşti. Yapılan açıklamada, içinde bulunduğumuz yılın Ocak-Eylül döneminde de, fiyatların yüzde 36 oranında arttığı belirtildi ve böylece, do-

kuz aylık sürede Özal Hükümeti'nin 1984 yılı enflasyon hedefi yüzde 40'tan aşımış oldu. Bilindiği gibi, Özal Hükümeti'nin programında enflasyon oranının 1984'de yüzde 25'e çekileceği vade-dilmişti.

Yarım milyon memur borca sığındı

Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü'nün yaptığı açıklamaya göre, 1984 yılı için ilk kez duydun borç almak için kuruma başvuran memur sayısı 500 bin kişiyi ulaştı. Yapılan açıklamada, 1984'tün Ocak-Eylül döneminde memurlara verilen borç miktarının geçtiğimiz yılın eş dönemine göre yüzde 62 oranında artarak 29 milyar Lira'ya yükseldiği belirtildi. Geçtiğimiz yılın Ocak-Eylül döneminde, memurlara verilen borç miktarı 22 milyar 400 milyon Lira'ydı.

Holdinglelere sekiz ayda 220 milyarlık teşvik

İçinde bulunduğumuz yılın Ocak-Ağustos dönemi kapsayan ilk sekiz aylık sürede, "dışsatım teşvik" adı altında devlet kassasından holdinglelere verilen paranın miktarı 220 milyar Lira'ya ulaştı ve böylece, teşvik uygulamasının başladığı 1981 yılından bu yana an yüksek ödeme tutarıyla devletin devlet bütjesinden verilen teşvikler için miktarı 1981 yılında 25 milyar, 1982 yılında 87 milyar ve 1983 yılında da 148 milyar Lira'ydı.

İMF yine teftişe geldi

Son teftişin bu yana aradan iki ay geçmeden, Türkiye Masası Şef Geoffrey Tyler başkanlığında yeni bir IMF heyeti Türkiye'ye gelecek ekonomiyi teftişe başladı. Edinilen bilgiye göre, IMF heyeti, 1985 yılı bütçe ve ekonomik programını kontrol edecek.

Büyük holdinglerin bir altın yılı daha

İstanbul Sanayi Odası'nca geçtiğimiz günlerde yayınlanan "Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu"na ait veriler, bunların ortamdında çok sayıdaki küçük, orta ve hatta yer yer büyük sermaye kesimleri, iflasa sürüklenirken, bir avuç büyük holdingin 1983'te bir altın yılı daha yaşadığını gösteriyor. Bu verileri göre, Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu, bir önceki yılda orana geçiştirilip yit satışlarını yüzde 53,4 artırdılar ve böylece, bu kuruluşların satış toplamı 3 trilyon 143 milyar Lira'dan 4 trilyon 821 milyar Lira'ya yükseldi.

İstanbul Sanayi Odası'nın yaptığı açıklamaya göre, 500 büyük sanayi kuruluşunun 1983 yılı karları, bir önceki yılla orana yüzde 50,3 oranında artarak, 140 milyar Lira'dan 210 milyar Lira'ya yükseldi. Yapılan açıklamada, 500 büyük sanayi kuruluşunun enflasyon oranı kırdırtılarak sonra karlarının yüzde 7,4 ve satışlarının ise bir önceki yılla göre yüzde 9,5 artış gösterdiği belirtildi.

İstanbul Sanayi Odası tarafından geçtiğimiz günlerde yayınlanan "Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu" adlı araştırmaya göre, Türkiye'nin 500 büyük sanayi işyerinden 74'ü Kamu İktisadi Kuruluşu ve geri kalan 426'sı da özel kişilere ait bulunuyor. İlgili araştırmada, devlete ait 74 kamu kuruluşunda 363 bin işçinin ve özel sektörde ait 429 büyük sanayi kuruluşunda da 264 bin işçinin çalıştığı belirtildi.

denlerile, bütçenin rejimisi ve onun yapılandırılması hakkında önemli içturlarını da beraberinde getirir.

Özal Hükümeti'nin açıkladığı 1985 yılı bütçe ve programı, bu gerçeğin ilginç bir örneğini vermekte ve Evren-Özal rejiminin içyüzünü açık bir biçimde sergilemektedir. Özal-Evren rejiminin, önümüzdeki yıl için öngörödüğü bütçe ve ekonomik programın bir yanı, milyonlarca emekçiyi ilgilendirmektedir. Bu bütçe ve programa göre, "kemerleri sıkma" politikasının en küçük bir taviz verilmeyecek, süngü zorunlu işçilerin, memurların, köylülerin, esnaf ve zanaatkarların gerçek gelirlerini getirmeye politikasına devam edilecektir.

"24 Ocak Kararları"yla bütçenin yapısında ve işlevlerinde öngörülen köklü değişiklikler, Özal'ın 1985 yılı bütjesinde doruk noktasına ulaşmış bulunmaktadırlar. 1980 öncesi uygulamalara göre, bütçede yer alan çalışma ve sosyal güvenlik, bayındırlık, köy hizmetleri, sağlık, eğitim ve benzeri bütün sosyal içerikli hacimlerle yarıyana düşürülmüş ve yatırım harcamalarının bütçe içindeki payı, son otuzbeş yılın en düşük düzeyine indirilmiştir.

Buna karşılık, bütçede yer alan üç kaleme; silahlanma harcamaları, borca ödeme ve holdinglelere teşvik fonları kat katından fazla trilyonlar ve devlet bütjesi, kelimelerin gerçek anlamıyla "emperyalizm ve işbirlikli tekelci sermayeye hizmet bütjesi" haline getirilmiştir. Ancak, bütçenin yarıyana doğru oluşturan bu üç kaleme, bu hizmet tam olarak göstermeye yetmemekte ve bunlara bazı eklemler yapmak gerekmektedir.

Yerli holdinglelerin her yıl sunulan devlet olanakları, 1985 yılı bütjesinde görülen 330 milyar Lira'lık "dışsatım teşvik" forundarı ibaret değildir. Yatırım teşvikleri, vergi indirimleri, devlet kredileri, KİT'ler eliyle ucuzla sunulan mal ve hizmetler, holdinglelere verilen devlet desteğinin öteki halkaların oluşturmaları.

Emperyalist soygun ve sömürünün ulaştığı boyutlara gelince, Bu konuda, yeni sömürgeleştiğin ilk yöntemine bakmak yetiyor. 1980 öncesinde, Türkiye'nin yıllık dış borç faiz yükü, 150-200 milyar Dolar arasında değişiyordu. Bu rakam, bugün yüzde 1,5 milyar Dolar'a ulaşmış bulunuyor. Nitekim, Maliye ve Gümrük Bakanı'nın 1985 bütjesi açıklamasına göre, Türkiye önümüzdeki yıl 3,5 milyar Dolar dış borç ödeyecek. Bunun 2 milyarı ana para ve geri kalanı da faiz ödemesi olacak. Demek ki, beş yıl gibi kısa bir sürede, Türkiye'nin yıllık faiz yükü yaklaşık on kat artmış. Bunu bir kenara koyalım.

Disandan satın alınan malların fiyatlarının sürekli yükseltilmesi ve satılan malların fiyatlarının düşürülmesi sonucu, Türkiye'nin yıllık kaybı, 1980 öncesinde yılda ortalama 1 ile 1,5 milyar Dolar arasında değişiyordu. Bu rakam, yüksek oranlı devalüasyonlarla şimdi yüzde 5 milyar Dolar'ın üstüne trilyonlarca doları buluyor.

Çokuluslu tekeliler, emperyalist finans merkezlerinin sömürü ve talan kalemelerinden ikisini oluşturan, dış borç faiz dönemlerini ve dış ticaret soygununu alt alta koyup toplayalım: Emperyalist merkezlerin, her yıl Türkiye'den alıp götürdükleri paranın miktarı, yaklaşık 6,5 milyar Dolar'dır. Ve bu 6,5 milyar Dolar'lık soygun, Türk parası olarak, tamı tamına 2 trilyon 665 milyar Lira ediyor.

Bu rakamın ne anlama geldiğini kavrayabilmek için, bir iki küçük karşılaştırma yapalım. 2 trilyon 665 milyar Lira'lık bu soygun, Türkiye'de sanayi sektöründe çalışan bir milyon işçinin yıllık ücretinin, yaklaşık dokuz katıdır. Ve yine bu rakam, 50 milyon nüfuslu Türkiye'nin 1985 yılı bütjesinin yarıyansı ve kamu yatırımlarını iç içe bu kadar oluşturmaktadır.

Bu iki örnek, Evren-Özal rejimi eliyle ulusal ekonominin iyice emperyalizmin kısıncasına sokulduğunu göstermeye yetmiyor mu? Bu bütçenin ve bu politikaların en küçük bir ulusal yanı var mıdır? Ve bu bütçeye "dominyon bütjesi" desek, haksızlık mı olur?

İki dili birden öğrenmek... Ama nasıl ?

"İsveç modeli", "Bavyera Modeli"

"Çocukların ulusal kültürlerinden kopmaları", "Bulundukları ülkenin dilini iyi öğrenemeyen çocukların toplumda yalıtılmaları", "Anne ve babalarıyla anlaşamaz hale gelen çocukları ve çocukların eğitimine katkıda bulunamayan anababaları". Bunlar Batı Avrupa'da yaşanan ortak göçmen emekçilerin hemen hepsinin ortak sorunlarıdır diye getiren rastlele seçilmiş başlıklar. Türkiye Postası'nın başlattığı "Anadil tartışması" bu bakımdan önem taşıyor.

Bir süreden beri sürdürmekte olduğumuz, göçmen işçi çocuklarını anadil eğitimine ilişkin yayınıma ilişkin sürmekte olduğu, gelen yazı, mektup ve görüşlerden anlaşıyor. Anadil ve anadil eğitimi sorununun, tüm kapitalist Avrupa ülkelerinde, özellikle de Federal Almanya'daki

Türküyle emekçi aileleri için yalın bir sorun olduğu ortada. Anadillerini bilmeyen, ya da yarım bilen çocuklarımız hak ve fırsat eşitliğinin bulunmadığı bir ortamda, bulundukları ülke dilini de tam öğrenemeyen ve "yabancı" olmanın tüm ağırlığını sırtında duyan, yeni kuşakların geleceğidir söz konusu olan.

Türkiye Postası, konuya ilk değindiğinde, her türlü görüş ve tartışmaya açık olduğunu belirtti. Bu güne kadar yayınlanan yazı ve görüşlerde de bu ilkeyi korudu. Böylece saygılarımızda anadil eğitimi konusunda oldukça değişik görüşler yer aldı. Bundan böyle de yeralecek. Bu değişik görüşlerin ortak noktası anadilin ve anadil eğitiminin öneminin gördü sahiplerinin hiçbir tarafından yadsınmaması, aksine bu önem altının çizilmesi. Birbirinden çok farklı görüşler savundukları izlenimi yaratan

İsveç'te anadil eğitiminin önemi verimlilik için asimilasyonu savunmaktadır

● İsveç'ten S. Turgut adlı okurumuz anadil eğitiminin gereğini ve zorunluluğunu vurgularken anadil eğitiminin önemsenemeyenleri de eleştiriyor ve asimilasyoncu politikalara hizmet tehlikesine işaret ediyor. İsveç'te gözlenen olguları sergiliyor ve soruyor: İsveçliyi savunmak doğru bir politika mıdır ?

Avrupa ülkelerinde yaşayan çeşitli göçmen gruplarının anadilde eğitim sorunları Türkiye Postası'nın tartışmaya açması önemli bir adımdır. Bu tartışılmanın yanısıra ayrıca, bizlere düşen önemli bir görev daha var: Bu sorun, Avrupa'da yaşayan Türküyle göçmen kitlesi içinde yaygınlaşarak, bilince çıkartmak ve sahiplenilmek.

Örneğin İsveç'te, anadilde eğitim her göçmen grubunun yasal hakkıdır. Türküyle'ler için de durum böyledir. Fakat eğitimdeki, özellikle teknik aksamlardaki kaynakların azlığı ve kesmekeşlik öğrenci veliflerini sılt İsveç'e eğitimin gerekliliğine inandırmaya başlamıştır. Bugün Türküyle'ler arasında yaygın olan genel düşünce şudur: "Biz nasıl olsa bu ülkede kalacağız. Bu yüzden çocuklarımız Türküyle öğrenmeseler de olur. Çünkü yarın öbür gün iş piyasasına atıldıklarında kendilerini Türkçe değil İsveççe gerekli olacaktır." On yıl öncesinin, "ulusal benliğimiz, dilimizi koruyalım" mantığı bugün yavaş yavaş, yerini başka düşüncelere bırakmaya başlamıştır. Bu noktada Türkiye Postası'nın sorununun yeniden gündeme getirmesi önemli bir adımdır.

İsveç'te zorunlu temel eğitimi süresi 9 yıldır. Anadil eğitimi yapan okullarda ortaokul döneminde, yani 7. sınıftan itibaren İsveççe öğrenimi başlatmaktadır. İlk altı yıl kendi anadillerinde (Türkiye eğitim yapan çocuklar 7. sınıftan itibaren zorlanmaya

tedbigeinde yeterli yanı İsveç dilinde almayacaktır. Okula başka bir kültürle öğrenirken ona çok az diğer bir kültürle evinde karşılaşıncaktır. Eğitimi süresince kendi anadilindeki gelişimi günlük konuşmalarında dışına taşımaya, kendi anadilinde yazıp okumayacaktır. Bu da önemli bir noktadır. Çünkü dil öğrenimi sadece konuşmak değil, aynı zamanda okuyup yazmaktır. Bu noktada çocuğun kişiliğinin gelişmesi temelde kendi anadilini (okuyup, yazmama) ve kültürünü iyi öğrenmesi ile mümkündür, gerçeğini vurgulamakta yarar vardır. Bu kişiliği kazanmış olan bir çocuk, ikinci bir kültürü daha iyi algılayıp uyum sağlayabilir.

Bir de madalyanın öbür yüzü var. Anadil eğitimi karşı çıkarlar, "İsveçlilerle eşit olalım, çocuklarımız bu toplama uyum sağlayabilsinler. Mesleği böyle getirmekte ayrımcılık kendimizi yaratıyor, ırkçılık kördüğüm" şeklinde gerekçeler öne sürerken bazı gerekçeleri gözardı ediyorlar. Eğitsizlik, ayrımcılık verilecek sadece toplumun hakları ekonomik temeli ve siyasi yönetim ilişkilerini değiştirerek ortadan kaldırabilir. Bu savaşında göçmenler pahasına halkla birlikte ortak bir amaç sahipleri: Sömürü ve eşitsizlik ortadan kaldır. Öyleyse eğitsizlik, ayrımcılık ve ırkçılık hedef olmamak için İsveçlileşmeyi sa-

yunmak doğru bir politika mıdır ?

Bizler, yıllar öncesinde bu hakla sahip olmuşken, şimdi buna karşı çıkmakla ya da sahiplenmemekle İsveç Hükümeti'nin yabancılara ilişkin yürüttüğü asimilasyon politikasına hizmet etmiş olmayı mı yuz ? Almanya'da sorunun pratik çözümü, ırkçılık, ayrımcılık politikasının hakimiyetine karşı çıkma temeline düşünülüyorsa, İsveç'te de "Asimilasyon" politikasının hakimiyetine karşı çıkma temeline düşünülür.

İsveç'te mevcut anadil eğitiminin sorunları vardır. Bunlar teknik sorunlar olmakla birlikte bu eğitim biçiminin yeterli olup olmadığı da tartışma götürür. Bu tartışma özellikle yerleşik bölgelerinden ve de son 5-6 yıldır İsveç Hükümeti'nin göçmen azınlıklarına karşı izlediği politikanın değişiminden kaynaklanıyor. Göçmenler 4-5 sene yaşarlarsa, İsveçlilerin soyutlanma durumunda bırakılıyorlar. Şimdiden göçmen sınıfları İsveç sınıfları ayrılmıyapımdurumda.

Bu sorunların pratikte çözümlemeleri uzun bir zaman alacaktır kuşkusuz. Zaman geçirmeden bunların üzerine gidilmesi sağlanmalıdır. Çocuklarımızı kendi anadillerinde eğitim yaptırılmalı. Bilelim ki, sorun sadece dil sorunuyla yatmamaktadır.

Göçmen işçi çocuklarının, yaşadıkları ülkelerde toplumun eşit haklı üyeleri olabilmeleri, çeşitli engellerin aşılması, hukuksal, yasal eşitliğin sağlanmasının yanında, dillerin etkinleştirilmesine de bağlı. Sorun, yerli yabancı dilin nasıl öğrenileceğinden ibaret değil. Anadil öğretiminin nasıl yapılacağı, doğal çevrenin dışında ve uzaklarda anadilin nasıl kazandıracağı ve geliştirileceği başlı başına bir sorun...

Bavyera Eğitim Bilim Sendikası'ndan İsmail Bulan "Bavyera Modeli"

Bavyera Modeli: İki cami arasında be...

● Federal Almanya'da anadil eğitimi konusunda en çok tartışılan ve eleştirilen Bavyera Modeli, konuşun izmanlarca "ulusallık" bir uygulama olarak niteleniyor ve sert biçimde eleştiriliyor. Bavyera Modeli'nin neden ve sonuçları, bu modelin yakından izlenmesi için eğitimcisi, Bavyera

dir. Daha üst sınıflarda (Esas Okulda) anadilde verilen ders saatleri 9'a indirilmiştir ve haftada 23 saat Almanca ders verilmektedir.

Çocukların kendi anadillerinde hem de Almanca ders görmeleri nedeniyle bu sınıflara "iki dilde eğitim yapan ulusal sınıflar" denmektedir. İki dilde öğrenim yapan ul-

- Göçmen emekçilerin sosyal, ekonomik, kültürel ve politik güçlerini gözönüne almayan bir "Yabancılar Kanunu" çıkmıştır.

- 1965-73 yılları arasında çeşitli ekonomik krizler yaşanmıştır (petrol vs.). Bu krizlerden en çok zarar gören yabancı emekçiler olmuştur. Bu süre içinde yabancı emekçi-

Birbirinden çok farklı görüşler savunulduğu izlenimi yaratan yazılarda bile, tartışmanın ve sorunun düğüm noktası, anadil öğrenim edilmemesi değildi. Görüş sahipleri iki yanlış ama ikisini ayrılmaz bir bütün olan göçmenlerin dil sorunlarının bir de öteki yanına yaptıkları vurgularla birbirlerinden ayrıyorlardı. Kimileri, anadil eğitiminin ihmal edilmişliğinden ve yetersizliğinden hareket ederek bunu gerici asimilasyon politikalarına bağlamak ve bu politikaların alternatif olarak anadil güç vermesini isterken, bunun somutunu yabancı çocukların suveya bu süreyle kendi anadillerinde eğitim sürdüklerinden görüyorlardı. Buna karşılık, yabancı gençlerin içinde yaşadıkları toplumda karşılaştıkları ayrımcılık, hak ve fırsat eşitsizliğini vurguluyorlar, bu olumsuzlukları, aşmanın, yaşanan ülkenin eğitim sisteminden ve dilinden kopmamakla ayrımcılık ve fırsat eşitsizliği çemberine kapılmamakla mümkün olabileceği gerçeğine dikkat çekiyorlardı.

Tartışmanın bu noktasında, sorun, yaşanan, işçi sınıfının parçası olunan ve uyum gösterilmesi gereken ülkede eğitim, meslek edinme, kültürel olanaklardan eşit yararlanma ve toplum hayatında eşit haklı yer alma ve topluma kültürel açıdan da katkılı olablme gereği şeklinde kendini gösteriyor. Ama bütün bunların kendi öz kültür ve dilinden kopmuş olarak sağlanamayacağı; bunun çocuğun kendi en yakın çevresinden kopmasını, çeşitli kültür ve benlik çatışmalarını birlikte getireceği görüşü de genel kabul görüyor. O zaman üzerinde düşünülmesi ve çözümlenmesi gereken sorun: "Çocuklarımız anadil ve kültürlerini olabildiğince iyi, yeterli öğretiler benimsedikten, onları içinde yaşadıkları toplumda tüm alanlarda eşit haklı kişiler kılmanın yolları, yöntemleri, politikaları nedir?" şeklinde ortaya çıkıyor.

Türkiye Postası, önümüzdeki sayılarında da, konuya somut yaklaşımlar getiren ve özellikle öğrenci velileri öğretmenlerinin de deneyimlerini içeren yazılar yayınlamayı sürdürecektir.

kendi anadillerinde (Türkçe) eğitim yapan çocukları 7. sınıftan itibaren zorlanmaya başlıyorlar. Çünkü, ilkökull süresince öğrendikleri İsvetç çok yetersiz kalıyor. Bu durumda aileler, çocuklarının daha baştan İsvetçe öğrenim yapmalarını uygun görüyorlar.

Anadil eğitimine bu nedenlerle karşı çıkıkanların dışında, farklı nedenlerle de karşı çıkıkanlar var. Bunlar çocuklarının gelecekte, eğitimleriyle daha yakından ilgilenen aydın çevreler. Bir kısmı enternasyonalizm adına anadil eğitimine karşı çıkarken, bir kısmı da İsvetç'teki Türkiye'li göçmen grubunun çok geri ve eğitimsiz olduğunu öne sürerek kendi çocuklarını bu çevrenin çocuklarıyla aynı yuvalara ve okullara göndermekten kaçınıyor ve anadil eğitimine cephe alıyorlar.

İsvetç'te yaşayan Türkiye'li grubun büyük çoğunluğu Konya'nın Kulu kazasından gelmişler (bunlara çok sayıda Kürt de dahil) ve burada "Kuluca" dediğimiz bir şiveyle konuşuyorlar. Yuvalarda ve temel okullardaki görevlilerin de çoğu Kulu ve aynı şiveyle konuşmaktalar. Çoğu eğitim-siz ve Türkiye'deki geri kültürün özelliklerini taşıyorlar. Burada yetişen çocuklar ne İsvetç'e'yi ne de Türkiye'yi doğru dürüst konuşabiliyorlar. Yapı olarak ne Türkiye'li ne İsvetç'iler. Bu durumu gören "aydın" kesimin insanları çocukları yuva çağındaysa "Aman Kuluca konuşmasınlar" diyerek, temel okul döneminde de "Aman Kuluca öğretmenlerin elinde feda olmasınlar" diyerek İsvetçe öğrenimini yeğliyorlar, Türkiye'yi evde öğreteceklerini ve bunu "başarabileceklerini" savunuyorlar. Ama bunun yanı sıra, "Anadilde yapılan eğitimdeki sorunlar çözümlense tabii çocuklarımız bu eğitimi yaptırırız" demeyi de ihmal etmiyorlar. "Sorunlar çözümlenene kadar bir neslin feda edilmesi yanlış olur" diyorlar.

Yukarıda sıraladığımız kesimlerden ilki bilimsizce, ikincisi ise "lafla" daha bilimselce ama sonuçta her ikisi de anadil eğitimine karşı çıkmaktadırlar.

Biz çocuklarımızın hem kendi dillerini hem de yaşadığımız ülkenin, yani çoğunluğun dilini çok iyi öğrenmelerini istiyor sak, önce onlara sağlam bir kişilik kazandırmak zorundayız. Bu kişilik sadece dil konuşmakla kazanılmaz. Yani sorun sadece dil sorunu değildir, kültür sorunudur da. Bizler çocuklarımızı İsvetç'li çocuklara bir tutamıyoruz. Örneğin temel eğitimini İsvetçe yapan Türkiye'li bir çocuk eve geldiğinde başka bir dil konuşmak durumundadır. Okul ödevlerine yardım edilmesini ist-

sonuçlarını, bu model yakından izlemeye yetkili bir eğitimcinin, Bayyera Eğitim Bilim Sendikası (GEW) yabancı öğretmen ve eğitimciler çalışma grubu başkanı İsmail Bulan'ın ağızdan dinleyelim.

Soru- Üzerinde çok tartışılan, konuşulan "Bavyera Modeli"ni tanıtır mısınız?

İ. Bulan- Bavyera modeli kısaca, iki dilde öğretilen yapan, Yugoslav, İtalyan ve Türk uyruklu öğrenciler için ayrı ayrı açılmış ulusal sınıflardır. Temel ve esas okullarda, bütün yaş grupları için açılmış bu tür ulusal sınıflarda dersler, iki yarıllarda (haftada 20 saat olmak üzere) çoğunlukla öğrencilerin anadillerinde ve çocukları ülkelerinden gönderilen öğretmenler tarafından verilmekte-

dir. İki dilde eğitim yapan ulusal sınıflar "iki dilde eğitim yapan ulusal sınıflar" dediğimizdir. İki dilde öğrenim yapan ulusal sınıflara devam etmeyen normal sınıflar (Regelklasse) giden öğrencilere isteğe bağlı olarak öğleden sonraları 8 saat tamamlayıcı (Ergänzung) anadilli dersleri verilmektedir. Münih'te 1983/84 ders yılında Türk çocuklarının yüzde 40'ı (2.102) normal sınıflara, yüzde, 60'ı (3147) ise iki dilde 146 sınıfa devam etmişlerdir.

Soru- Bu modele neden gereksinme duyuldu?

İ. Bulan- Bu soruya anlatılır yanı verebilecek kişi Federal Almanya'ya gelen göçmen işçi aklını irdelemek gerekir.

1955 yılında İtalyan ve İspanyol emekçileri Federal Almanya'ya gelmeye başladılar.

60'lı yıllardan başlamak üzere özellikle 64/65 yıllarıdan büyük göç başlamıştır.

den en çok zarar gören yabancı emekçiler olmuştur. Bu süre içinde yabancı emekçilerin sorunlarını çözmek üzere "Federal Eyalet Çalışma Komisyonu" kurulmuştur. 1973 yılından sonra büyük bir artış gözlenmiştir. Özellikle ayrı aileler bir ülkede birleşmiş, eğitim-öğretim çağındaki çocuk sayısı artmıştır. Ailelerin eğitiminin yanına gelmeleri, Federal Almanya'da doğan çocukların okul çağına gelmeleri nedeniyle kamuoyunun ve velilerin baskısı da artmıştır.

Salt işgüçünden yararlanmak isteyen yetkililer, 65'li yıllardan sonra yabancı çocuk ve gençlerin eğitim öğretim sorunlarıyla, harçlırılmadıkları bir anda karşı karşıya gelmişler çözüm yolları aramaya başlamışlardır.

Simdi sorunuzun yanıtına dönelim. 65'li yıllardan sonra anadilde eğitim göncül bir sorun olmuş, veliler çocuklarını anadillerinde eğitim görmeleri istemişlerdir. İlk

GEW Yabancı Öğretmenlerle Eğitimler Çalışma Grubu Başkanı öğretmen İsmail Bulan, öğrencileri birlikte

USTAV

rtışmaları... Anadil tartışmaları... Anadil tartışmaları... Anadil tartışmaları... Anadil tartışmaları... Anadil tartışmaları... Anadil

ermemek

deli"ni anlatıyor

beynamazlık !

omik. Önlüne
kmış-
omik
rızlar-
kçiler
mekçi-
cederli

kez 1967 yılında Bavarya'ya 2 Türk öğre-
meni gönderilmiş, bu öğretmenler tarafın-
dan öğleden sonraları anadil dersleri veril-
meye başlanmıştır. Özel bir çok sorunlar
olan yabancı çocuklar, öğretmenler için zor;
Alman veliler için de istenmeyen kişilerdi.
Kültür Bakanlığı'nın ise böyle bir eğitim-
öğretim programı-plani yoktu. Kendi görüş-
lerine göre;

Dil toplumu değiştirme araçlarından biridir

Rıza BARAN
Kemal ŞEREF

Anadili öğreniminin gerekliliğini ve zorunluluğunu toplumsal politika ve öğretim politikası açısından vurgulayan, yığınların sorunlarıyla yakından ilgilenen tüm insanların düşünsel ve deneyimsel birikimlerini bütünleştirerek bir tartışmanın başlatılması son derece olumlu bir iştir.

Şimdiye değin bu konuya ilişkin tartışma Almanca sürdürüldüğü için, özellikle eğitim ve öğretim alanında çalışan ve deneyler toplayan insanlar, dil bilgilerin yetersizliğinden dolayı, düşünce ve deneyimlerini anlatma ve yayma olanağı bulamadılar. Bu nedenle öğretmenlerin çözümüne yönelik çabalara katkılar ve etkileri sınırlı kaldı. Ancak, bu tür insanlar, tartışma anadillerinde de başlatıldığında görüşlerini belirtmez, edindikleri deneyimleri diğer insanların yararına sunmazlarsa toplumsal sorumlulukları yerine getirmemiş olurlar.

Türkiye Postası tartışmayı başlatırken, anadili öğrenim sorununu "geçiş dönemi" sorunu mu, yoksa toplumsal politik gelişmeye sürekli eşlik etmesi gereken bir sorun mu olarak gördüğünü belirtmemiş. Bizce bu yaklaşım biçimi, ege-
men güçlerin etkileme ve güdümlenme çabaları sonucu zaten varolan sorunu belirlemede görülen "belirsizlik" ve "güvensizlik" durumunu daha güçlendirebilir. Anadili öğrenimin zorunluluğu konusunda göçmen işçilerin küçümsenme-

RIZA BARAN KİMDİR ?

Rıza Baran, Batı Berlin Eğitim ve Bilim Sendikası'nın (GEW) yabancılar komisyonu olarak çalışıyor. Aynı zamanda Neukölln bölgesi İyeri temsilciliğinin de ikinci başkanı. Türkiye Postası'nın 7 Eylül tarihli 39. sayısında yayınlanan ve olumlu karşılandığı kadar eleştirilere de uğrayan "Anadil Eğitimi Konusunda Memorandum"un da hazırlanmasında aktif katkılar oldu. 11 yıldır öğretmenlik yapan Baran, gene öğretmenlik yapan Kemal Şeref'le birlikte hazırladığı bu yazısında, dilin kültürel işlevi ve hayatı etkileme, çevreyi değiştirme işlevi üzerinde duruyor.

layan, kuşaktan kuşağa aktaran araç dildir. Ve dilin kültürel ve toplumsal önemi de burada yatmaktadır. Dil ve eklin ilintisi bu büyüklük içinde görülmeli ve ir-
delenmelidir. Günümüzde Federal Almanya toplumu çok kültürlü bir durum göstermektedir. Yani toplumda çeşitli kültürler birarada yaşamaktadır. Ve bu (kültürler) birarada yaşama süreci içinde birbirlerini etkilemektedirler. Bir kültürün öz çeşitliliğini koruyarak, çok kültür-
lül bir ortamda, kültürler arası etkileşime katkida bulunabilmesi, o kültürü taşıyan dilin yaşatılmasına ve geliştirilmesine bağlıdır.

Kültür toplumsal yaşamı biçimlendir-
meye yönelik bireysel çabalar içinde ya-
rahlır, geliştirir. Bireyin düşünsel ve du-
ygusal yeteneği ise, onun toplumu ve özü-
nün anlamaya, yorumlamaya ve etki-
lemeye yönelik etkinliklerine paralel ge-
lişir. Bu anlamda kişilik gelişimi düşün-
ya ve bireysel güçlerini dengeli etkileşimi-
nin ürünüdür. Bundan dolayı düşünün-

zorlastırır. Buna karşın "Kültürel benlik" de-
ğişim ve gelişimin anlatımıdır; tüm toplum için geçerli, geleceğe açık, dayana-
mayı güçlendirici yanları ve istemleri vurgular.

Buraya değin kültürel soruna ve bu so-
runa ilişkin yürütülen tartışmada belir-
ginleyen kavramlara son derece sınırlı bir çerçevede bakmaya çalıştık. Bu kavram-
ların her biri için geniş kapsamlı tartış-
maların yapılması gerektiğinin bilincin-
deyiz. Bu kavramlara değinmeden dile ba-
kış açımızı anlatmamız olanaksızdı.

Düşüncelerimizle anadil ediminin
etkileriyle anadil ediminin

sının (entegrasyonun) göçmen işçilere i-
lişkin Federal Almanya'nın resmi devlet politikasını oluşturduğunu düşününce, bu uyum görüşüne karşı seçenek bir gö-
rüş geliştirmek ilerici çevrelerin önünde duran bir görevdir. Biz bu görevin, kültü-
rel ve toplumsal gelişim için toplumsal alanda, eşit haklı ve yükümlü, birarada yaşama görüşünün bilimsel olarak ge-
rekçelendirilmesi ve savunulması ile ye-
rine getirilebileceğini düşünüyoruz. Anadili öğreniminin zorunluluğu uyum politikası içinde anlatılamaz. Çözüm res-
mi devlet politikasının dışında aranıl-
mak zorundadır. Çünkü, uyum politikası ya kültürel ve bireysel çeşitliliği yok edi-
yor, insanlara uyan, özgün düşünce ve yaşama anlayışı geliştirmeyen yığınlara dönüştürüyor; ya da bu baskıya tepki ola-
rak ulusal kökeni ve değerler bütünü-
nü yüceltmeye eğilimli kümelerin oluşması-
na yol açıyor. Bu durumu görmek için çevremize bakmamız bile yeterlidir.

Federal Almanya'nın göçmen işçi ço-
cuklarının eğitimine yönelik politikasın-
da belirgin iki eğilim görülmektedir. Göçmen işçünün sürekli değişimine dayalı, geri dönüşü temel olan eğilim (Bavarya) ve onların Alman toplumu içinde erimesini amaçlayan eğilim (Bati-Berlin). Her iki eğilimin de göçmen iş-
çi çocuklarının sorunlarına çözüm geti-
rmeceği ve onların kültürel ve dinsel ge-
leşimini olumlu yönde etkilemeyeceği görülmüştür. Bunların anadil öğrenimi-
ni kolaylaştırmadığı ortadadır.

Olumsuzluklar olumluluğa dönüştürülebilir

Bu olumsuzluğu olumluluğa dönüştü-
recek güç, göçmen aileleri, sorunları doğrudan doğruya aydınlatarak ve onlara anadil öğreniminin, çocuklarının gelece-
ği ve toplumun demokratikleştirilmesi için sahip olduğu önemli anlatacak sefer-
ber etmekte yatmaktadır. Yine aynı sekil-
de Federal Almanya'daki demokratik ka-
muoyu aydınlatılması ve sorunların çözü-
müne katkıda bulunması sağlanmalıdır. Şu-
şondanlar bu konuya ilişkin tartışmayı yedekleyebilir, tiyeleri olan yerli ve ya-

Kültür Bakanlığının işe böyle bir eğitim-öğretim programı-planı yaptı. Kendi görüşlerine göre:

- Ana-babalar çocuklarının kendi anadillerinde ayrı sınıflarda öğrenim görmelerini istiyorlar;
- öğrenciler Almanlaşmaktaydılar;
- benliklerini korumakla yükümlü ve
- ülkelerine bağlı olarak okullara ve topluma uyum sağlayabilmeydi.

Çerçev ne denli bünalır olmadığının yetkililer çok iyi biliyorlardı. Yukarıdaki sözde gerekçeleri öne sürerek 1971 yılında sonra Bavaria'da iki diideki ulusal sınıflar açılma başlanmış, yılan yıla artarak bugün sınıf sayısı Münih'te 146'ya yükselmiştir. Türk hükümetleri de bu modeli benimsemişler, karışık çıkmamışlardır.

Bu modelin gerçe ne denli: 1. Yardımcı işçi rezervi hazırlamak. 2. Öğrencilerin yüksek okullara gitmelerini meslek ve sanat öğrenmelerini güçleştirmek. 3. Normal sınıflardaki öğretmenlerin işlerini kolaylaştıran kamuoyunu memnun etmek. 4. Milliyetçi duyguları taze tutarak uyum zorlaştırmaktır.

Ne yazık ki yabancı genç ve çocukların zararına olan bu model zamanında yanlış anlaşılması, gerekli önlemler alınamamıştır. İlk kez 1978 yılında Türk Milli Eğitim Bakanı Necdet Ünür tarafından Bavaria Kültür Bakanı'na bir memorandum (muhura) verilerek bu modelin sakıncaları anlatılmış, dikkatleri çekilmiş, ama etkisiz kalmıştır.

Soru- Sonuçları nasıl oldu anlatılabilir misiniz?

1. **Bulan:** Bu modelin sonuçlarını kısaca şu şekilde özetleyebiliriz. Öğrencileri yüksek okullara gitmek olanakları çok kısıtlanmış, Alman arkaadamlarının sahip oldukları meslek ve sanat öğrenme yansarı azaltılmış, işçi, uyum içinde yaşam toplamlar yerine birbirine uzak ve düşman kuşaklar yaratılmış, işsizler ordusu çoğalmış, hem ülke kültüründen hem de yaşadığı ülkenin kültüründen uzak bir kuşak yetiştirilmiştir. Öte yandan, ülkelerinde okuyan öğrencilerin kendi ülkelerinde okullara da uyum sağlayamadıkları tesbit edilmiştir. (İki diide eğitim yapan ulusal sınıflar kendi ülkelerinin eğitim-öğretim programını uygulamamaktadırlar.)

İki diide eğitim yapan ulusal sınıflardaki öğretim planları ne Alman planına ne de ülke planına uymamakta, sonuç olarak "iki camii arasında kalmış beynamez" a benzetilmektedir. Bu model ortaya çıkarılarak ve onaylanırlar utansın...

yecek bir bölümü soruna, Federal Almanya'daki egemen güçlerin başlığı açısından yaklaşıyor, sorunu kendi bilinci ışığında kendi gözleri ile göme cesareti ni gösteremiyor. Böyle bir tartışma sürecinde varolan bu tavır yenilmiş, olumlu yönde değiştirilmiştir. Soruna ilerici, çağdaş yaklaşım, belirsizlikler, güvensizlikler ortadan kaldırılmış ve özgüven güvenmeye ve sağlanmıştır. Bizce konuya yaklaşımda gözlemlenmiş gereken etmenler böyle sıralanabilir. Bu ilkelere belirlendikten sonra dil ve dil-kültür bağlantısını açıklamaya geçebiliriz.

Dilin kültürel işlevi

Şimdiye değin dil konusunda ele alan tartışma yazılarında, dilde yaklaşım yalnızca **dilbilimsel** yönünden yapıldı. Yani, dilin işlevi, düşünce düzenleme ve bilgi edinmeye sağlayan yanları vurgulandı. Dilin, saydığımız bu özelliklerini belirtmek doğru ve gereklidir, ama yeterli değildir. Ancak bunun yanında bir de dilin kültürel işlevi vardır ki, gömen işçilerin içinde bulundukları kültürü dünya parmak başmak açısından mutdaka irdelenmelidir. Çünkü gömenlerin kültürel gelişimlerinin yarattığı sorunların, istemlerinin, yönelimlerinin ve bu konuda karşı sezenek çoklu önerilerinin net olduğuna bu konuyu açıklamadan belirtmek olanaklı değildir.

Bu nedenle dil yaklaşımı, tartışmaya temel alınan kültür anlayışına dayanır. Bizce gömenlerin tümü toplumsal toplumların gereği emeğini satarak yaşadıkları, yani üretim sürecine işçileriyle katıldıkları işçi işçileridir. Onların sorunlarına yaklaşımda bu gereği göznetmek zorundadır. Soruna böyle bakınca, kültür kavramını tanımlamada, emekçilerden yana bir kültür anlayışı temel olmalıdır. Bu bağlamda kültürü, insanın doğayı ve özünü değiştirme yönelik etkinlikler süreci içinde yaratıp, somutlaştırdığı değer ve olguların tümü olarak tanımlayabiliriz. Böyle olursa kültür, toplumsal deneyimlerin karmışık örüntüsünü ve işlevsel biçimi olarak görülebilir. Bu süreç içinde toplumsal deneyimleri somut-

laştır, bu anlamda kişni gelişimi dışlayıcı ve bireysel güçlerin dengele etkileşiminin ürünüdür. Bundan dolayı düşüncesinin ve bireysel istem ve yönelimlerinin dengeşizliği, kişili gelişimi sürecini olumsuz yönde etkiler. Bu olgu gömen işçilere yönelik tartışmada, "**benlik bunalımı**" kavramı ile özetlenmektedir. Kişilik gelişimi ya da bireyin toplumsallaşma süreci çeşitli etkenlerle belirlenir. Ulusal köken, toplumsal sorun, ailenin durumu, çevre vs. bu etkenler arasında sayılabilir.

Federal Almanya düşünceyi yürüttüleri tartışmada, kibü tartışma şimdiye değin soyut ve akademik bir düzeyde sürdürüldü, sürekli olarak kültürün dağıdıcılığı ve bundan doğan sorunlar vurgulandı. Bizce göre böyle bir yaklaşım

kültür ve dil konusunda ulusal kökenin kültürel belirlenmedeki rolünün, bilime ters biçimde abartılması başkaca bir şey değildir. Çünkü, ulusal öge kültüre belirginleşme sürecini bir **başına** belirlemez, ancak bir süreç etkileyebilir. Buna anlamda kültürün ayrıldığı nokta, kültürel yaşamın nasıl ve hangi yönlemler uygulanarak gerçekleştirildiği; yani biçimdedir. Kültürler özünde birbirinden ayrı değildir, çünkü kültür zaten insan düşüncesinin, işinin ve iş sürecinde kazanılan deneyimin ürünüdür. Düşünme, çalışmak ve deneyim kazanmak ise insana özgüdür. Düşüncenin ve deneyimin Alman'n, Türk'ü, İngiliz'i olmaz. Demek ki, kültürü yaratır insanlar.

Cok kültürü bir toplumdaki, kişilik gelişimi ve özbenlik sorununa ilişkin olarak ulusal **öğenin belirlenliği** olduğuna söylemek, kültürlerin birbirlerini karşılıklı etkileyerek, tarihsel olarak yeni bir kültürel senteze ulaşmalarını engellemek olur. Ve düşünsel olarak geriletilir. Biz bu nedenle "Ulusal benlik" savına karşılık, "Kültürel benlik" savı ile karşıyoruz. Ulusal benlik durduğunda, gelişmeye ayak uyduramaz, çünkü çeşitli ulusal kökenli insanların eşit haklara sahip olarak birarada, karşılıklı etkileşimi içinde yaşamasını

Düşüncemizle anadili ediminin zorunluluğunu vurgulamak istiyoruz. Çünkü kültür, insan etkinlikleri içinde edinilen ve sistemleşen deneyimlerin tümü; dili de bu deneyimleri anlatan, aktaran araç olarak değerlendiriyoruz. Bizce anadili öğreniminin zorunluluğu bu noktadan çıkararak açıklanmalıdır ve bu bakış açısı toplumsal ve politik kararlarda yöl gösterici olmalıdır.

Gömen işçi çocuklarının eğitim ve öğretim sorunları, yukarıda değindiğimiz konunun yanında, aile içi ve aynı dili konuşan çevre içindeki etkileşimde yatmaktadır. Aile yaşamı içinde çocuk duygusal ve düşünsel yönden gelişir. Onun duygusal ve düşünsel yönden gelişkin olması, oku eğitiminde duygusal öğrenme ile bilimsel, ya da düşünsel öğrenme arasındaki ilişkileri özmesini kolaylaştırır. İletişim yeteneğinin kültürel düzeyi yüksek olursa, bilgi edinme ve düşünceyi biçimlendirme yeteneği de yüksek olur. Aile içi iletişim, çocuğun toplumda edindiği izlenimleri ve gözlemleri konuşturmak için gereklidir. Ama gömen işçi ailelerinin içinde bulunduğunda, aile içi iletişim istenilen düzeyde olmamaktadır. Bu durum çocuğun toplumsal bilinç gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Ruhsal gelişim ile anadili arasında dolaylı bir bağ vardır. Gömen işçi çocuklarının ruhsal gelişimini birtakım dış etmenlerle zorlaştırılmaktadır. Onlar anadilleri ve kültürleri gözlemlenmediğinden, dengeli bir kişilik gelişimi için gerekli olan özdeğer duygusu geliştirmekte güçlük çekiyorlar. Güdüleyici dış etmenler yüzünden dıştan gelecek etkilemleri bireysel istemleri doğrultusunda yönlendirecek ya da etkisizleştirecek bir "**sa yaşam mekânizması**" oluşturamadıkları için, boyun eğen, sürekli etkilenen, ama birlikte belirleyemeyen insanlar oluyorlar. Bu yüzden politik ve hukuksal sınırlamalardan daha yeterince toplumsal değişim sürecine katılma ve onu etkileme olanakları bulamıyorlar. Dışel gelişimlerinde okula başlanmaları ile bir kopukluk olmaktadır, çünkü okullar anadili bilgilerini taşıyabilmeleri ve geliştirme olanakları kapattı. Bu yüzden gömen işçi çocuklarının bilgi edinme sürecinde somut bir kopukluk doğuyor. Bütün bu olumsuz etmenler Aralık 1971'den beri uygulanan uyum politika-

Sendikalar bu konuya ilişkin tartışmayı yoğunlaştırmalı, üyeleri olan yerli ve yabancı öğretmenlerin konuya ilgili bilgilerini geliştirmeli, onların yeni etkileşimlerinde, yeni çözüm önerileri geliştirmelerini özendirilmeli. Yazımızın sonunda şu özelliklerle belirtmek isteriz: Gömen işçi sorununu salt okul alanında indirmek, onu eğitim-bilimsel örneklerle gözlemlenmediği düşünmek politik saflıktır. Var olan durum altında politik kararlara yaratılabilir ve ancak toplumsal yaşamın demokratikleşmesini, insanlaşmasını amaçlayan politik yönelim ve önlemlerin geliştirilmesi ile olanaklıdır. Politik kararlar, Federal Alman toplumunun çok kültürlü ve çok dilli oluşu gerçeğine dayanmalıdır ve evrensel değerler taşıyan gelişmesini desteklemeli, sürece, okullardan başlayacak olumlu atılımların etkisi sınırlı kalmalıdır.

Bu yazıda dil konusuna yaklaşırsak, dil-kültür bağlantısının gözlemlenmesinin zorunluluğunu vurgulamak isteriz. Bizce kapitalist bir toplumda bir demokratik istemin gerçekleştirilmesi için gerekli koşullar her zaman vardır. Yeter ki, sorunları etkilenen güçlerin bilinç düzeyi yükselsin, aralarında dostluk ve dayanışma ilişkileri gelişsin. Yeter ki, sorun sahipleri soruna sahip çıkmasın, bilimsel ve istemlerini gerçekleştirme için uğrayması göze alsınlar.

Son olarak şu belirtelim: Eğer her iki diide de eşit düğünümler biçimde örgütlenecek sunulsunsa, gömen işçi çocukları bu iki diide istenilen düzeyde öğrenirler. Bunun için gerekli eğitim-öğretsel araç ve gereçlerin sağlanması, iki diide güncel gelişimi ve koşulları ile tanyan, konuşan, çok kültürlü ortamda yaşayan, toplumsal konularda duyarlı öğretmenler yetiştirilmeli gereklidir.

Yazıya son verirken şu gerçeği bir kez daha vurgulamak isteriz: Federal Almanya'da Türkiye'den gelen gömen işçilerin öğretleri olduklarını söyleyen demokratik kuruluşlar, şimdiye dek bu konuya ilişkin, bilimsel yönden doğru, politik yönden gelecek etkilemleri çalsmalar yapımadılar. Böyle savlarla ortaya çıkan demokratik örgütler tartışmaya katılmadı, görüşlerini ortaya koymadı, çer bu konuda görüş geliştirmemişler, noksanlarını var olan doğru görüşleri edinerek gidermediler. Yoksa toplumsallaşmaya yön göstermek bir yana, onun ardından koşmak zorunda kalırlar ve varlık nedenlerini yitirirler.

OKUYUCU POSTASI

Söyleyin yavrularım, ben sizin ananızı ne yaparım?

Geçenlerde tanıştığım bir genç Bedelli Askerlik'ten döndü. Bana anlattıklarıımı özetleyerek aktarmak istiyorum. Bu arada şunu da belirtirim: Bu genç sağ görüşlülere benimseyen bir insandır. Anlattıkları şöyle:

Geldiğimiz ilk günü bir albay bizlere Türkükten ve vatandan, komünistlerden bahsederek bir nutuk çekti. Bizlerin yurtdışında, komünist mikropaların cırlıtı altındaki yerden geldiğimizi ve onların yalanlarına kanmamamız gerektiğini söyledi. Onlardan tandıkkarımız varsa, isimlerini vermemizi istedi. Daha sonra 12 Eylül ve öncesine ait olayları gösteren diyalog gösterdikleri, seminer verdiler. Hepimize Harbiye Harmanı ezberlettirdi. Ezberlemeyen yandı!

Bir gün bir binbaş geldi. Hepimize bir nutuk çekti:

- Oğullarım, yavruccularım, ben hepinizin anasını oyanım. Şimdi söyleyin yavrularım, ne yaparım?

Hepimiz bir ağızdan bağırdık:

- Anamız o yasanın komutanım.
- Aferim yavrularım, tabii o yann. Rahatlı.

Bu en terbiyisiziydi. Diğerleri da kaba kaba küfürlerle iri, namus hiç bir şey bırakmıyorlardı. İnsanlık o-

nuru, yüce duygular paramparça ediliyordu.

Bizlere döviz yumurtlayan tavuklar gözyüze bakılıyor. Terhis olduğumuzda hepimiz İzmir, İstanbul, Ankara gibi şehirlere gidecekti. Biletlerimizi çarşıdan alamıyorduk. Ordu içinden, askeriye'den alma mecburiyeti vardı. Kısacası otobüs şirketleriyle anlaşmışlar. 800 Lira'lık bilet ücreti 1600 Lira. Bizim sırtımızdan para kazanıyorlar. Ayrıca her fırsatta "sehit polis ailelerine yardım", "Kara Kuvvetleri Vakfı'na yardım" diye para topladılar. İstersen verme...

Terhis olduğumuzda bir bedelli, kışladan çıkıp kırmaz yer, toprağı optu. Subaylardan biri bunu gördü.

- Ne yapıyorsun evladım?
- Vatan toprağını optu komutanım.

Bunun üzerine subay, "Ülan hayvan oğlu hayvan, burası vatan toprağı da işçilerin düşman toprağı mı?" diyerek bedelinin üstüne cullandı.

Kısacası, askerlikim bittiğinde korkulu bir rüyadan uyanmış gibiydim. Bizler orduyu daha dürüst, şerefli bir yer olarak bilirdik. Meğer en büyük iftiharçiler oradaymış.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Brüksel

Bretz Mobilya fabrikası

Genişin'deki Bretz döşeme mobilyaları fabrikasından, bu yılın Nisan ayında bir 240 kişi işten atıldı. Bonn'daki gerici Kohl Hükümeti'ne sırtını dayamış olan ve CDU tekliflatında aktif çalışan patron, şuben bahaneler bularak çıkışları veriyor. İşveren çıkarları verirken, bir takım hilelere ve yalana dayalı propagandalarla besleniyor. Örneğin, çıkış verilen arkadaşlarımızın isim listeleri işyeri temsilcilerine gönderilirken, çıkış mektubları geciktiriliyor ve işçiyi göndermiyor. İşten atılan işçi arkadaşlar, çıkış verilecek üzere işyeri temsilcilerinin çağrıldıklarında, durumu burada öğreniyorlar. Böylece, patron çıkış kararlarını işyeri temsilcilerinin verdiği havasını yaratarak, kafaları karıştırmaya, sendikalarının zayıflatmaya ve işyeri temsilcilerinin şahsında işçileri birbirine düşürmeye çalışıyor.

Bizler, işyeri temsilcisi olarak, bu güne kadar verilen çıkışları hiçbirini tasdik etmedik ve hepsini reddettik. İşletme içinde patronun döndürdüğü bu dolapları haber alırmaz da, once sendika sekretrelerini bilgilendirdik ve konuyla ilgili olarak işçilerle toplantı yaptık.

Bunun üzerine, yapılan, "İşletme Informasyon" toplantısına bütün işçi ve müstahdem arkadaşlar katıldı. İşyeri temsilcisi başkanı, sendika sekretreleri ve bir Türküyle işyeri temsilcisi üyesi konuşmalar yapıldı ve gerçeği işçi arkadaşlara anlattılar. Patronun oyunu bozdu ve bütün konuşmalar, işçiler tarafından alkışlarla karşılandı.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Bad Kreuznach

Bilmiyorum ama inanıyorum

Hollanda'da 18 yıllık bir işçiyim. 5 yıldır izine gitmemiştim. Bu sene gittim. İzine bismişme gidenler, ödemek zorunda kaldığım rüşvetler, gördüklerim ve şahitlik ettiğim bir çok sırtı dağdık.

Amsterdam'da bir komşu var. 12 Eylül'den bir yıl sonra geldi. DISK'e bağlı bir sendikamın yöneticisiymiş. Yanlışlıkla ama iyi gözü baktıyordum. Ama bir yatan hiçbir şeyi söyle-

Benim ülkem

Bu benim ülkem oym, doğudan batıya rüzgarında dört mevsimin edası davullarında yankısı grev boylarının ve sıcaklığı umudun yaralı yüreklerde, ve tuzaklarla kuşatılmış ceylan misali karanlık köylerden iner da ırkık ırkık çapkın bir gülüşe bulanır ege ışığında.

Bu benim ülkem oym, acıladan acılara; ki dağlara yüce ve yakalıktır, ve kasıp kavuran zulümün içinde açlık, ve işkence, tarlada ve tezgahlarda hoyratça yağmalanması halkın, ve generalleri dehesli aşağılık ve dolar hesabıyla satılıktır.

Bu benim ülkem oym, kuzeyden güneye; denizle portakal bahçeleri iç içe kakkahalarla küfürler, ve ışıktı bir türkünün içinde kürdüyle türk, emrenisizlerce çerkezi acılı nakışlara yanı Anadolu toprağının el ele, söz söyle, yürek yüreğe.

Bu benim ülkem oym, Bedreddin'den Nazım'a;

ki hasret ve sevdâ, umut ve aydınlık oylum oylum dönüşen direnişlere, ve seher vakitleri gibi yapırlarında çiğ damlacıkları misali işyan gözlerle şimdi kanayan vahşi bir çiçek gibidir.

Akdeniz'de.

Cengiz DOĞU/Neuburg

Yılmaz

Bir dal daha düştü ulu çınarda Kavşacı kaçıyan yola uzandı Açılan kucağa atılır gibi Tarh denen piri nura uzandı

Bir uçurum varmış aşılmalıymış Kollar açıp yamaçlara uzandı Her yazık ki o güne ömrü yetmedi Derununda bir yerlere uzandı

Be hey demir kapı hey kör pencere Ahlarını işyan göze uzandı Doktor sarıbalıme can pare, pare Her paresi bir yüreğe uzandı

Çeltiği kızartıp yumruklayanda Sesi sağır kulaklara uzandı Eyi Paris Komünü bir yold uzandı Sol yanına Yılmaz gel yold uzandı

Turabi/Avustralya

Memleketime

Kızıl kiremitlerden Sürülen yağmur gibi Akar işyan hasretim Gümüş damlalar gibi

Sel olup taşsın Gurbetin bendinden Özledim memleketime En derin yerinden

Halil Koç

Ne zaman birleşecekler?

Bu yıl izine gitmiş bir Türkiye Postası okunmuş bana anlattıkları aktarmak istiyorum. Anlattıkları, kendi ağzından şöyle:

Halkın halinden memnun olduğum hepten yalan. Dinleme inanma, halk terörden, zulümden ve pahalilikten mahv olmuş. Ben oradayken, Samandak'da bir düğün oldu. Bir genç kalktı, mikrofonda Arapça sarfı söylemeye başladı. Daha önce daveysiz gelmiş bir polis masasıyla kalktı. Çocuğu bir yalanı söyledi.

Görevlerinden neden alındılar?

Kenan Evren Eruh'ta yaptığı konuşmasında, 15 Ağustos'taki olaylar sırasında "görevlerini gerektiriydi yapımayan" bütün subay ve astsubayların emekçiyi sevekçiliklerini söyledi. Şemdinli'de tabur komutanı bir binbaşın emekçiyi sevekçiliklerini bildirdi. Kırdı bu binbaş, subay ve astsubayları? Yapmadıkları görevler neydi acaba?

Sakın bu insanları Kurt halkına yalancı isyancılar diye bekle. Çıkanları...

Gün dönüyor

Bu yılki izimde halkın artık "11 Eyi Kızıl plâna" geç almadığını gördüm. Dostlarımız öğrendiklerini göre fabrikalarda işçiler üretimi düşürerek, kalitesiz üretim yaparak direniş yapıyorlar. Ayrıca bizzat tank olduğum olaylar da oldu. Ankara'da Ulus-B.Gazi seferini yapan belediye otobüsünde kim dem tazminat konusunda şoförle uculardan tartışma arasında tartışma çıktı. Kıdem tazminatı kaldırıldı-kaldırıldı.

"Hiç" dedi, "eğer onlara böyle yapılmıyaydı, bugün otokuramlarda otururlar böyle rahat olamazlardı."

Değdim gibi, bu izin benim kafamdaki bir sürü işi dağıttı. Şimdi komşum anlattıklarını dinliyorum ve ona da çok güveniyorum. Ondan habersiz gazetelerde de abone oldum. Kendi kendime "nasıl düzelir bu işler" diye soruyordum. Vatan hani komşum, hep

ba- ha önce davetsiz gelmiş bir polis ma-
sasından kâğıp çocuğu bulma yama geldi.
"Nive Arapça şarkı söylüyor lan"
diye bağırarak gençce vurmaya başladı.
Düğündekini çocuğu polisin elinden
zor kurtardı. Kimse karışmadı,
hiçbir şey söyleyemedi. Çünkü on ufak
birşeyde içkenceden geçirileceğini,
hapsetileceğini biliyor.

Bunların hepsi hisri olmuş. Devlet
dairelerinde çalışanlar milletin haraç
yiyor. Dinine inanırsa, parasız hiçbir
iş yapmıyorlar. Her daireye memurları
ortak çalışan bir adam koymuşlar. A-
dam orada dikiliyor. Memurlar milletin
işini yapmıyorlar. "Bugün işi, yann
gel" diyorlar, ya da başka bir daireye
havale ediyorlar. Vatandaş dönüp dola-
şıp gene bunların önüne dikilmek zo-
runda kalıyor. İşte bu sırada o adam
yaklaşıyor. "Bu işini ben yaparım, hem
de bir saat içinde, ama 2-3 bin li-
ranı alırım" diyor. Para işe göre de-
ğişiyor. Hele vatandaştan uzaktan gelmiş-
se para daha da artıyor. Herkes kendi-
ne göre haraç yemesini, vatandaşın so-
ymanın yolunu bulmuş. Mesela Saman-
dağ karakol komutanı bir üstüğün
çocuğuna sünnüt düğününe yaptırttı.
Bütün Samandağ'ı davet etti. 3 milyon
Lira para topladı. Hediyeler cabası.

Oturduğu küçük evinde parça
başı terzilik yapan Samandağlı oku-
numuz bunları anlattıktan sonra,
"Devrimciler ne zaman birleşecek?" di-
ye sordu. "Bir gün birleşecekler" diye-
rek kestirip attım. "Ama ne zaman?"
diye ısrar etti.

Bu soruya cevap veremedim. Ne
soru yalnızca bana sorulmuştu, ne de
soruyu soran yalnızca kendisiydi. E-
vet, ne zaman?

Ali T./Paris

Haber yarışması

28 Eylül 1984 Cuma günü, Mainz şeh-
rinde Türkiye Postası okurları olarak bir
toplantı yapıldı. Toplantının konusu, şeh-
rimizde Türkiye Postası'nın daha geniş
kitlelere ulaştırılması ve abone sayı-
nın artırılması oldu. Ayrıca, Türkiye Pos-
tası okurları olarak bir yarışma düzenle-
dik. Yarışma, 1 Ekim 1984 tarihinden
1 Ocak 1985 tarihine kadar sürecek.
Aldığımız karara göre, bu zaman içre-
sinde, gazeteyle en fazla haber gönde-
ren kişiye ödül verilecek.

Adının açıklanmasını istemeyen
bir okur/Mainz

Sakin bu insanlar. Kürt halkına ya-
pılan insanlık dışı baskıları, içkencileri
görüp bunların daha fazla sürüp gile-
minden yana olmayan ve zorbalıklara
kalınmak istemeyen yurtsız insanlar
olmasın? Olur a, neden olmasın? 1980-
deki Tarih olayları sırasında işçilerin ü-
zerine askerlerin sürmeyesı komutan
da görevinden alınmamış mıydı?

Kemal Yıldırım/Nijmegen

Fıkra ve karikatür

Gazetemizin biçimsel ve içerik olarak
olumlu boyutlara gelmesi sevindirici.
Geniş yığınlara ulaşabilecek bir gazete
runda kalıyor. İşte bu sırada o adam
yaklaşıyor. "Bu işini ben yaparım, hem
de bir saat içinde, ama 2-3 bin li-
ranı alırım" diyor. Para işe göre de-
ğişiyor. Hele vatandaştan uzaktan gelmiş-
se para daha da artıyor. Herkes kendi-
ne göre haraç yemesini, vatandaşın so-
ymanın yolunu bulmuş. Mesela Saman-
dağ karakol komutanı bir üstüğün
çocuğuna sünnüt düğününe yaptırttı.
Bütün Samandağ'ı davet etti. 3 milyon
Lira para topladı. Hediyeler cabası.

Oturduğu küçük evinde parça
başı terzilik yapan Samandağlı oku-
numuz bunları anlattıktan sonra,
"Devrimciler ne zaman birleşecek?" di-
ye sordu. "Bir gün birleşecekler" diye-
rek kestirip attım. "Ama ne zaman?"
diye ısrar etti.

Bu soruya cevap veremedim. Ne
soru yalnızca bana sorulmuştu, ne de
soruyu soran yalnızca kendisiydi. E-
vet, ne zaman?

Adının açıklanmasını istemeyen
bir okur/Mainz

Tanıştık ama iyi gözle bakmıyor-
dum. Ama bir vatan haini nasıl olur-
muş diye merak ediyordum. Zaman
zaman konuşurdum. Türkiye üzerine bir
sürü şey anlattı. Anlatıklardan çoğu şey
kafama basıyordu ama gene de ona
karşı temkinliydim. Türkiye Postası o-
kurdum. Benim de okumamı isterdi. Ben
değil satın almak, onun bıraktığı gazete-
leri bile okumazdım.

İzinde bir akrabamın evinde gördü-
ğüm komşusu yuzaşığı işini, akrabam
"İyi adamdır" deyince, o yuzaşığı sa-
dordum: "DISK'çilerin suçu neydi ko-
mutan bey" diye. Hiç beklemiyordum.

SITRANÉN ME DOST IN !

TÜRKÜLERİMİZ KARDEŞTİRİ..

Türkiye Postası

Adı-Soyadı:

Adresi:

Ülkesi:

Abone ücretini: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität,
Postfachkonto 4614 - 32 - 100, BLZ 100 100 100 Postfachkonto Ber-
lin-West hesabına yatırınız ve bu abone işi le birlikte hayale makbu-
zu Türkiye Postası Abone Servisi, Donau Str. 1, 1000 Berlin 44 ad-
resine postaltayınız

ABONE BEDELİ

	F. Almanya	Belçika	Danimarka	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsviç
6 aylık	30,- DM	600 BF	120 krn	85 FF	8.40 £	35,-	95 Kron
1 yıllık	60,- DM	1200 BF	240 krn	170 FF	16.80 £	70,-	190 Kron

MELİKE DEMİRAG ile ŞİVAN

BONN: 10. 11. 1984 Cumartesi, Saat
19.00, Uni. Poppelsdorfer Meuza
KÖLN: 11. 11. 1984 Pazar, Saat 15.00,
Schauspielhaus
MARBURG: 15. 11. 1984 Perşembe,
Saat 20.00, Uni. Audi-Max
HANNOVER: 17. 11. 1984 Cumartesi,
Saat 19.00, Uni. Audi-Max
We istek üzerine TEKRAR:
BERLIN: 16. 11. 1984 Cuma, Saat
19.00, TU Audi-Max

Konser kasetleri ödemeli sipariş adre-
si: Otti, Römerstr. 93/5047 Wesseling

Abone işi

6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐

Tarih:

kendime "nasıl düzelir bu işler" diye
soruyorum. Vatan haini nasıl olurmuş,
hep düzeleceğini söylüyor. Hem de işi sin-
finin, köylülerin, esnafın, memurların
el ele vererek düzeleceklerini söy-
lüyor.

Ben de bir işçiyim. Şöyle bir bakı-
yorum kendime. "Benden ne köylü olur
ne kasaba" diyorum. Anlamıyorum bu
işin nasıl olacağını. Ama onun söyle-
diği herşey doğru kıyor. Okumuş, gör-
müş adam, biliyor. Herhalde, mutlak
onun dediği gibi olacak. Nasıl bilmiyo-
rum ama, artık inanıyorum.

N.B./Amsterdam

Bir akrabam Ankara iftalyesinde ça-
lışıyor. Onun anlatığına göre, eski
CHP'iler ve diğer demokratları sırayla
götürüp içkenceden geçiriyorlarmış.
En son Kurtuluş iftalye müdürü sa-
ranın kendisine gelmesinden korkuyor-
du.

Tanıdığım bir emekçi işçi ise, gece-
konduğunu "Yemini! Özel Teknik Bü-
rolara" ölçtüreceğini, yıllardır ta-
pusuz yaşadıklarını söylüyordu. "Tapu
alrsak vot-şu mu gelecek? Bu va-
tın bizim. Kimin toprağını kime sat-
ıyor? Nerede buluruz 5-6 yüz bin
Lira'yı" diyor.

Bir de, 25 Mart sefirinde ANAP-
ın dağıtıldığı pazar, tencereler, cantalar
televizyonlar hala dillerde.

Kanıma, emekçi halkın suskunluğu
artık bitiyor, "gün doğuyor".

Ahmet E./Stuttgart

Türkiye Postası

Türkiye Postası 15 günde bir Cuma gün-
leri çıkar. Herausgeber: Vereinigung für
Völkerverständigung und Solidarität,
1000 Berlin 44, Donaustr. 1, Verantwor-
tlicher Redakteur: Ahmet Karam, Zentr-
alredaktion und Anschrift aller Verant-
wortlichen: 1000 Berlin 44, Donaustr. 1,
Tel: 624 60 92, Herstellung: Eigenvertrieb
Druck: Henke Rollenoffset, 1 Berlin 48
Santistr. 49, Banka Hessa: Vereinigung
für Völkerverständigung und Solidarität,
Postfachkonto 461 432-100, BLZ 100 100
100 Postfachamt Berlin-West, Abone ka-
rulları: Federal Almanya ve Batı Berlin'de
6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı)
60 DM, Temsilcilikler-França: Paris, Tel:
01-258 26 90, Belçika: Brüksel: B.P. 83,
Hollanda: Amsterdam, Tel: 020-942323,
İngiltere: Londra, Tel: 01-340 47 39, İs-
veç: Stockholm, Tel: 01-707 506, İs-
veç: Stockholm, Tel: 08-367 576, Yazışma
adres: Box 5067 163 05 Spanga.

Batı Avrupa'da hükümetlerin yabancılar aşırı baskıcı tutumlarına dikkat çekildi

Frankfurt'ta yabancılar politikası konulu uluslararası bir konferans

Tüm Batı Avrupa'da, yabancı işçilere karşı hükümetlerin politikalarında gözlenen olumsuz tutumlara karşı 27 Ekim günü Federal Almanya'da Frankfurt kentinde uluslararası bir konferans toplandı. "Yeni Yabancılar Yasasına karşı tam hak eşitliği" başlığı altında düzenlenen konferans Belçika Türküye İşçiler Birliği (BTIB), FİDEF, Fransa Türküye İşçiler Birliği (FTIB), Hollanda Türküye İşçiler Birliği (HTIB), İsveç Türküye İşçiler Birliği (ISTIB) ve Londra Halkevi tarafından örgütlendi.

Frankfurt'ta DOB Haus salonları tamamen dolduran kalabalık bir yerli yabancı kitlesi tarafından ilgiyle izlenen konferansa Federal Almanya'dan kendi alanlarında yetke durumunda olan bencil

adamları ve politikacılar konuşmacı ve gözlemci olarak katıldılar. Bunlar arasında Frankfurt Üniversitesi Anayasa Hukuku Profesörü Manfred Zuleg, Siegen Üniversitesinden teolog Profesör Manfred Zabel, Ağaç ve Plastik İşçileri Sendikası Başkanı Gisbert Schlemmer, Türkiye Demokratları ile Dayanışma Girişiminden Peter Heinrich, Antifaşistler Örgütü VVN'den Alphonse Kahn, SPD milletvekili Horst Peter, DKP Yönetim Kurulu üyesi Dirk Krüger, Profesör Albrecht Schau, Federal Alman anti-faşist hareketinin ünlü isimlerinden Peter Ginzgold katıldılar. Konferansa öteki Batı Avrupa ülkelerinden katılanlar arasında ise İngiliz İşçi Partisi Parlamento Grup Başkanı Yardımcısı ve Avrupa Parlamentosu

üyeli Alf Lomas, Danimarka Sosyalist Hukukcular Birliği yöneticisi Richard Teehel, Hollanda Pasifist Sosyalist Parti senatörü Van Der Lek özellikle dikkati çekiyorlardı. Toplantıyı Yeşiller ve FDP temsilcileri de izlediler.

Oturumun yönetimini Marburg Üniversitesi'nden Profesör Georg Auenheimer yaptı. Profesör Auenheimer uzun ve önemli açış konuşmasında "Zimmermann Papier" diye adlandırılan yeni Yabancılar Yasası üstünde durdu ve Federal Almanya'da yabancıların haklarının iyileştiği pazarındaki dalgalanmalarla bağlı kaldığına dikkati çekti. Varolan Yabancılar Yasası'nın özünü 1938-39 yıllarında Hitler tarafından çıkarılan yasadaki kaynaklandığına da işaret eden Auenheimer konuşmasını şu görüşlere de yer verdi:

"Almanya'nın düzenine tere gelecek davranışlarda bulunan yabancıların temel haklarından yararlanamayacakları ilkesi var yasad. Bu oldukça esnek ilke yabancıların güvenilir bir yasal hakka sahip bulunmadıklarını kanıtlıyor. Avrupa'da halen hemen tüm hükümetler, yabancılar karşı aşırı baskıcı bir politika izliyorlar."

Açış konuşmasından sonra evsahibi olarak FİDEF Genel Başkanı Hasan Özcan konuştu. Özcan Federal Almanya'daki yabancılar politikasını "samar otları politikası" olarak değerlendirdi.

Siegen Üniversitesinden teolog Profesör Manfred Zabel ise Türkiye başlaştığı konuşmasını Almanca sürdürdü ve yüzde 90'ı hristiyan olan Federal Almanya'da kimi çevrelerin yabancılar karşı tutumlarının hristiyanlıkta bağdasmadığını hatırlattı ve ırkçılığın şimdi işçi sınıfına karşı bir saldırıya dönüştüğünü söyledi.

Türkiye Demokratik Güçleri ile Dayanışma Girişiminden Peter Heinrich de Türkiye Kürdistan'daki baskılara ve Türkiye'de yeniden başlayan idamlara karşı Alman kamuoyunun uyanık olması gerektiğini söyledi. Heinrich, Türkiye'ye gözlemci delegasyonların hemen her zaman "aldatıldıkları" ni belirtti ve

FİDEF'in 11. Temsilciler Kurulu Düsseldorf'ta 10-11 Kasım'da toplanıyor

Federal Almanya'daki Türküyelilere ilişkin örgütlenen FİDEF'in 11. Temsilciler Kurulu 10-11 Kasım günleri Düsseldorf-Oberkassel'de, Hansa-Alle 90 adresinde toplanacak. Temsilciler Kurulu, örgütün barış savası, yabancı düşmanlığına karşı savaşım, Türkiye demokrasi güçleriyle ve Kürt halkıyla dayanışma konularındaki çalışmalarını gözden geçirip değerlendirecek. FİDEF yönetimi, 11. Temsilciler Kurulu'nun toplanmasıyla ilgili yaptığı duyuruda toplantının içeriği konusunda Özetle şu açıklamayı yaptı:

"Derneklerimiz ne ölçüde yeni çevrelere ulaşıyor. Kurulan ilişkiler ne ölçüde örgütsel çalışmaya kazanıldı? Karşılaşılan zorluklar nedir? Sonuç çalışmalar yerel koşullarda nasıl uygulanıyor? 11. Temsilciler Kurulu son üç yıllık çalışmalarımızın gözden geçirileceği, başarıların ve eksikliklerin açık yüreklilikle ortaya konacağı bir tartışmayı gündemine alıyor."

Temsilciler Kurulu ayrıca grevdeki İngiliz maden işçileriyle dayanışmayı

da gündemine alacak. Bir süreden beri Federal Almanya'da bulunan maden işçileri sendikası yöneticilerinden Joe Holmes de FİDEF'in Temsilciler Kurulu'na katılacak.

KKDK 2. Kongresi toplanıyor

Kürdistan Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu (KKDK) 2. Kongresi'ni 11 Kasım 1984 tarihinde Köln'de Annostrasse'da Stollwerk am Chlodwigplatz'da yapacak. Tüm örgüt ve kuruluşlara 2. Kongresi'ne katılma çağrısı yapan KKDK kongresini "Barış dostluk, dayanışma" belgisi altında toplayor.

Mannheim, Weinheim ve Darmstadt'da faşistler protesto edildi

Faşist Türk Federasyonu'nun Ludwigshafen'de düzenledikleri gecenin arifesinde Mannheim'da meydana gelen kanlı olaylar sonucunda biri ağır olmak üzere dört kişi yaralandı. Mannheim-pazar yerinde faşizme karşı eylem birliği komitesinden bazı üyelerin bildirdiği çatışma temelleri üzerine gelişen olaylar dört anti-faşist gözaltına alınmasıyla sonuçlandı. Kimlik saptanmasından sonra gece saat 12'de serbest bırakılan anti-faşistler kendilerini polis tarafından çok

sonucunda çok sayıda bıçak ve kesici silahlarla el konulduğu, üç faşistin de gözaltına alındığı öğrenildi. Daha sonra anti-faşist eylem birliği komitesi tarafından yapılan konuşmada ve değerlendirmede toplantısında faşist Türk Federasyonu'nun yasaklanması, faşizme karşı kalıcı ve etkili eylem birliğinin oluşturulması istemi yineleni.

13 Ekim 1984 günü Weinheim'da ve Darmstadt'da Neo-Nazi'ler karşı protesto toplantı ve gösterileri yapıp. Wein-

BULMACA

SOLDAN SAGA:
1. Özbekistan
Sovyet Cumhuriyeti'nde, çok
zengin bir tarihsel
kültür ve sa-

zengin bir tarih-
sel kültür ve sa-
nat geleceğini
bugün de yaşa-
nan ünlü bir kent-
Anadolunun yarım-
adısının en gü-
ney ucu, 2. Caya-
ma, yardıma bira-
ma gibi yönlim-
leri önleyen iç-
güç - Mizahın
çizginin diline
yapılan, 3. Leo-
nardo da Vinci'nin
ölümünün tablosu - (Ters) Duygu - Bir motor tarafından çekilen, genellikle linan içi taşmacılıkta kullanılan, üstü düz, küpestiz deniz ulaşım aracı, 4. Eski Mısır'da kötülük taşınsı - On litre, 5. Bir iskambil oyunu - Divan Edebiyatı'nda büyüklerle övgü amacıyla yazılan uzun şiir, 6. İspanya'da bir kent - Krıma'da kalay - (Ters) Tutsak anlamına gelen bir kadın adı, 7. İrandaca'da "Yaşa! Bıy" - Nurelçüğü kurucusu, 8. Türk Kurtuluş Savaşı sırasında İngiliz ajanlığı yapmış bir dinî lider, 8. (Ters) Alet işler oğünü - (Ters) Molier'in "Scapin Dolapları" adlı oyununun Ahmet Refik Paşa tarafından yapılan uyarlaması, söyleyeni anlamayınca kullanılan pek kaba bir soru ünlemi, 9. Dolaylı anlatıma, söyleyeneğini bilmeden söylemeyei yeğle-
yen - Orhan Kemal'in ünlenmeden önce küldüğü soyadı - En küçük zaman birimi, 10. Şeyh Bedreddin'in ütopik sosyalist görüşlerini sergilediği ünlü eseri - İnsan derisi - Aklaturka müzikinde bir makam, 11. Üvey anne - Müzikte notalarda ikincisi - An-nemize göre amcamızın kansı ya da taksim, 12. Ağrı yağmuru ya da anı kar ezmesinden doğan su taşkını - Değiş tokuş - Ortaasya Türklerinde kral, prens.

YUKARDAN AŞAĞIYA: 1. Boliviya'nın kurucusu, tüm Latin Amerika'da anti-empiryalist halk hareketlerinin kıvılcıqlarını tutuşturan büyük yurtsever ve devrimci, 2. Yunan mitolojisinde aşk tanrısı - Öge, unsur, 3. Telgrafınan eliyle küldüğü ve Mors alfabesinin sinyallerini veren alet - Kuzeydoğu Anadolu'da bir birmak, 4. (Ters) "Haydi haydi, rahat rahat" anlamına bir deyim - Bir tahıl ölçüsü, 5. (Ters) İçki su-
nular - Öztürkçülerce "zamlı"ye karşılık önerilen dilbilim terimi, 6. (Ters) Dinlenemeyecek kadar kötü sesler içeren söylenir, 7. Dingtli - (Ters) Latin Amerika'da karşı devrimler geçirdiği ülkeler, Allende'nin katli bir çöküşlü tekel, 8. Mevlülâ "Tanrıya ya-
kams" bölümü - Yere düşey inen - Eski Mısır'da bir tatarı, 9. Ulaştırması trafik ki-
saltmalarında Türkiye - Anadolu'da, bazı yörelerde kadınlar için kullanılan bir ni-
leme, 10. Osmanlı döneminde bir köy ya da aşiretin sürgün edilmesini öngören pa-
dışah fermanı, 11. (Ters) Eski dilde yıldırım - Güneşin, dünyamıza en uzak gezegen-
lerinden biri, 12. (Ters) Ortaasya Türkçesinde imparatorluk - (Ters) Çoğul takısı, 13. Bir binek ve yük hayvanı - (Ters) Türkiye'nin eski kuşak sosyalistlerinden, "Türki-
ye de Sosyalizm" kitabı ile kimi tarihi yer ve beşeler sunmuş bir yazar, 14. Aşy-
verişle alış - Karşılık tenet, 15. İkinci Dünya Savaşı sırasında Ankara'da sükyönetim
komutanlığı yapmış aşırı anti-komünist bir generalin soyadı - Sağlığı iyi olmayan,
16. Petrol türevlerinden uçucu ve yanıcı bir gaz.

GEÇEN SAAYIKADI BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Emeğin Kuruluşu, 2. Varidat - Sülaile, 3. Lik - Amfora - Fakir, 4. İşik - Adray - Enasse, 5. Yelloz - Hik - Aray, 6. Ateizm - İn - Kin, 7. Ernesto - Kck, 8. Ei - Ahredik - Za, 9. Lamel - El - İkaz - As, 10. Ebe - Dahi - Kin - İki, 11. Balyaz - İled, 12. İra - Fesleğen - Ate.

YUKARDAN AŞAĞI: 1. Evliya Çelebi, 2. Mâiset - Tabar, 3. Eraklet - Mela, 5. İda - Oz - Aldof, 6. Namazme - Aze, 7. KTFD - Rreh, 8. Orhanlı, 9. Rraklı - Ei - Re, 10. Ay - İslık, 11. Us - Antikite, 12. Lüfer - Okan, 13. Ulamak, 14. Şakayık - İla, 15. Utis - Neza-
ket, 16. Ereğ - Kaside.

den gözcüleri tarafından hemen her zaman "aldatıldıkları" ni belirti ve Hitler döneminde benzeri delegasyonla-
rını Almanya'ya gelip sonra da "Her sey ne kadar iyi. Hiç bir sorun yok" biçiminde raporlar verdiklerini hatırlatarak, Türkiye'ye gidecek demokratik delegasyon-
ların kendilerini ile ilişki kurup bil-
gilerini önderi.

Konferans aşaması, Frankfurt Türk Halkevi'nde verilen bir kokteyl ile noktalandı.

Yeni Yabancılar Yasası tartışmaları sürüyor

Bad Kreuznach: Bad Kreuznach Yerli-Yabancı Dostluk Girişimi 12 Ekim günü Halkevi'nde yeni yabancılar yasası tasarı-
sına ilişkin bir açık oturum düzenledi. Açık oturuma, SPD milletvekili G. Leon-
bal, FDP Bölge temsilcisi U. Balzer, DGB Bölge Başkanı P. Schick, Kilise'den Pa-
paz Germann, Yeşiller'den W. Crombach ve Yabancılar Koordinasyon Kurulu Başkanı İsmail Halwan davet edilmişler-
di. CDU'nun katılmayacağını bildirdiği açık oturumu çoğu Türkiye'li okula üzere 75 kişi izledi. Duisburg: 19 Ekim günü FİDEF'e bağlı Duisburg İşçi Derneği Kadınlar Kolu DGB Salonunda "Yeni Yabancılar Ya-
sa"nın tartışıldığı bir toplantı düzenledi. Konuşmacı olarak davet edilen Hukuk Doktoru Mülüm Özdemirlioğlu'nun yasa hakkında bilgil verdiği toplantıda Duis-
burg İşçi Derneği'nin tiyatro grubunun sergilediği "Dişide" oyunu ilgiyle izlen-
di.

gece saat 12'de serbest bırakılan anti-
faşistler kendilerini polis tarafından çok kötü davranıldığını belirttiler.

Olaylar şöyle gelişti: Bundan bir süre önce faşist Türk Federasyonu Mann-
heim ve Ludwigshafen'da rastgele yerle-
re alifler asarak bir müzik şöleni yapacaklarını duyurmuşlar, adres olarak da Mannheim'daki dernek adresi ve tele-
fonunu vererek, gecenin yapılacağı yer-
leri gizli tutmuşlardı.

Hatırlanacağı gibi geçtiğimiz yıl da fa-
şistler Mannheim'da yine bir gece dü-
zenlemiş ve bu olay yerli-yabancı anti-
faşistler tarafından geniş bir şekilde pro-
testo edilmişti. Bu defaki gecenin engel-
lenmesi için de Alman ve Türkiye'li anti-
faşistlerden oluşan eylem birliği komi-
tesi görüşme bulundu. 27 Ekim cumar-
tesi günü anti-faşistlerin bu konuda pa-
zar yerinde bildiri dağıttığı sırada Türk Federasyonu'na bağlı faşistlerin de aynı yerde bildiri dağıtılacağı ve "Komüniste-
re ölüm" diye bağırılacağı sonucu gelişen olaylarda yaralanılan oldu.

28 Ekim pazar günü ise Ludwigshafen kentinde müzik şöleninin yapılacağı ö-
ğrenilen salonun önünde polisin geniş önlem aldığı görüldü. Protesto gösterisi-
ne katılan, Baden Württemberg'de genel seçimler yapılması nedeniyle her zaman-
ki gibi yığılma olmasına karşın faşist-
lerin toplantısına gidenlerin büyük bir çoğunluğunun salona girmesi önlen-
di. Bu arada faşistlerden birinin arabasını anti-faşistlerin üzerine sürmesi sonu-
cunda da bir kişi arada yaralandı ve has-
taneye kaldırıldı. Bunun üzerine polisin faşistleri araması istendi. Yapılan arama

Darmstadt'da Neo-Nazi lere karşı pro-
testo toplantı ve gösteriler yapıldı. Wein-
heim'da yıllardır faşistlerin toplantı salonu olarak kullandıkları Deutsches Haus, 150'ye yakın demokrat-İrleri Alman, Türkiye'li ve İspanyol tarafından "sembolik" olarak işgal edildi. NPD'nin Weinheim'da örgütçülüğüne yapan ve faşistlerin başını çeken Günter Decert işgal edilen binaya motorlu araçlarla girdi. Çok kısa bir süre sonra gelen polis toplantı-
ya saldırmaması emreden Decert ancak polis yarımlama göstericilerin aralarında çıkabildi ve olay ilerleyen motorlu yandaş-
ları da toplantı ayrılmak zorunda kaldı. Böylece toplantının ana amacı olan "Ya-
abancı Düşmanlığı ve Deutsche Liste"ye karşı almamak tavır faşistlerin kendi "evi" olan Deutsches Haus'da başlarıyla son-
uçlanmış oldu.

Aynı gün Darmstadt'ta da Neo-Nazi NPD'nin gençlik örgütü "Junge Nationaldemokraten" in Kongresini yapmasına karşı Kongre'nin yapıldığı yerde bir miting düzenlendi. Yerli yabancı 800'ü aşkın kişinin katıldığı mitingde ırkçılığa, faşizme ve yabancı düşmanlığına karşı ta-
vir alınması istendi.

Neo-Nazilerin Kongrelerini özel bir Gasthaus (Biraahane)'de yapmaları nede-
niyle Kongrenin yapılması engellenemedi. Ancak Neo-Naziler yoğun bir polis kor-
donu altında salona girebildiler. Türkiye'li ilericiilerin de aktif olarak katıldığı mitingde DGB Sturkenburg Bölge Başkanı Alois Peresin, Darmstadt Üniversitesi'nden Prof. Teschner, SPD Kent Mec-
lisi üyesi bir kişi ve VVN Adna Peter Gindolf birer konuşma yaptılar.

Bedelli askerlik tehdit altında

Bedelli askerliğini yapmak için gittiği Burdur'da gözaltı-
na alınan Göttingen Yabancılar Meclisi Başkanı Hamza Sinanoğlu serbest bırakıldı ve tekrar Federal Almanya'ya döndü. 10 Temmuz günü gözaltın alınan Sinanoğlu, 18 gün boyunca bir hücrede tutulduğu İzmir Emniyet Müdürlüğü'nde ne ailesine ne de avukatlarıyla görüşürlemediği. Bedelli askerliğini tamamlamak Göttingen'den Sinanoğlu, 18 gün boyunca hiçbir işi olmayan ve ancak oturarak uyuyabildiği bir hücrede tutulduğunu, gözleri bağ-
lı olarak soruya çekildiğini ve dövlüğünü açıkladı. Sinanoğlu sorgulaması sırasında Yabancılar Meclisi üyesi olmak, bu sıfatıyla Türkiye hükümetine karşı faaliyetlerde bulunmak ve Sosyal Demokrat Partisi (SPD) üyesi olmakla suçlandı. Sinanoğlu hakkında bu suçlamaların Hannover'deki Türkiye Konsoloshu tarafından Türk siyasi polisine iletilmiş olduğu da anlaşıldı.

M. Gladbach'da bedel eğlencesi

Bedelli askerlik çağındaki gençlerin Federal Almanya ça-
pında oluşturuldukları komiteler çeşitli toplumsal ve kül-
türel etkinlikler ile çalışmalarını sürdürüyorlar. Gençler bu toplantılarda sadece askerlik sorununu değil, gençlerin diğer problemlerini de değerlendirmeye çalışıyorlar. 28 Ekim pazar günü, Mönchengladbach, Odenkirenerstr.'deki Jugendtreff'de saat 16.00'da gençler "Bedel Beşpine İndirilsin" belgisi altında bir eğlence düzenlediler. Toplan-
da bedelin 15 bin Marka indirilmesinin sorunlarına çözüm getirmeyi amaçlı edileti gelen gençler kendilerini asker-
lik sonunda bekleyen işsizlik ve altından kolaylıkla ka-
kamayacakları borç yükünün ardından söz ettiler. Gençlerle birlikte ailelerin de katıldığı eğlence program-
da "Altn Çocuklar" ve "Bars" orkestraları yansız folklor, robot dansı, koro ve çeşitli eğlenceli sürprizler yaradı. Eğlence "15 bin çok, iş güvencemiz yok!" belgisiyle son buldu.

Silahlanma çılgınlığına son ! Atom füzelerine 100 binlerce defa hayır ! Silahlanma çılgınlığına son ! Atom füzelerine hayır !

20 Ekim'de Federal Almanya'da 400 bin barış savaşçısı barış zincirlerinde, meydanlardaydı

20 Ekim günü Federal Almanya'nın çeşitli bölgelerinde atom füzelerine ve silahlanma çılgınlığına karşı yapılan barış gösterilerine egemen güçlerin yayın organlarının, radyoların, televizyonların sürdürdüğü karşı propagandaya rağmen 400 bin barışsever katıldı. "Barış hareketi çıktı" propagandasını barış zincirlerinde yeralan genç, yaşlı politikacı, dindar, komünist, sosyal demokrat, yerli yabancı 400 bin

barışsever yalanladı. Hasselbach-Duisburg insan zinciri ve Bonn'daki mitinge 200 bin kişi katılırken, Hamburg ve Stuttgart'daki mitinglerde de 100 bin kişi yeraldı. Aynı gün Batı Berlin'deki insan zinciri de 10 binlerce barışseverin katılımıyla başarıyla tamamlandı. Gösterilere katılan Türkiyeliler dağıttıkları bildiri ve yaptıkları konuşmalarla 100 binleri barış savaşçılarıyla dayanışmaya çağırdılar.

Hunsrück insan zincirinden bir görünüm...

Foto: Mehmet Ünal

Bad Kreuznach Halkevi'nde, Türkiyelilerin de katıldığı barış girişimi eyleminde hem olayın önemini değerlendiren toplantılar düzenledi, hem de afişinden, yapılacak konuşmalara dek herşeyin hazırlığını birlikte yaptı.

Biz de Hasselbach-Bonn insan zincirindeydik

izlenim/Hasan ÇELİK

Bizler, Hasselbach'dan başlayan insan zincirinde elele tutuştuk. Hasselbach'dan Duisburg'a insanlığı tehdit eden bir insan zinciri daha var. Hasselbach köyünün çevresindeki ormanları biçmişler, buraya 96 tane Cruise füzesi yerleştirmeye çalışıyorlar. Hasselbach'dan sonra Koblenz geliyor. Burası Federal Almanya'nın en büyük askeri garnizon yatağı. Daha sonra ise Mühlheim Karliih'e geliyoruz. Burada her an felaket seğılebilecek Harrisburg tipi bir atom reaktörü var. Yolumuzun üzerindeki Linz'de ise yere paktan bir Phantom uçağının ar kalsın kentin merkezini yerle bir edeceği hala bizi insanların belleklerinde... Yolumuz bizi Bonn'a getirdi, o başkent ki orada yürütçüler çetesi meyve zımmıştı. Biraz iletteki Leverkusen'de ise Bayer Werke tekeki insanlığı birka; kez yokedilecek silahlar için zehirli gaz ve kimyevi maddeler üretiyor. İnsan zincirimizin son

Foto: Oğuz Can

Suat Esinsel Oster Str. kavşağında konuşma yaparken

Hamburg'da barış savaşçıları 30 önemli kavşağı işgal etti

Bu yıl Hamburg'da yapılan 100 bin kişinin katıldığı barış eylemleri ilginç protesto gösterileri ile başladı. Hamburg Barış Komitesi'nde yeralan eski belediye Başkanı ve halen Hamburg

izlenim/Soner Güler

Foto: Soner Güler

Heilbronn'dan Stuttgart'a bir insan seli aktı...

20 Ekim Cumartesi sabahı Heilbronn'da atom füzesinin yerleştirileceği tepede bir hareketlilik gözleniyor. O gün Heilbronn barış kuruluşları ABD üssünün dört ayrı sisteme koruma altına alınmış olan çevresini başka yörelerden gelecek barışseverlere gezdirecekler. Elektrik verilmiş koruma sistemleri bu işle monte edilen dokuz adet Pershing-2 füzesini koruyor.

O gün üssü gezzenlerin en önünde ölümlere mahsus kafenlere sarılmış kilise mensupları yürüyor. İncil'e göre İsa'nın tekrar dünyaya geldiği günleri simgeler biçimde atom füzesine karışık davul çalarak yürüyorlar.

Stuttgart kentli öğle vakitlerinde itibaren göstericilerin akınına uğruyor. Kentin neresine gidersen gidelim, değil yürüyülebilmek, işte atsan yere düşmeyecek... Kentin miting meydanında ise "Türkiye Barış Savasçılarında Özgürlük" pankartı yine en yükseklerde dalgalanıyor. Kentin büyük kesiminde motorlu araçlara giriş çıkışlar yasaklanmış. Barışseverler geçen yıl Neu Ulm-Stuttgart arasında kurdukları etten kemikten insan zincirini bu sefer de Stuttgart kentinin etrafında yükseltecekler. Stuttgart kentinin kıyısındaki Avrupa'daki Amerikan birliklerinin merkezi EUCOM ile bir endüstri merkezi olan, Mercedes fabrikasının da içinde bulunduğu bir alan insan zinciri ile örülecek. Böylece barış savasçılar insan zinciri ile silahlanma haramcılığı ile Federal Almanya'daki işsizliği sembolik olarak birbirine bağlayacaklar.

Saat 15:00'te gösteriyor. Son otobüs ve trenler Stuttgart kentine girmeye başlıyor. Çocuk ekleri, yaşlı ninenler ekleri, nasırlı ekleri ile birbirine kenetleniyor. Uzun uzun caddeler almıyor insan selini, etten kemikten zincir kırılmaya çizmeye başlıyor. Ve saat tam 15:15'i gösterirken görevlilerin ellerindeki telsizler zincirin tamamlanmış olduğunu müjdeliyor.

Fransa'da barış yürüyüşüne 13 Türkiyeli örgüt de katıldı

Fransa'da 100'lerin çağrısıyla 28 Ekim günü yapılan barış yürüyüşüne yüzbinlerce kişi katıldı. Paris'in kuzeyinde Clichy, güneyinde ise İtalye meydanında toplanan barışseverler ilk koldan Paris'in merkezi Republique Meydanı'na indiler. Kuzeyde ve Güney'deki meydanlarda ABD, Sovyetler Birliği, Çin, Japonya ve Batı Avrupa'nın diğer ülkelerinden delegasyonların konuşmalar yaptığı mi-

tingde Kuzey'deki meydana Türkiye Barış Komitesi Genel Sekreteri Enis Coşkun da bir konuşma yaptı. Anadolu-Der, Avrupa'da Dev-Genç, Birlik Yolu, Emegün Birliği, FTİB, Gerçek, İslık Gerçek, Kırdistan İşçi Partisi Gerçek Birlik Komitesi, KKK-F, KOÇ-KAK, Kortalıus, Kırt-KOM, Proleter Devaynımsa ortak bildiri ile eylemi desteklediler ve yürüyüşe aktif olarak katıldılar.

Lambrakis barış maratonuna 25 ülkeden 1600 atlet katıldı

14 Ekim Pazar günü Yunanistan'da barış savasçısı Lambrakis anısına "2. Lambrakis Maratonu" düzenlendi. Pazar sabahı Atina'ya 42 kilometre uzaklıktaki Maraton kasa-basında başlayan koşu Atina'da ulusal stadıyunda bitti. 25 ülkeden 1600'den fazla atletin katıldığı yarışta ilk üç dereceyi Alman, Yunan ve Hollandalılar paylaştı. Yarışın Türkiye demokrasi güçleri açısından en önemli yanı ise Türkiye Atletizm göğ-sünde "Kahrolsun Faşist Evren Cuntası" yazılı bir bez pankartla koşması oldu.

tekeli insanlığı birkaç kez yoketebilecek silahlar için zehirli gaz ve kimyevi maddeler ürettiyor. İnsan zincirimizin son noktası Duisburg kentine kadar gitmedik. Ama orada her yüz kişiden 16'sının halen işsiz olduğunu biliyoruz. Onların füzede değil, iş ve ekmele istedikleri Thyssen İşyeri Temsilciliği Başkanı Heinz Luckasch Bonn'daki mitingde dile getirdi.

Haselbach'dan Bonn'a kadar yürümenin onurunu omuz-larımızda taşıyoruz. Evimizden kalkıp, otobüs biletimizi alıp miting yerine geliverdik. Bizim bölgemizde FİDEF'e bağ-lı Halkevi adlı bir dernek var. Bölgemizdeki Barış Eylem Birliği çalışmalarını burada yapıyor. Bu çalışmaları sendika-lar, kiliseler, yerli-yabancı, bölgedeki tüm demokrasi güç-lerinin temsilcileri yer alır. Bizler işte bu Halkevi'de hafta-lara birlikte çalışarak bu eyleme hazırlanmış.

CÜNEYT BAŞBUĞ

Nokta

Sokaklar unutmaz

20 Ekim 1941 günü, Nazi işgali altındaki Fransa'nın Nantes kentinde bir Alman subayı vurulur. Hitlercilerin yanı-tı bu seferinde çok sert olacaktır. Führer daha Ekim ayı başlarında legal ordusu komutanlarına "her türlü direnişli terörle bastırma" emrini vermiş. Genelkurmay Başkanı Mareşal Kettel ise öldürülen her Alman askeri karşılığında 50-100 komünistin kurşuna dizilmesini em-retmiştir.

Toplama kamplarında kurşuna dizeceklerin seçilmesine hemen başlanır. Seçme işlemine, şaas öncesinde iş-veren kuruluşlarının temsilcilerinin yapmış olan işbirlikçi hükümetin işçileri bakan Pucheu etkin varılır. Bu ne-denele seçilenlerin çoğu Pucheu'nun etkilerini daha önceden de tanıdığı Fransız sendikal hareketinin tem-silcileridir.

Châteaubriant'daki Choiseul kampında bulunan 400 tu-tuklu arasında da çoğu sendikacı olan 27 yurtsever seçilmiştir. Bir jandarmanın uyarısı sonucu bir gün son-ra kurşuna dizeceklerini öğrenen Charles Michels aynı gece kampın direniş örgütünü toplar ve onlara haberi iletir. Ne yapacaklardır?

Bir yitirdi tutuklu bulunanların Alman subayın ölümünden sorumlu olamayacakları ortadadır. Değişik görüşler var-dır. "Kampı aşkandırılmalı" önerisi bile tartışılır. Oysa ellerinde bir süpürge sopası bile yoktur. Michels "böyle-si bir ayaklanmanın tüm kampın imhası" olacağını söyler. Ona göre yapılması gereken Hitlercilerin ve iş-birlikçilerin bu cinayetin Châteaubriant ve de tüm Fran-sa'da duyulmasını sağlamaktır. "Ölümümüz birşeylere

hizmet etmeli" der, "bizi alması geldiklerinde marş-ları söyleyeceğiz. Bu alıpca cinayeti tüm insanlığı duyuracağız"

22 Ekim sabahı rehinelere kendilerini almaya gelenleri Fransız subaylarıyla karşılarlar. Tüm kamp katılır on-lara. Bütün yıl boyunca marşları birbirini kovalar, Mar-seillaise... Enternasyonal... Ölüp mangası karşısında göz-lerini bağlatırmazlar. Kamp komutanı Kristuka "o günün gerçek galipieri biz Almanlar değildik, onlar, o Fran-sız komünistleriydi" der daha sonraları.

Charles Michels'in dediği gerçekleşmiş, davranışları kısa zamanda tüm Fransa'da duyulmuş ve Nazi saldırganına karşı verilen direnişin bir sembole, bir örneğe dönüş-müştür. İşgal Fransa'sında Rezistan'tın yerdediği her yer-de ölümleri özgürlüğe hizmet eder.

Nazi saldırganı sokaklarına herşeyin efendisi gibi yerleş-tiği kentlerde bin yıl oturacağı düşünüyordu. Sokakları-na, caddelerine, kentlerine sahip çıkırlar onlara bu olağanı vermediler. Olankali olan her yöntemle saldırganı karşı yurtlarını ve onurlarını savundular. Hiçbir ola-ğanı olmayan 22 Ekim 1941 günü kurşuna dizilen Fransız komünistleri gibi ölümlerini özgürlüğün hizmetine sundular, kentlerine sahip çıktılar.

Paris ve çevresinde birçok sokak var, o gün kurşuna dizilen Charles Michels, Jean-Pierre Timbaud ve diğer birçok yurtseverin adını taşıyor. Emekçiler yılın belirli günleri bu sokak levhalarına çiçekler yerleştiriyorlar. Kentler-sokakları insan unutmuyor, sahip çıkıyor.

Çünkü kentler ister Paris olsun, ister İstanbul, Diyar-bakır, emekçi sokakları, fabrika yollarıyla, geçoçen en yakın göçmenlilerle doludur. Ne onları savuruncun canlarını vereni unutmazlar, ne kendilerini düşmana teslim eden-leri.